2026

EU Kids Online

České děti a dospívající na internetu

Výsledky výzkumu EU Kids Online V v České republice

Hong Nhung Nguyenová, Ainize Martínez-Soto, Marie Jaroň Bedrošová, Hana Macháčková

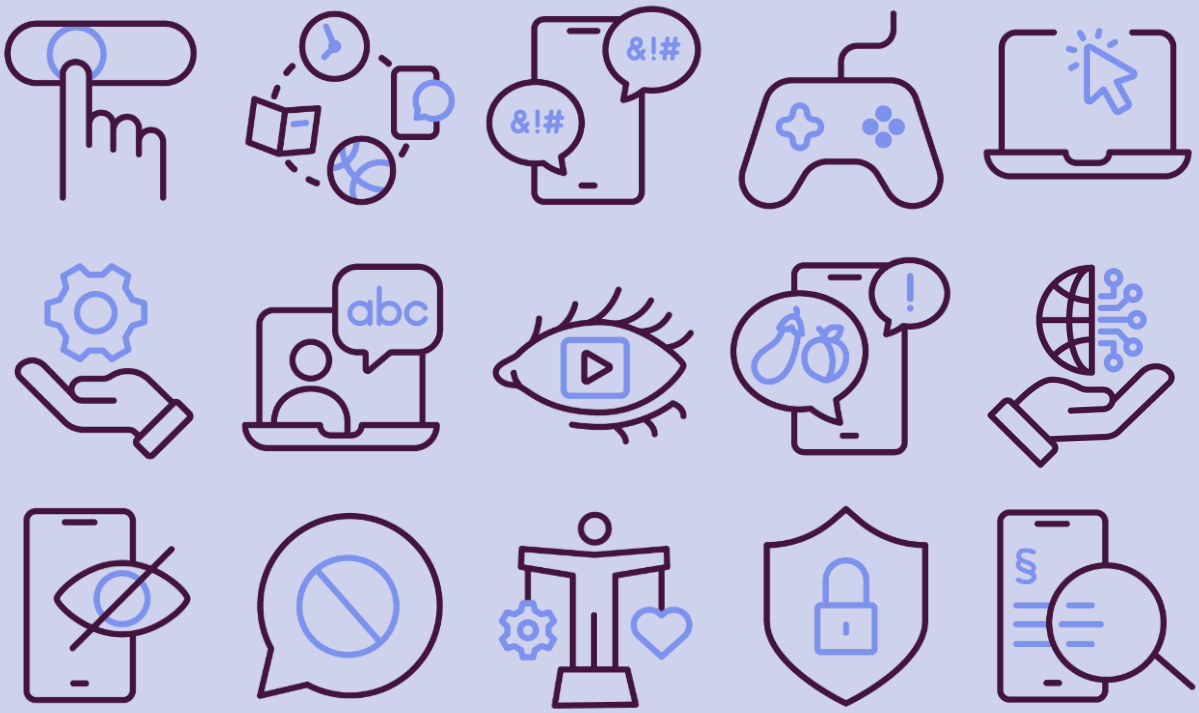

DigiWELL

MUNI FSS Interdisciplinární výzkum internetu a společnosti

Prosím, citujte tuto výzkumnou zprávu jako:

Nguyenová, H. N., Martínez-Soto, A., Jaroň Bedrošová, M., & Macháčková, H. (2026). *České děti a dospívající na internetu: Výsledky výzkumu EU Kids Online V v České republice*. Masarykova univerzita.

Výzkumný tým:

Mgr. et Mgr. Marie Jaroň Bedrošová, Ph.D., hlavní řešitelka projektu
prof. Mgr. et Mgr. Hana Macháčková, Ph.D., národní koordinátorka
Mgr. Ivan Černický, datový manažer

Financování

Tato práce byla financována z dotace Operačního programu Jan Amos Komenský Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, v rámci projektu "Excelentní výzkum v oblasti digitálních technologií a wellbeingu CZ.02.01.01/00/22_008/0004583", který je spolufinancován Evropskou unií.

Spolufinancováno Evropskou unií

Obsah

Klíčová zjištění 4

Používání internetu a online aktivity 4

Digitální gramotnost 5

Zkušenosti s online riziky 6

Digitální budoucnost a práva 8

Úvod 9

O této výzkumné zprávě 9

Pro koho je tato zpráva určena? 9

Metodologie 10

Vzorek 10

Výběr vzorku 10

Sběr dat 10

Dotazník 11

Etické aspekty 11

Popis obrázků a tabulek 11

Analýza dat 11

Používání internetu 12

Jak se děti a dospívající připojují k internetu 13

Kdy děti a dospívající používají zařízení s obrazovkami 16

Online aktivity 21

Digitální gramotnost 36

Technické a operační dovednosti 37

Informačně navigační a evaluační dovednosti 40

Komunikační a interakční dovednosti ... 43

Dovednosti v oblasti tvorby a produkce obsahu 46

Digitální znalosti 49

Online rizika 53

Negativní zkušenosti na internetu 54

Zkušenosti s viktimizací 58

Agrese vůči ostatním 64

Vystavování se škodlivému obsahu 67

Vystavení kybernenávisti 72

Dostávání sexuální zpráv a sexuálních žádostí 77

Nadměrné používání internetu 82

Digitální budoucnost a práva 84

Pozitivní postoje k digitálním technologiím a budoucnosti 85

Obavy z digitálních technologií a budoucnosti 89

O síti EU Kids Online 92

Poděkování 93

Klíčová zjištění

Používání internetu a online aktivity

- Téměř 92 % českých dětí a dospívajících téměř denně používá pro připojení k internetu **chytrý telefon**, zatímco pouze 31,3 % k tomu využívá **stolní počítač nebo notebook**.

- Děti a dospívající zařízení s obrazovkami (např. mobily, tablety, televize) používají většinou **odpoledne po škole nebo večer před spaním**.

- Každý den zařízení s obrazovkami využívá internet **během přestávek ve škole** 40,6 % dětí a dospívajících a 25,0 % z nich ho využívá i **během výuky**.

- **Chlapci a dívky vykazují celkově podobnou míru využívání internetu. Chlapci** o něco více než dívky využívají **stolní počítače a herní konzole. Dívky** malinko více využívají **chytré telefony** a častěji uvádějí přístup na internet **během školní výuky**.

- Mezi nejčastější online aktivity, kterým se děti a dospívající denně věnují, patří **komunikace s přáteli (81,9 %), sledování videí na sociálních sítích (80,9 %)** a **poslech hudby (76,3 %). 33,5 %** také uvádí, že denně internet používají k **plnění školních úkolů**. Rozsah všech online aktivit **roste s věkem**.

- **Dívky** využívají internet k plnění **školních úkolů a vyhledávání informací o zdraví** častěji než chlapci; **chlapci** vykazují podstatně vyšší hraní **online her**.

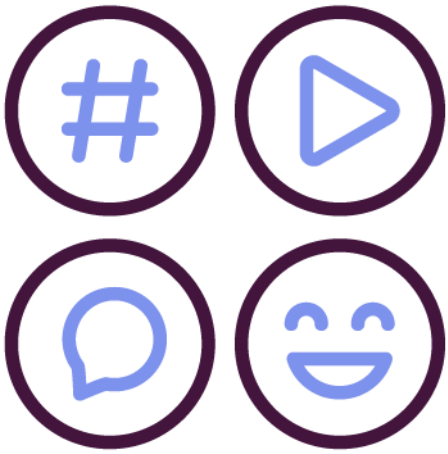

Digitální gramotnost

- Více než **82 %** dětí a dospívajících uvedlo, že ví, jak **chránit svá zařízení**. Zatímco přibližně **61 %** uvedlo, že ví, jak **používat anonymní prohlížení.**

- Přibližně **77 %** dětí a dospívajících hodnotilo své **komunikační dovednosti kladně** a **51,4 %** uvedlo, že si je velmi jistých tím, co je **vhodné sdílet online**.

- Přibližně **58 %** dětí a dospívajících se domnívalo, že je schopno **ověřovat informace na internetu**, a **49,2 %** mělo pocit, že dokáže rozpoznat důvěryhodné webové stránky.

- V oblasti digitálních znalostí týkajících se algoritmů a viditelnosti na internetu panovala **značná nejistota. 40,0 %** adolescentů si nebylo jistých, zda je **první výsledek vyhledávání nutně nejlepším zdrojem informací**, a **45,3 %** si nebylo jistých, zda je **první příspěvek, který vidí na sociálních sítích, nejnovějším příspěvkem od některého z jejich kontaktů**.

- Zatímco přibližně **62 %** mělo pozitivní názor na svou schopnost **upravovat digitální obsah**, pouze **31,1 %** se cítilo sebejistě v tom, že ví, **jak zajistit, aby byli oni sami a obsah, který zveřejňují online, viditelní pro hodně lidí.**

- **Starší adolescenti** vykazovali konzistentně vyšší úroveň **digitální gramotnosti téměř ve všech oblastech**.

- Genderové rozdíly byly obecně jen malé. **Chlapci** měli tendenci hodnotit své **technické a informační digitální dovednosti lépe,** zatímco **dívky uváděly lepší komunikační digitální dovednosti**.

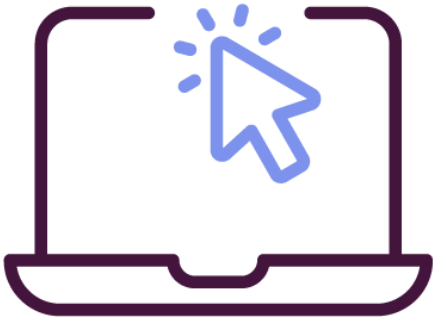

Zkušenosti s online riziky

Negativní zkušenosti na internetu

- **Většina dětí a dospívajících (67,0 %)** se na internetu setkává se škodlivými interakcemi nebo znepokojujícím obsahem **jen zřídka nebo vůbec.** Nicméně **11,5 %** dětí má takové negativní zkušenosti na internetu **každý týden nebo častěji**.

- Nejčastějšími **zdroji podpory** po negativním zážitku na internetu byli **přátelé** (57,2 %), **rodiče nebo pečovatelé** (30,3 %) a **sourozenci** (18,5 %). Ale 21,6 % dětí a dospívajících uvedlo, že o tom zážitku **s nikým nemluvilo.**

Zkušenosti s viktimizací

- **Téměř polovina dětí a dospívajících (41,9 %) zažila v uplynulém roce alespoň jednu formu viktimizace** (tzn., že jim někdo ubližoval nebo je obtěžoval). Viktimizace tváří v tvář (30,5 %) byla častější než online viktimizace (21,6 %).

- **Většina dětí a dospívajících, kteří zažili online viktimizaci, se cítila alespoň částečně rozrušená** (65,6 %).

- **Z těch dětí a dospívajících, kteří zažili viktimizaci**, tak **dívky** po tomto zážitku uváděly podstatně **silnější emocionální reakce** než chlapci (42,7 % dívek se cítilo docela nebo velmi rozrušených; 16,5 % chlapců se cítilo docela nebo velmi rozrušených).

- **U těch dětí a dospívajících, kteří zažili viktimizaci**, nejčastěji identifikovanými **pachateli** tohoto chování (v online i offline kontextu) byli **spolužáci** (26,7 %) a **přátelé** (22,9 %).

- **U těch dětí a dospívajících, kteří zažili viktimizaci**, nejčastěji uváděným důvodem tohoto chování (v online i offline kontextu) byl **vzhled a chování** (73,8 %). Následovaly **názory nebo přesvědčení** (67,7 %) a **výška nebo váha** (62,2 %).

Agrese vůči ostatním

- **Agrese tváří v tvář** byla častější než **digitální** agrese – 56,0 % dětí a dospívajících se v uplynulém roce alespoň jednou dopustilo **agrese vůči někomu tváří v tvář a 10,3 % tak činilo týdně** nebo častěji. U **digitální agrese** takové chování alespoň někdy uvedlo 44,2 % a 8,8 % se takto vůči někomu chovalo týdně nebo častěji.

- **Chlapci** uváděli mírně vyšší míru agrese než **dívky ve všech kontextech**.

Vystavení potenciálně škodlivému obsahu a kybernenávisti

- Většina dětí a dospívajících se v uplynulém roce setkala alespoň **s nějakou formou potenciálně škodlivého obsahu, jako jsou konspirační teorie, obsah propagující extrémní hubenost**

nebo pornografie pro dospělé, a téměř dvě třetiny (66,6 %) se alespoň jednou setkaly **s kybernenávistí**.

- S většinou škodlivého obsahu se děti a dospívající setkávají **neúmyslně**. Pouze menšina dětí a dospívajících uvádí, že škodlivý obsah **vyhledává záměrně**.

- **Chlapci** uváděli podstatně častější vystavení **pornografii pro dospělé** (12,2 % denně oproti 2,8 % u dívek), přičemž u starších dospívajících tato čísla prudce stoupala. **Polovina** (50,0 %) **chlapců**, kteří se s takovým materiálem setkali, uvedla, že jej **aktivně vyhledávala** (ve srovnání s 13,7 % dívek).

- **Dívky** uváděly více než dvakrát častěji (74,5 % dívek oproti 37,4 % chlapců) než chlapci, že se setkaly s obsahem propagujícím **extrémní hubenost**. A častěji jej také úmyslně vyhledávaly.

Dostávání sexuálních zpráv a sexuálních žádostí

- Celkově **obdrželo sexuálně laděné zprávy** na internetu **36,8 % dětí a dospívajících**.

- Nejčastějším odesílatelem byla pro ně **neznámá osoba** (47,4 %), následovali **vrstevníci** (27,8 % přátel a 16,6 % spolužáků) a **romantičtí partneři** (18,8 %).

- **Jedno z pěti (20,4 %) dětí a dospívajících** bylo někdy požádáno, aby sdílelo své sexuálně explicitní snímky. Přičemž v nejstarší věkové skupině (15–17 let) se tento podíl zvýšil na více než čtyři z deseti (41,9 %), zatímco v nejmladší věkové skupině (9–11 let) se to stalo 7,2 % dětem.

Nadměrné používání internetu

- Pouze **1,7 % českých dětí a dospívajících splňuje všechna kritéria pro nadměrné používání internetu.** Větší podíl dětí a dospívajících (44,0 %) už ale uvádí alespoň jeden z varovných signálů, jako je používání internetu bez skutečného zájmu nebo neschopnost omezit jeho používání i přes snahu to udělat.

Digitální budoucnost a práva

- Děti a dospívající mají k digitálním technologiím **opatrně optimistický postoj**. Většina z nich věří, **že nové technologie zpřístupní znalosti všem** (60,7 %). Nicméně **důvěra ve společnosti, které nakládají s jejich údaji,** je výrazně nižší. Pouze 28,0 % věří, že **jejich údaje budou v bezpečí,** a jen 20,3 % považuje **cílenou reklamu za přijatelnou**.

- Polovina (50,1 %) dětí a dospívajících považuje za přijatelné, **aby vlády při rozhodování o jejich budoucí práci nebo vzdělání využívaly informace shromážděné online**, což naznačuje, že děti a dospívající mohou rozlišovat mezi komerčním a vládním využitím svých údajů.

- **Obavy** se spíše soustředí na bezprostřední a konkrétní problémy, jako jsou **dezinformace** nebo **ochrana soukromí**, spíše než na širší společenská rizika, jako je **dopad na životní prostředí** nebo **ztráta lidské kontroly nad technologiemi**.

- **Ochrana soukromí** je nejčastěji zmiňovanou obavou, přičemž více než polovina dětí a dospívajících (51,4 %) se obává, že by jejich **osobní údaje mohly být sdíleny bez jejich souhlasu**.

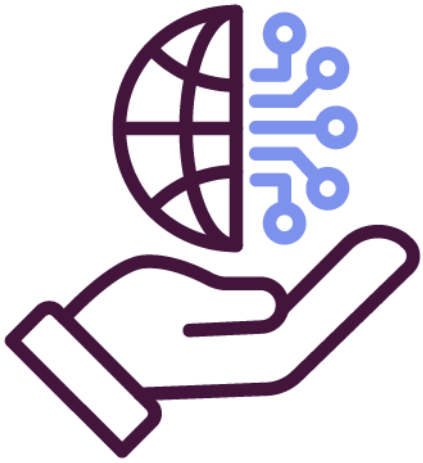

Úvod

O této výzkumné zprávě

Tato zpráva představuje hlavní zjištění projektu **EU Kids Online V** (EUKO V) v **České republice**, který pomocí reprezentativního průzkumu provedeného v **květnu a červnu 2025** mezi dětmi a dospívajícími navštěvujícími školy v České republice zkoumal jejich online aktivity a rizika, s nimiž se mohou v online prostředí setkat. Zpráva obsahuje údaje od **2 567 českých dětí a dospívajících ve věku 9–17 let**.

Výsledky této zprávy jsou rozpracovány ve **čtyřech klíčových oblastech**:

- (1) používání internetu a online aktivity dětí a dospívajících,
- (2) digitální gramotnost,
- (3) zkušenosti s online riziky,
- (4) a postoje a obavy ohledně digitálních práv a budoucnosti.

Většina otázek uvedených v této zprávě byla položena všem dotazovaným dětem a dospívajícím. Některé otázky však byly položeny pouze starším dětem a dospívajícím ve věku 11–17 let (celkem 2 017 respondentů). Navíc byly některé doplňující otázky, které upřesňovaly zkušenosti s online riziky, položeny pouze dětem a dospívajícím, kteří uvedli, že mají zkušenost s daným online rizikem. Zpráva proto vždy uvádí, kterým dětem a dospívajícím byly jednotlivé otázky položeny. Podrobnější popis naleznete v části Metodologie.

Pro koho je tato zpráva určena?

Tato výzkumná zpráva může sloužit jako zdroj informací pro samotné děti a dospívající, jejich rodiče a pečovatele, ale také pro tvůrce politik, akademiky, učitele, pedagogy, odborníky pracující s dětmi a rodinami či pro zainteresovanou širokou veřejnost.

Metodologie

Vzorek

Údaje uvedené v této výzkumné zprávě byly získány od **2 567 dětí a dospívajících** (50,4 % dívek) ve **věku 9–17 let**, kteří navštěvují školy v České republice. Věkové rozložení bylo následující: 32,7 % dětí a dospívajících ve věku 9–11 let, 33,1 % ve věku 12–14 let a 34,2 % ve věku 15–17 let. Průměrný věk byl 13,1 roku (*SD* = 2,6).

Data byla původně sesbírána od 2 607 dětí a dospívajících, z nichž se 10 identifikovalo jako nebinární a 30 svůj gender neuvedlo. Nebylo tedy možné určit, co konkrétně toto neupřesnění odráželo. Vzhledem k nízkému počtu těchto účastníků nebyli do analýz v této zprávě zahrnuti. Jejich zkušenosti v online prostředí se mohou v určitých ohledech lišit od zkušeností chlapců a dívek a malý rozsah vzorku neumožnil spolehlivé ani smysluplné srovnání. Výsledky týkající se těchto účastníků proto nejsou v této zprávě zahrnuty.

Výběr vzorku

Byl použit kvótní výběr. Vzorek reprezentuje populaci českých dětí a dospívajících ve věku 9–17 let, kteří navštěvují školy v České republice, a to na základě následujících kvót,, které byly vypočítány na základě údajů ze Statistické ročenky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) s použitím následujících kritérií:

- **Základní školy:** věková struktura žáků podle regionu.
- **Střední školy:** věková struktura žáků podle regionu a podle formy a typu vzdělávání.

Ze seznamu všech základních a středních škol (odborných učilišť i gymnázií) byly školy náhodně vybírány proporcionálně podle kvót pro lokalitu a typ školy. Tyto školy byly kontaktovány s žádostí o spolupráci na výzkumu, který zahrnoval náhodně vybranou kombinaci dvou tříd. Celkem bylo osloveno 1 113 škol. V případě odmítnutí byla škola nahrazena jinou školou stejného typu ve stejné lokalitě. Pokud škola souhlasila, byla zařazena do vzorku škol, ve kterých se průzkum uskutečnil. Sběr dat byl proveden v **99 školách**.

Sběr dat

Sběr dat probíhal od **19. května 2025 do 26. června 2025**, a to ve školách během vyučování. Sběr dat zajistila profesionální agentura FOCUS. Dotazníky byly vyplňovány online na počítačích a jejich vyplnění trvalo většinou **30–60 minut** (průměrná doba vyplnění činila 32 minut).

Při každém sběru dat byl přítomen proškolený administrátor, který účastníkům představil dotazník a vysvětlil jim, o co v rámci výzkumu jde. Administrátor zajistil účastníkům při vyplňování dotazníku soukromí a pomáhal jim s případnými technickými problémy. Další informace naleznete v technické zprávě, která je k dispozici na adrese: https://irtis.muni.cz/research/projects/eu-kids-online-v.

Dotazník

Údaje vycházejí z dotazníku vypracovaného v rámci mezinárodního projektu EU Kids Online V. Podrobnější informace jsou k dispozici na adrese: www.eukidsonline.net.

Dotazník se skládal z otázek zaměřených na používání internetu dětmi a dospívajícími, jejich online aktivity, digitální gramotnost, vystavení online rizikům a jejich postoje a obavy ohledně digitálních práv a budoucnosti.

Srozumitelnost dotazníku byla předem ověřena prostřednictvím kognitivních rozhovorů s 12 českými dětmi a dospívajícími ve věku 9–17 let (6 dívek a 6 chlapců).

Etické aspekty

Projekt byl schválen Etickou komisí Masarykovy univerzity. Před předložením dotazníku byl získán **písemný informovaný souhlas zákonných zástupců** a **ústní souhlas dětí a dospívajících**. Dětem a dospívajícím byla zaručena anonymita a u každé otázky měli možnost zvolit odpověď *Nevím* nebo *Nechci odpovědět*, případně mohli přeskočit jakoukoli otázku. Z tohoto důvodu se počet platných odpovědí na jednotlivé otázky liší. Počet validních odpovědí (tj. bez chybějících odpovědí nebo odpovědí *Nevím* a *Nechci odpovědět*) je uveden u každého grafu a tabulky v této zprávě.

Popis obrázků a tabulek

Některé otázky byly položeny pouze starším dětem a dospívajícím (6. třída a výše, ve věku 11–17 let) nebo těm, kteří uvedli, že měli konkrétní zkušenost (např. s rizikem na internetu). Proto výzkumná zpráva vždy uvádí, které děti a dospívající na jednotlivé otázky odpovídaly. Vždy jsou uvedena procenta validních odpovědí z celkového počtu respondentů. Nezahrnují respondenty, kteří neodpověděli nebo uvedli, že neví, či nechtějí odpovědět.

Analýza dat

K prozkoumání rozdílů mezi chlapci a dívkami a napříč věkovými skupinami bylo provedeno několik statistických testů v závislosti na typu a rozložení proměnných. Pro kategorické proměnné byly použity testy chí-kvadrát. U ordinálních proměnných byly podle vhodnosti použity t-testy pro nezávislé vzorky, jednosměrná ANOVA nebo Kruskalův–Wallisův test. V každém grafu a tabulce jsou statisticky významné rozdíly mezi skupinami uvedeny na úrovni $p < ,05$. Pro usnadnění interpretace jsou uvedeny procentuální rozdíly, což umožňuje snáze pochopit velikost pozorovaných rozdílů mezi skupinami.

Používání internetu

V dotazníku byly dětem a dospívajícím položeny otázky týkající se řady témat: jaká zařízení používají k připojení k internetu, jaké činnosti na internetu provádějí a jaká je úroveň jejich digitální gramotnosti, včetně schopnosti rozpoznat a zvládat rizika spojená s digitálním prostředím.

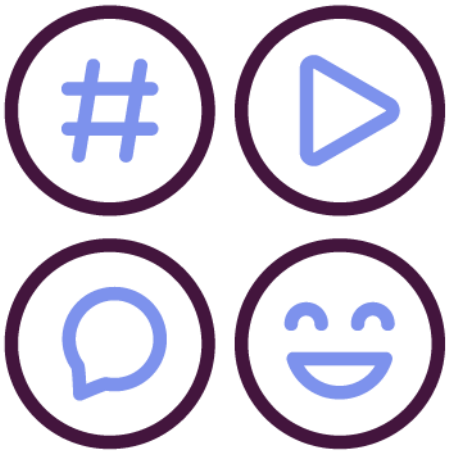

Jak se děti a dospívající připojují k internetu

Jako první nás zajímalo, jak se děti a dospívající připojují k internetu. Proto jsme se jich zeptali, jak často to dělají pomocí konkrétních zařízení.

Naše zjištění (Obrázek 1) ukazují, že se děti a dospívající připojovaly k internetu především pomocí **mobilu/chytrého telefonu**, přičemž 91,7 % se takto připojovalo skoro každý den nebo častěji (65,7 % z nich uvedlo, že používají mobil nebo chytrý telefon několikrát za den a 26,1 % uvedlo, že ho používají skoro každý den).

Menší procento (31,3 %) dětí a dospívajících používalo skoro každý den nebo častěji pro připojování se na internet **stolní počítač nebo notebook**.

Jiná zařízení, jako jsou např. **tablety a herní konzole**, byly méně populárními alternativami, kdy jen 13,6 % (tablet) a 12,5 % (herní konzole) dětí a dospívajících uvedlo, že se pomocí nich připojují na internet skoro každý den nebo častěji. Mimo to, 16,1 % dětí a adolescentů uvedlo užívání **jiného zařízení** skoro každý den nebo častěji.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 1 *Zařízení, pomocí kterých se děti a dospívající připojují k internetu (%).*

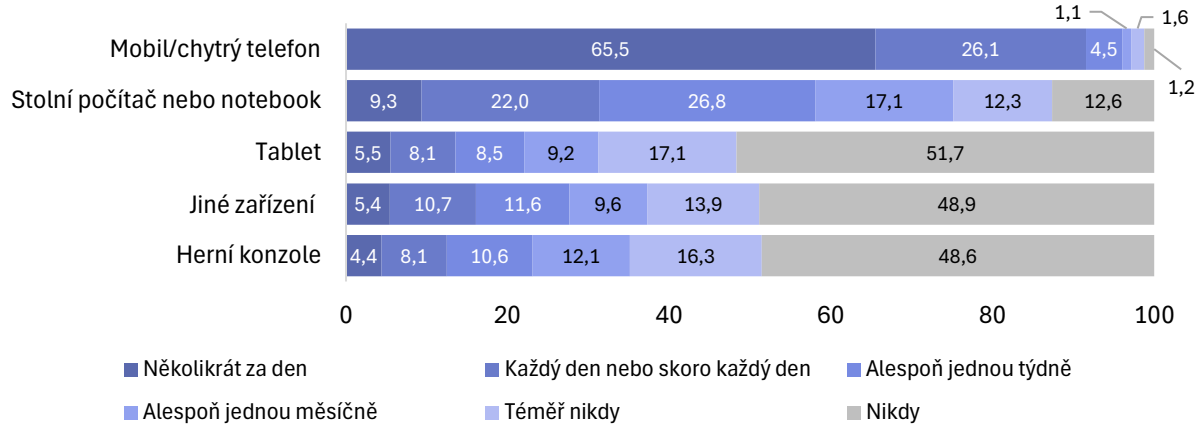

Poznámka. Validní odpovědi a znění položky: *mobil/chytrý telefon* (*n* = 2 492); *stolní počítač nebo notebook* (*n* = 2 504); t*ablet* (*n* = 2 517); *jiné zařízení* (*n* = 2 225); *herní konzole* (*n* = 2 510). Otázka: *Jak často jsi online nebo používáš internet na následujících zařízeních?*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 1 *Zařízení, pomocí kterých se děti a dospívající připojují k internetu, podle genderu (%).*

Gender	Zařízení	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Alespoň jednou měsíčně	Téměř nikdy	Nikdy
Dívky	Mobil/chytrý telefon*	69,8	23,2	3,3	0,8	1,6	1,2
	Stolní počítač nebo notebook*	4,2	17,0	31,1	21,6	14,7	11,3
	Tablet*	7,2	10,3	10,5	9,8	19,0	43,2
	Herní konzole*	1,0	2,7	4,6	10,4	17,8	63,5
	Jiné zařízení	4,6	11,1	11,3	9,9	15,0	48,1
Chlapci	Mobil/chytrý telefon*	61,1	29,0	5,6	1,5	1,6	1,3
	Stolní počítač nebo notebook*	14,6	27,0	22,3	12,5	9,7	13,9
	Tablet*	3,8	5,8	6,5	8,6	15,2	60,3
	Herní konzole*	7,8	13,6	16,7	13,8	14,8	33,4
	Jiné zařízení	6,3	10,2	11,8	9,3	12,8	49,6

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 2 *Zařízení, pomocí kterých se děti a dospívající připojují k internetu, podle věku (%).*

Věková kategorie	Seznam zařízení	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Alespoň jednou měsíčně	Téměř nikdy	Nikdy
9-11 let	Mobil/chytrý telefon*	34,6	45,2	10,8	2,5	3,9	2,9
	Stolní počítač nebo notebook*	7,2	11	20,3	19,5	17,9	24,1
	Tablet*	5,5	9,4	9,9	13	16,3	45,8
	Herní konzole*	6,0	10,5	11,2	10,3	13,8	48,3
	Jiné zařízení*	7,8	12,2	12,2	9,0	10,1	48,8
12-14 let	Mobil/chytrý telefon*	70,7	24,4	2,8	1,0	0,7	0,5
	Stolní počítač nebo notebook*	10,6	22,8	25,4	17,5	12,7	11,1
	Tablet*	4,7	6,7	9,7	9,2	18,3	51,3
	Herní konzole*	5,4	9,1	12,1	12,7	16,8	43,9
	Na jiném zařízení*	5,6	13,4	13,3	10,6	15,5	41,6
15-17 let	Mobil/chytrý telefon*	88,3	10,5	0,3	0,0	0,3	0,5
	Stolní počítač nebo notebook*	10,1	31,3	34	14,4	6,7	3,5
	Tablet*	6,2	8,1	6,0	5,5	16,6	57,6
	Herní konzole*	2,0	4,8	8,6	13,1	18,2	53,3
	Jiné zařízení*	3,0	6,5	9,3	9,3	15,9	56,1

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Tabulka 1 ilustruje odlišnosti v tom, jaká zařízení používají dívky a chlapci. Zjistili jsme podobnosti v jejich míře používání **mobilu/chytrého telefonu**, ačkoliv dívky uvedly o něco málo častější míru používání telefonu než chlapci (69,8 % dívek a 61,1 % chlapců používají mobil/chytrý telefon několikrát denně k připojování se k internetu). Dívky také používaly **tablety** ve vyšší míře než chlapci (7,2 % dívek používalo tablet několikrát za den, kdežto pouze 3,8 % chlapců).

Větší genderové rozdíly jsme zachytili u používání **stolních počítačů a notebooků**. Chlapci používali počítače a notebooky k připojování se na internet několikrát za den (14,6 %) více než dívky (4,2 %). Podobně to vypadlo i u **herních konzolí**: 7,8 % chlapců řeklo, že je používají několikrát denně, kdežto užívání konzolí v této míře uvedlo pouze 1,0 % dívek.

Jak lze vidět v Obrázku 2, **mobil/chytrý telefon** byl jedním z nejpopulárnějších zařízení, které děti a dospívající využívali. Používání mobilů a chytrých telefonů rostlo s věkem. Silný nárůst je viditelný především u mladších a starších dospívajících – 70,7 % mladších dospívajících (12-14 let) používalo mobil/chytrý telefon několikrát denně a 88,3 % starších dospívajících (15-17 let) užívalo chytrý telefon několikrát za den. A to ve srovnání s pouze 34,6 % mladších dětí (9-11 let).

Z hlediska dalších zařízení, přestože nejmladší věková skupina dětí (9-11 let) také preferovala užívání **stolního počítače nebo notebooku** nad jinými zařízeními, jejich starší vrstevníci (mladší a starší dospívající, ve věku 12-17 let) uvedli vyšší míru používání stolního počítače a notebooku než oni. Konkrétně, 10,6 % mladších dospívajících (12-14 let) a 10,1 % starších dospívajících (15-17 let) užívalo stolní počítač nebo notebook několikrát denně, zatímco pouze 7,0 % nejmladších dětí.

Nespecifikovaná **jiná zařízení** nebyla používaná tak často a jejich míra užívání klesala s věkem (7,8 % dětí ve věku 9-11 je používala několikrát denně, kdežto pouze 3,0 % starších dospívajících ve věku 15-17 je používalo několikrát denně). **Herní konzole** na tom byly podobně, jejich užívání kleslo s rostoucím věkem.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ O TOM, JAK SE DĚTI A DOSPÍVAJÍCÍ PŘIPOJUJÍ K INTERNETU

České děti a dospívající se připojují k internetu především prostřednictvím svých mobilů a chytrých telefonů, přičemž 91,7 % z nich tak činí skoro každý den a častěji.

Ostatní zařízení děti a dospívající používají podstatně méně často.

Chlapci používají stolní počítače nebo notebooky (14,6 % několikrát denně) a herní konzole (7,8 % několikrát denně) častěji než dívky (4,2 % a 1,0 %).

Používání mobilů a chytrých telefonů i počítačů a notebooků roste s věkem, zatímco používání herních konzolí a dalších zařízení s věkem klesá.

Kdy děti a dospívající používají zařízení s obrazovkami

Kromě toho, že je nutné znát, jaká zařízení děti a dospívající používají k připojení k internetu, je nutné znát také to, kdy v průběhu dne je používají. Zeptali jsme se jich více obecně na to, kdy používají různá zařízení s obrazovkou, jako jsou například telefony, tablety, konzole nebo televize.

V dotazníku jsme se dětí a dospívajících ptali na různé denní doby, kdy tato zařízení mohou používat, a rozdělili jsme je do dvou hlavních kategorií: (1) ve večerních hodinách a (2) před školou, během školní doby nebo po škole.

Používání zařízení s obrazovkami ve večerních hodinách

Používání zařízení s obrazovkami se u dětí a dospívajících lišilo v závislosti na denní době, místě a kontextu, jak ukazuje Obrázek 2. Ve večerních hodinách 47,4 % dětí a dospívajících uvedlo, že používají zařízení s obrazovkou denně **před spaním.** Menší procento (23,4 %) dětí a dospívajících uvedlo, že takové zařízení používá každý den **po ulehnutí ke spánku.** Během noci uvedlo, že je používá každý den pouze 13,5 % dětí a dospívajících. Téměř polovina (47,6 %) uvedla, že zařízení s obrazovkou **v noci** nikdy nepoužívá.

Pouze 10,1 % dětí a dospívajících používá zařízení s obrazovkou **během večeře s rodinou nebo s jinými osobami**. Naopak 40,1 % dětí a dospívajících uvedlo, že tato zařízení během večeře s rodinou nepoužívá nikdy.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 2 *Kdy děti a dospívající používají zařízení s obrazovkami ve večerních hodinách (%).*

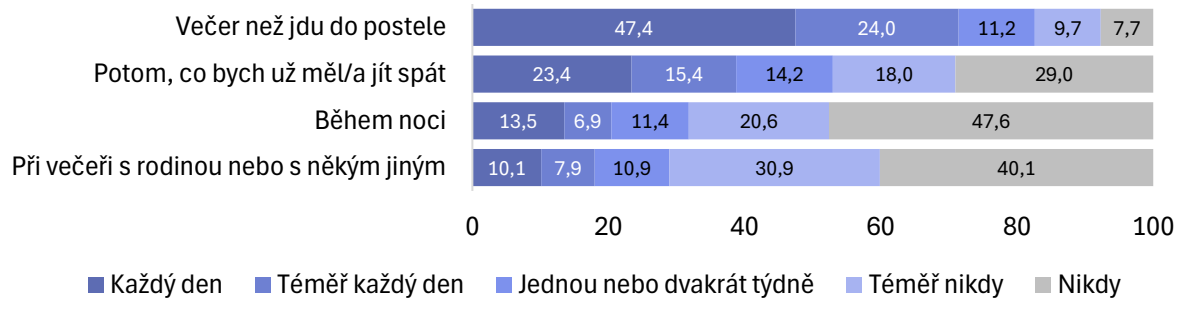

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *večer než jdu do postele* (*n* = 2 522); *potom, co bych už měl/a jít spát* (*n* = 2 472); *během noci* (*n* = 2 487); *při večeři s rodinou nebo s někým jiným* (*n* = 2 469). Otázka: *Jak často jsi v posledním měsíci a během běžného školního dne používal/a jakékoli zařízení s obrazovkou, například televizi, mobilní telefon, herní zařízení nebo tablet?*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 3 *Kdy děti a dospívající používají zařízení s obrazovkami ve večerních hodinách, podle genderu (%).*

Gender	Doba používání	Každý den	Téměř každý den	Jednou nebo dvakrát týdně	Téměř nikdy	Nikdy
Dívky	Při večeři s rodinou nebo s někým jiným	9,1	8,4	11,3	34,5	36,7
	Večer než jdu do postele*	52,9	22,3	9,5	9,3	6,0
	Potom, co bych už měl/a jít spát*	27,2	16,2	13,2	17,4	26,0
	Během noci*	13,3	8,5	11,1	21,9	45,2
Chlapci	Při večeři s rodinou nebo s někým jiným	11,2	7,3	10,5	27,3	43,6
	Večer než jdu do postele*	41,8	25,7	13,0	10,1	9,4
	Potom, co bych už měl/a jít spat*	19,4	14,5	15,2	18,6	32,2
	Během noci*	13,7	5,2	11,7	19,3	50,1

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 4 *Kdy děti a dospívající používají zařízení s obrazovkami ve večerních hodinách, podle věku (%).*

Věková kategorie	Doba používání	Každý den	Téměř každý den	Jednou nebo dvakrát týdně	Téměř nikdy	Nikdy
9-11 let	Při večeři s rodinou nebo s někým jiným*	7,3	7,0	12,0	25,2	48,6
	Během noci*	5,6	2,2	7,2	14,0	71,0
	Potom, co bych už měl/a jít spát*	7,0	7,0	11,6	20,0	54,3
	Večer než jdu do postele*	20,9	24,7	20,6	16,7	17,1
12-14 let	Při večeři s rodinou nebo s někým jiným*	10,4	7,6	9,9	30,5	41,6
	Během noci*	16,0	9,4	12,3	22,9	39,4
	Potom, co bych už měl/a jít spát*	25,6	18,5	16,9	19,1	20,0
	Večer než jdu do postele*	49,2	28,1	8,6	9,2	4,8
15-17 let	Při večeři s rodinou nebo s někým jiným*	12,6	8,9	10,9	37,0	30,6
	Během noci*	18,7	8,9	14,5	24,9	33,1
	Potom, co bych už měl/a jít spát*	36,9	20,4	14,1	15,0	13,6
	Večer než jdu do postele*	70,7	19,4	4,8	3,5	1,6

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Tabulka 3 ukazuje genderové rozdíly. Vyšší procento dívek (52,9 %) než chlapců (41,8 %) uvedlo, že denně používají zařízení s obrazovkami **večer předtím, než jdou do postele**.

Tento trend se opakoval také v době, kdy **už měli jít spát.** Přičemž vyšší procento dívek (27,2 %) používalo tato zařízení v tuto dobu každý den, oproti pouhým 19,4 % chlapců. Chlapci naopak používali zařízení s obrazovkami častěji při **večeři s rodinou nebo ostatními**. Konkrétně 11,2 % chlapců uvedlo, že je používali denně během večeře, a to oproti pouhým 9,1 % dívek.

Tabulka 4 ukazuje, že míra používání zařízení s obrazovkami **večer před spaním** vzrostla s věkem (pouze 20,9 % dětí ve věku 9–11 let je používalo večer před spaním každý den, oproti 70,7 % starších dospívajících ve věku 15–17 let).

Většina (71,0 %) dětí ve věku 9-11 let uvedla, že zařízení s obrazovkami nikdy nepoužívají **potom, co by už měli spát**, kdežto toto uvedlo jen 13,6 % starších dospívajících ve věku 15-17 let.

Užívání zařízení s obrazovkami před školou, během školní doby nebo po škole

Užívání zařízení s obrazovkami před, během nebo po škole je ukázáno na Obrázku 3. Děti a dospívající je často používali **odpoledne po škole** – 63,0 % z nich uvedlo, že je po škole používají každý den. Podobně je 41,1 % dětí a dospívajících používalo každý den **ráno před školou**.

Používání zařízení s obrazovkami **o přestávkách ve škole** bylo méně časté (pouhých 28,6 % dětí a dospívajících tak činilo denně). Nejméně častá pro používání těchto zařízení byla pro děti a dospívající doba **během vyučování ve škole** (15,2 % řeklo, že je tam používá každý den). Kolem poloviny dětí a dospívajících během přestávek (43,4 %) nebo během vyučování (43,7 %) zařízení s obrazovkami nepoužívalo nikdy.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 3 *Kdy děti a dospívající používají zařízení s obrazovkami před, během a po škole (%).*

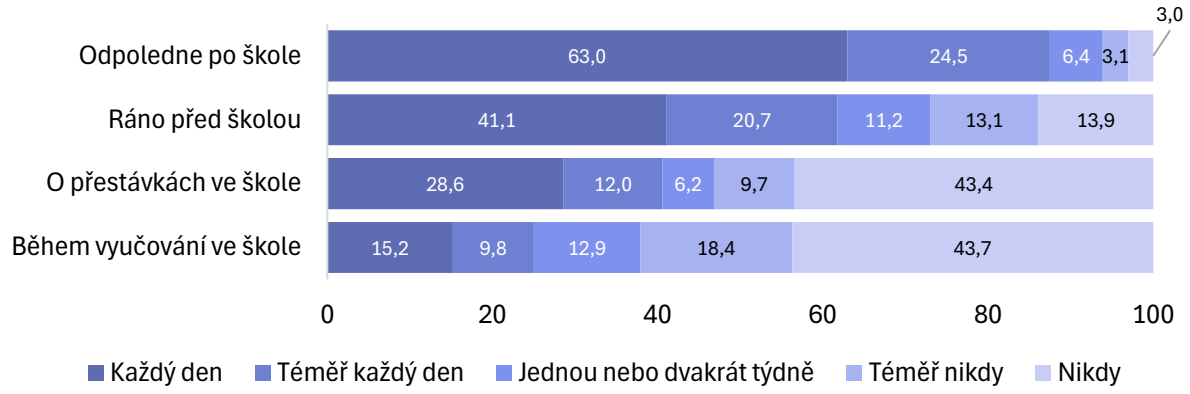

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *odpoledne po škole* (*n* = 2 522); *ráno před školou* (*n* = 2 472); *o přestávkách ve škole* (*n* = 2 487); *během vyučování ve škole* (*n* = 2 469). Otázka: *Jak často jsi v posledním měsíci a během běžného školního dne používal/a jakékoli zařízení s obrazovkou, například televizi, mobilní telefon, herní zařízení nebo tablet?*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 5 *Kdy děti a dospívající používají zařízení s obrazovkami před, během a po škole, podle genderu (%).*

Gender	Doba používání	Každý den	Téměř každý den	Jednou nebo dvakrát týdně	Téměř nikdy	Nikdy
Dívky	Ráno před školou*	44,0	21,4	10,0	12,9	11,7
	Odpoledne po škole*	66,3	23,0	5,4	3,2	2,0
	Během vyučování ve škole*	17,4	12,1	12,3	19,1	39,1
	O přestávkách ve škole*	32,5	12,6	5,9	10,9	38,1
Chlapci	Ráno před školou*	38,1	20,0	12,4	13,2	16,2
	Odpoledne po škole*	59,6	26,1	7,4	3,0	3,9
	Během vyučování ve škole*	13,1	7,5	13,5	17,7	48,3
	O přestávkách ve škole*	24,7	11,4	6,5	8,6	48,8

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 6 *Kdy děti a dospívající používají zařízení s obrazovkami před, během a po škole, podle věku (%).*

Věková kategorie	Doba používání	Každý den	Téměř každý den	Jednou nebo dvakrát týdně	Téměř nikdy	Nikdy
9-11 let	Během vyučování ve škole*	1,6	1,5	7,1	12,0	77,8
	O přestávkách ve škole*	1,8	2,1	4,7	9,5	81,9
	Ráno před školou*	15,0	18,9	16,4	19,4	30,3
	Odpoledne po škole*	34,2	38,6	14,2	5,8	7,2
12-14 let	Během vyučování ve škole*	5,8	7,6	15,5	27,0	44,0
	O přestávkách ve škole*	17,8	14,3	8,7	16,1	43,0
	Ráno před školou*	39,4	26,1	12,1	13,2	9,2
	Odpoledne po škole*	66,0	25,5	4,3	2,5	1,7
15-17 let	Během vyučování ve škole*	37,8	20,1	16,0	16,2	9,9
	O přestávkách ve škole*	64,6	19,2	5,3	3,8	7,0
	Ráno před školou*	67,2	17,3	5,4	6,9	3,2
	Odpoledne po škole*	86,7	10,5	1,1	1,3	0,3

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

V tabulce č. 5, vidíme pravidelný vzorec, kdy dívky používají zařízení s obrazovkami častěji než chlapci napříč kontexty – **před nebo po škole**, a **během přestávek nebo vyučování**. Například 32,5 % dívek uvedlo, že používaly zařízení s obrazovkami **o přestávkách ve škole**, oproti pouhých 24,7 % chlapců. Také 17,4 % dívek používalo tato zařízení **během vyučování** oproti 13,1 % chlapců.

Tabulka č. 6 ukazuje věkové rozdíly. Děti (ve věku 9-11 let) nejméně používaly zařízení s obrazovkami **před, během nebo po škole** –

77,8 % z nich uvedlo, že je nikdy nepoužívají **během vyučování**, a to oproti jejich starším vrstevníkům: 44,0 % mladších dospívajících ve věku 12-14 let a 9,9 % z nejstarší věkové skupiny (15-17 let). Dokonce ještě větší procento (81,9 %) dětí ve věku 9-11 let uvedlo, že nikdy nepožívá zařízení s obrazovkami **během přestávek ve škole**, a to oproti jen 43,0 % mladších dospívajících ve věku 12-14 let a 7,0 % nejstarších dospívajících (ve věku 15-17 let).

Podobný vzrůstající trend jsme vypozorovali při používání zařízení s obrazovkami **před a po škole**, kdy nejstarší skupina dospívajících (ve věku 15-17 let) uvedla nejvyšší míru používání **v ranních hodinách** (67,2 % každý den) a **v odpoledních hodinách** (86,7 % každý den) po škole, oproti jejich mladším vrstevníkům.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ O TOM, KDY DĚTI A DOSPÍVAJÍCÍ POUŽÍVAJÍ ZAŘÍZENÍ S OBRAZOVKAMI

Používání zařízení s obrazovkami u dětí a dospívajících do značné míry závisí na konkrétní situaci, přičemž nejvyšší denní aktivita je zaznamenána odpoledne po škole (63,0 %) a před spaním (47,4 %).

Používání zařízení s obrazovkami po ulehnutí ke spánku je méně časté: 23,4 % dětí a dospívajících uvádí, že je používají každý den po ulehnutí ke spánku, a 13,5 % každou noc.

Během školní výuky více než polovina dětí a dospívajících zařízení s obrazovkami nepoužívá nikdy nebo téměř nikdy: 53,1 % uvádí, že tak téměř nikdy nebo vůbec nikdy nečiní během přestávek, a 62,1 % téměř nikdy nebo nikdy během výuky.

Dívky uvádějí trvale vyšší denní používání zařízení s obrazovkami ve většině situací, zejména večer a po ulehnutí ke spánku, zatímco chlapci je využívají o něco častěji během rodinných večeří (11,2 % chlapců oproti 9,1 % dívek).

Používání zařízení s obrazovkami se s věkem zvyšuje ve všech kontextech, přičemž starší dospívající vykazují podstatně vyšší denní používání během školní výuky i mimo ni, stejně jako po ulehnutí ke spánku.

Online aktivity

V dotazníku jsme se dětí a dospívajících ptali také na jejich online aktivity během posledního měsíce, a to na základě seznamu aktivit, který jsme vytvořili. Zjištění jsme rozdělili do shluků aktivit na základě toho, jak si jsou tematicky podobné.

Témata jsou následující: (1) **učení a osobní růst**, (2) **zábava a volnočasové aktivity**, (3) **sociální vztahy**, (4) **tvorba obsahu a sdílení,** (5) **nakupování a prodej**, (6) **občanské zapojení**.

Učení a osobní růst

Vzhledem k aktivitám souvisejícím s učením a osobním růstem (Obrázek 4) děti a dospívající nejčastěji používali internet týdně a častěji pro **práci do školy** (72,4 %), k **učení se něčeho nového** (69,8 %) a k **hledání a čtení zpráv na internetu, aby zjistili, co se děje ve světě** (55,0 %).

Vyhledávání si informací o duševním zdraví bylo méně časté (23,9 % týdně a častěji), přičemž 47,7 % dětí a dospívajících uvedlo, že si takovou informaci nikdy nevyhledávali.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 4 *Online aktivity vztahující se k učení a osobnímu růstu (%).*

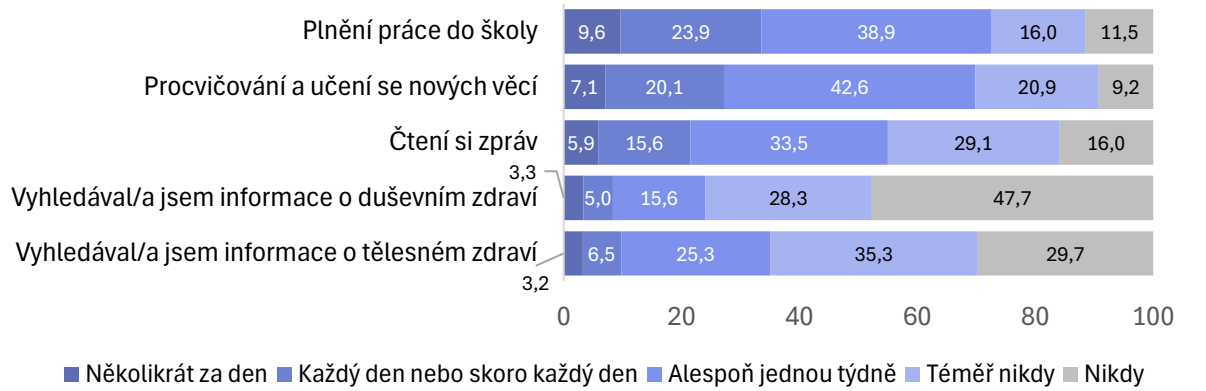

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *používal/a jsem internet pro práci do školy* (*n* = 2 476); *používal/a jsem internet k naučení něčeho nového nebo k procvičení něčeho, co jsem se učil/a (např. sledováním tutoriálů)* (*n* = 2 470); *hledal/a jsem na internetu zprávy nebo informace o tom, co se děje ve světě* (*n* = 2 488); *vyhledával/a jsem informace o duševním zdraví, duševních obtížích nebo psychické pohodě* (*n* = 2 426); *vyhledával/a jsem informace o tělesném zdraví, zranění nebo léčbě* (*n* = 2, 451). Otázka: *Jak často jsi na internetu v posledním měsíci dělal/a tyto věci?*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 7 *Online aktivity vztahující se k učení a osobnímu růstu, podle genderu (%).*

Gender	Online aktivity vztahující se k učení a osobnímu růstu	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
Dívky	Plnění práce do školy*	9,9	28,5	38,8	12,9	10,0
	Procvičování a učení se nových věcí	6,2	22,6	42,8	20,6	7,8
	Čtení si zpráv	4,4	15,2	36,7	29,6	14,1
	Vyhledával/a jsem informace o duševním zdraví*	3,7	6,7	20,3	30,8	38,5
	Vyhledával/a jsem informace o tělesném zdraví*	2,8	7,2	29,7	35,4	24,8
Chlapci	Plnění práce do školy*	9,4	19,3	39,1	19,3	13,0
	Procvičování a učení se nových věcí	8,0	17,6	42,4	21,3	10,7
	Čtení si zpráv	7,3	16,1	30,3	28,5	17,8
	Vyhledával/a jsem informace o duševním zdraví*	3,6	5,8	20,8	35,1	34,7
	Vyhledával/a jsem informace o tělesném zdraví*	3,0	3,4	11,0	25,8	56,9

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 8 *Online aktivity vztahující se k učení a osobnímu růstu, podle věku (%).*

Věková kategorie	Online aktivity vztahující se k učení a osobnímu růstu	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
9-11 let	Plnění práce do školy*	2,7	8,2	33,9	26,2	29,0
	Procvičování a učení se nových věcí*	3,4	13,1	40,4	25,0	18,1
	Čtení si zpráv*	4,3	8,6	27,2	29,2	30,7
	Vyhledával/a jsem informace o duševním zdraví*	2,2	2,8	8,1	16,2	70,7
	Vyhledával/a jsem informace o tělesném zdraví*	1,5	3,1	14,5	30,3	50,5
12-14 let	Plnění práce do školy*	6,9	22,5	47,5	17,3	5,7
	Procvičování a učení se nových věcí*	7,1	18,2	44,3	23,7	6,7
	Čtení si zpráv*	6,2	15,6	32,6	33,3	12,3
	Vyhledával/a jsem informace o duševním zdraví*	3,8	5,1	12,8	30,5	47,8
	Vyhledával/a jsem informace o tělesném zdraví*	3,8	7,0	22,0	40,0	27,2
15-17 let	Plnění práce do školy*	18,5	39,7	35,4	5,5	0,9
	Procvičování a učení se nových věcí*	10,6	28,5	43,1	14,4	3,4
	Čtení si zpráv*	7,1	22,4	40,3	24,9	5,4
	Vyhledával/a jsem informace o duševním zdraví*	3,9	7,0	25,3	37,3	26,5
	Vyhledával/a jsem informace o tělesném zdraví*	4,3	9,3	38,6	35,3	12,6

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Jak je uvedeno v Tabulce 7, dívky a chlapci podobně uváděli, že užívají internet k tomu, aby se **učili něčemu novému** (71,6 % oproti 68,0 %) a ke **čtení zpráv** (56.3 % oproti 53.7 %) každý týden a častěji.

Ve zbytku ostatních online aktivit byl zaznamenán statisticky významný genderový rozdíl. Jednalo se zejména o využívání internetu k **plnění školních úkolů** (77,2 % dívek oproti 67,8 % chlapců tak činilo každý týden nebo častěji) a **vyhledávání informací o fyzickém zdraví, úrazech a léčbě** (39,7 % dívek oproti 17,4 % chlapců tak činilo každý týden nebo častěji).

Rozdíly mezi věkovými skupinami v aktivitách souvisejících s učením a osobním rozvojem jsou uvedeny v Tabulce 8. Ve srovnání s nejmladšími dětmi (ve věku 9-11 let) uváděli mladší adolescenti (ve věku 12-14 let) a starší adolescenti (ve věku 15-17 let) častěji (76,9 % a 93,6 %), že internet využívali k **plnění školních úkolů**, a to každý týden nebo častěji.

Také jsme nalezli statisticky významné rozdíly mezi všemi věkovými skupinami v **hledání si informací o fyzickém a duševním zdraví**. Děti ve věku 9-11 let **hledaly informace o fyzickém zdraví** nejméně (19,1 %) ve srovnání s mladšími adolescenty ve věku 12-14 let (32,8 %) i staršími adolescenty ve věku 15-17 let (52,2 %), a to v intervalu jednou týdně a častěji. Tento vzorec byl podobný i v případě **vyhledávání si informací o duševním zdraví**, kde počet vyhledávání týdně nebo častěji rostl s každou věkovou skupinou: 13,1 % u dětí ve věku 9-11 let, 21,0 % u mladších adolescentů ve věku 12-14 let a 36,2 % u starších adolescentů ve věku 15-17 let.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE ONLINE AKTIVIT V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ A OSOBNÍHO ROZVOJE

Děti a dospívající využívali internet často, a to jednou týdně až denně, k plnění školních úkolů (72,4 %), k učení se něčemu novému (69,8 %) a k vyhledávání a čtení zpráv (55 %).

Méně časté byly aktivity jako vyhledávání informací o duševním zdraví (23,9 % týdně nebo častěji) nebo o fyzickém zdraví (35,0 % týdně nebo častěji).

Dívky více než chlapci používaly internet k plnění školních úkolů (77,2 % dívek oproti 67,8 % chlapců to dělalo týdně nebo častěji) nebo k vyhledávání informací o fyzickém zdraví (39,7 % dívek oproti 17,4 % chlapců to dělalo týdně nebo častěji).

Zábava a volnočasové aktivity

V oblasti zábavy a volného času (Obrázek 5) děti a dospívající uváděli, že mezi nejčastější aktivity, kterým se věnují jednou týdně až denně, patří: **sledování videí na sociálních sítích** (90,5 %), **poslouchání hudby** (92,7 %), **hraní videoher** (75,2 %), **sledování televizních pořadů nebo filmů na streamovacích platformách** (80,9 %).

Nejméně často **hledali aktivity v jejich okolí** – jen 36,6 % dětí a dospívajících uvedlo, že to dělá týdně nebo častěji, což je méně ve srovnání s výše uvedenými aktivitami.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 5 *Online aktivity vztahující se k zábavě a volnočasové aktivitě (%).*

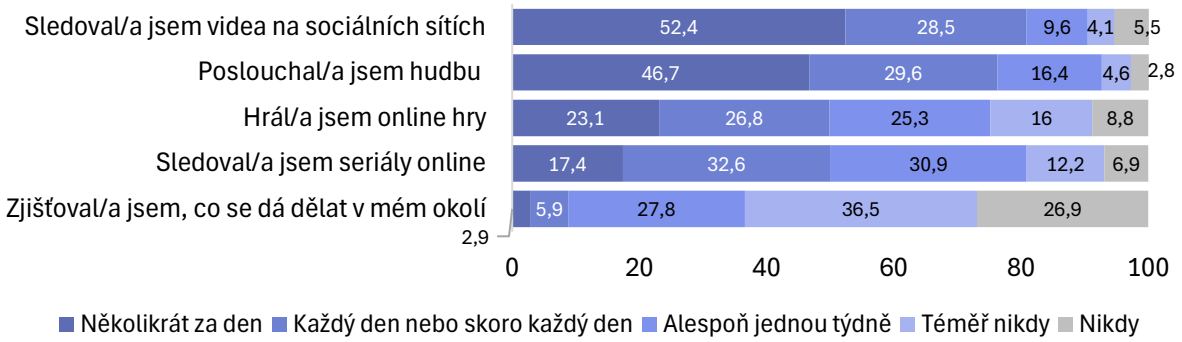

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *sledoval/a jsem videa na sociálních sítích* (*n* = 2 529); *poslouchal/a jsem hudbu (např. Spotify nebo YouTube)* (*n* = 2 533); *hrál/a jsem online hry* (*n* = 2 513); *sledoval/a jsem seriály nebo filmy na streamovacích platformách nebo YouTube* (*n* = 2 512); *hledal/a jsem informace o tom, co se dá dělat v mém okolí* (*n* = 2 431). Otázka: *Jak často jsi na internetu v posledním měsíci dělal/a tyto věci?*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 9 *Online aktivity vztahující se k zábavě a volnočasové aktivitě, podle genderu (%).*

Gender	Online aktivity vztahující se k zábavě a volnočasové aktivitě	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
Dívky	Sledoval/a jsem videa na sociálních sítích*	54,0	27,7	9,7	4,0	4,6
	Poslouchal/a jsem hudbu*	51,8	29,2	14	3,3	1,7
	Hrál/a jsem online hry*	10,4	22,3	30,7	23,9	12,7
	Sledoval/a jsem seriály online	15,7	35,6	31,3	11,3	6,0
	Zjišťoval/a jsem, co se dá dělat v mém okolí*	2,5	6,4	30,7	36,6	23,9
Chlapci	Sledoval/a jsem videa na sociálních sítích*	50,7	29,2	9,5	4,1	6,4
	Poslouchal/a jsem hudbu*	41,4	29,9	19,0	5,9	3,8
	Hrál/a jsem online hry*	36,0	31,5	19,9	7,9	4,7
	Sledoval/a jsem seriály online	19,1	29,5	30,5	13,0	7,8
	Zjišťoval/a jsem, co se dá dělat v mém okolí*	3,4	5,4	24,9	36,5	29,9

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 10 *Online aktivity vztahující se k zábavě a volnočasové aktivitě, podle věku (%).*

Věková kategorie	Online aktivity vztahující se k zábavě a volnočasové aktivitě	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
9-11 let	Sledoval/a jsem videa na sociálních sítích*	26,7	33,6	17,0	9,7	13,1
	Poslouchal/a jsem hudbu*	26,5	32,5	28,2	7,9	4,8
	Hrál/a jsem online hry*	24,2	32,2	26,7	11,8	5,2
	Sledoval/a jsem seriály online*	9,9	23,4	34,1	18,6	14,0
	Zjišťoval/a jsem, co se dá dělat v mém okolí*	2,7	5,3	22,4	30,4	39,2
12-14 let	Sledoval/a jsem videa na sociálních sítích*	57,3	29,8	8,2	2,3	2,4
	Poslouchal/a jsem hudbu*	46,7	31,2	15,2	4,6	2,3
	Hrál/a jsem online hry*	28,1	26	25,5	14,9	5,5
	Sledoval/a jsem seriály online*	19,3	33	31	11,7	5,0
	Zjišťoval/a jsem, co se dá dělat v mém okolí*	3,5	6,7	26,6	39,0	24,2
15-17 let	Sledoval/a jsem videa na sociálních sítích*	71,8	22,4	3,9	0,6	1,4
	Poslouchal/a jsem hudbu*	65,8	25,2	6,3	1,4	1,3
	Hrál/a jsem online hry*	17,3	22,5	23,9	20,9	15,3
	Sledoval/a jsem seriály online*	22,6	40,7	28,0	6,7	2,1
	Zjišťoval/a jsem, co se dá dělat v mém okolí*	2,6	5,6	34,1	39,9	17,8

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Tabulka 9 ukazuje, že mezi nejčastější aktivity dívek i chlapců v oblasti zábavy a volného času patřily: **sledování videí na sociálních sítích** (91,4 % dívek a 89,4 % chlapců) a **poslouchání hudby** (95,0 % dívek a 80,8% chlapců), a to alespoň jednou týdně nebo více. Dívky uváděly o něco vyšší frekvenci těchto aktivit než chlapci, rozdíly však byly nepatrné.

Na druhou stranu chlapci (87,4 % jednou týdně až denně), ve srovnání s dívkami (63,4 %), uváděli výrazně vyšší **hraní videoher**.

Tabulka 10 ukazuje rozdíly mezi věkovými skupinami. Ačkoli i nejmladší děti (ve věku 9–11 let) uváděly, že **sledují videa na sociálních médiích** velmi často (77,3 % týdně nebo častěji), mladší adolescenti ve věku 12–14 let (95,3 %) a starší adolescenti ve věku 15–17 let (98,1 %) je v tomto ohledu předčili.

Zajímavé je, že **hraní videoher** vykazuje napříč věkovými skupinami poměrně stabilní pokles frekvence – 83,1 % dětí ve věku 9–11 let hrálo hry týdně nebo častěji, zatímco u mladších adolescentů ve věku 12–14 let to bylo pouze 79,6 % a u starších adolescentů ve věku 15–17 let 63,7 %.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE ONLINE AKTIVIT V OBLASTI ZÁBAVY A VOLNÉHO ČASU

Mezi nejčastější online aktivity dětí a dospívajících v oblasti zábavy a volného času patří sledování videí na sociálních sítích (90,5 % to dělá týdně nebo častěji) a poslech hudby (92,7 % to dělá týdně nebo častěji).

S rostoucím věkem dochází k poklesu v hraní online her.

Dívky o něco málo více než chlapci online poslouchaly hudbu – alespoň jednou týdně tak činilo 95,0 % dívek oproti 80,8 % chlapců. Naopak, chlapci výrazně častěji hráli online hry. Alespoň jednou týdně hrálo hry 87,4 % chlapců a 63,4 % dívek.

Sociální vztahy

Jak je patrné z Obrázku 6, většina dětí a dospívajících využívala internet ke **komunikaci se svými přáteli** (92,8 %) a **rodiči či pečovateli** (89,4 %).

Menší podíl dětí a adolescentů (66,2 % týdně nebo častěji) **sdílel s přáteli a rodinou věci, které našel na internetu**.

Navíc pouze malé procento dětí a dospívajících (17,1 % týdně nebo častěji) **hledalo online nové kontakty**. Naopak většina (51,3 %) uvedla, že nikdy nehledala nové přátele nebo kontakty online.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 6 *Online aktivity vztahující se k sociálním vztahům (%).*

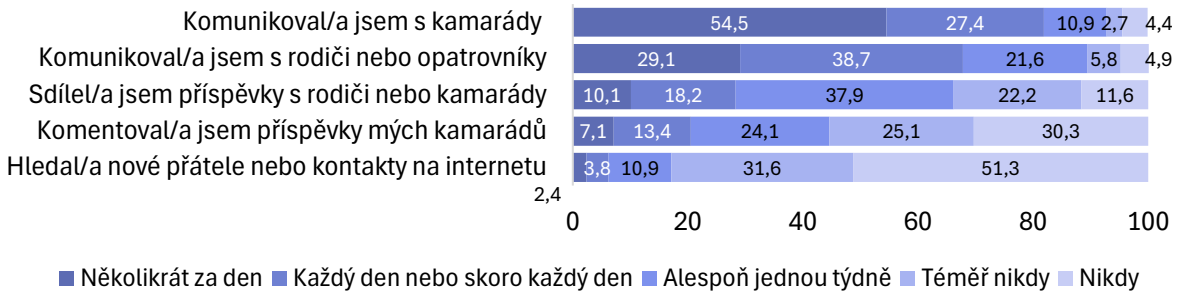

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *komunikoval/a jsem s kamarády (např. přes Messenger, email, WhatsApp, Facebook, Snapchat, Instagram)* (*n* = 2 533); *komunikoval/a jsem s rodiči nebo opatrovníky (např. přes Messenger, email, WhatsApp, Facebook, Snapchat, Instagram)* (*n* = 2 519); *ukazoval/a jsem svým přátelům nebo rodině něco, co jsem našel/la na internetu* (*n* = 2 480); *komentoval/a jsem příspěvky, příběhy a reels mých kamarádů* (*n* = 2 476); *hledal/a nové přátele nebo kontakty na internetu* (*n* = 2 477). Otázka: *Jak často jsi na internetu v posledním měsíci dělal/a tyto věci?*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 11 *Online aktivity vztahující se k sociálním vztahům, podle genderu (%).*

Gender	Online aktivity vztahující se k sociálním vztahům	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
Dívky	Komunikoval/a jsem s kamarády*	60,6	25,9	8,4	2,6	2,5
	Komunikoval/a jsem s rodiči nebo opatrovníky*	32,8	39,4	20,2	4,8	2,7
	Sdílel/a jsem příspěvky s rodiči nebo kamarády*	10,7	20,4	39,3	20,5	9,0
	Komentoval/a jsem příspěvky mých kamarádů*	7,8	16,5	27,3	22,2	26,3
	Hledal/a nové přátele nebo kontakty na internetu	1,9	3,4	11,3	32,8	50,7
Chlapci	Komunikoval/a jsem s kamarády*	48,3	29,0	13,5	2,9	6,3
	Komunikoval/a jsem s rodiči nebo opatrovníky*	25,2	37,9	22,9	6,8	7,2
	Sdílel/a jsem příspěvky s rodiči nebo kamarády*	9,5	15,9	36,5	23,9	14,2
	Komentoval/a jsem příspěvky mých kamarádů*	6,5	10,2	20,9	28,0	34,4
	Hledal/a nové přátele nebo kontakty na internetu	3,0	4,2	10,6	30,3	51,9

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Zaznamenali jsme významné rozdíly v komunikačních návycích dívek a chlapců (v týdenní až denní frekvenci těchto aktivit; Tabulka 11). Dívky **byly v kontaktu se svými přáteli** častěji než chlapci (94,9 % oproti 90,8 %), i když se jedná o malý rozdíl. To se ukázalo také v jejich mírně častější komunikaci s **rodiči nebo pečovateli** (92,4 % dívek a 86,0 % chlapců uvedlo, že tak činí týdně nebo častěji) stejně jako v častějším se **zapojování do příspěvků rodiny nebo přátel prostřednictvím komentářů** (51,6 % dívek oproti 37,6 % chlapců). Třetí rozdíl byl zjištěn v jejich zvycích při **sdílení obsahu,** protože dívky (70,4 %) se více než chlapci (61,9 %) zapojovaly do sdílení věcí, které našly na internetu, a to jednou týdně až denně.

Tabulka 12 znázorňuje rozdíly mezi věkovými skupinami. Vidíme, že nejmladší děti (ve věku 9–11 let) uváděly **online komunikaci se svými přáteli** nejméně ze všech tří věkových skupin. Konkrétně pouze 84,1 % nejmladších dětí (ve věku 9–11 let) používalo internet k týdenní nebo častější komunikaci se svými přáteli, ve srovnání s 96,3 % jejich vrstevníků ve věku 12–14 let a 98,0 % ve věku 15–17 let.

Podobný trend byl zaznamenán i v případě **online komunikace s rodiči nebo pečovateli**, kterou provádí 82,6 % dětí ve věku 9–11 let jednou týdně nebo častěji, zatímco u dospívajících ve věku 12–14 let to bylo 91,1 % a u dospívajících ve věku 15–17 let dokonce 93,7 %.

Zaznamenali jsme také nárůst s věkem u dalších aktivit souvisejících s udržováním kontaktu s ostatními prostřednictvím **sdílení věcí, které děti a dospívající našli na internetu, se svými přáteli a rodinou** – 53,3 % dětí ve věku 9–11 let, ve srovnání s 65,8 % mladších dospívajících ve věku 12–14 let a 78,9 % starších dospívajících ve věku 15–17 let, to dělalo jednou týdně nebo častěji.

Četnost **komentování příspěvků přátel na sociálních sítích** se rovněž lišila v závislosti na věkové skupině. Téměř polovina (48,8 %) nejmladších dětí ve věku 9–11 let uvedla, že nikdy nekomentovala příspěvky, příběhy ani videa svých přátel, přičemž asi 31,4 % z nich uvedlo, že tak činí jednou týdně nebo častěji.

To je v kontrastu se skupinou mladších adolescentů ve věku 12–14 let, z nichž 53,3 % komentovalo příspěvky, příběhy nebo tzv. *reels* svých přátel jednou týdně až denně, a s 48,7 % adolescentů ve věku 15–17 let. Překvapivě byla frekvence komentování obsahu přátel na sociálních médiích u nejstarší věkové skupiny mírně nižší ve srovnání s mladšími adolescenty (12-14 let).

Ze všech věkových skupin se děti a dospívající nejméně snažily **navazovat nové kontakty a přátelství**. Zatímco děti ve věku 9–11 let hledaly nové kontakty na internetu nejméně často (13,2 % týdně až denně), rozdíly mezi nimi a dospívajícími ve věku 12–14 let (19,2 % týdně až denně) i staršími dospívajícími ve věku 15–17 let (19,0 % týdně až denně) nebyly tak výrazné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 12 *Online aktivity vztahující se k sociálním vztahům, podle věku (%).*

Věková kategorie	Online aktivity vztahující se k sociálním vztahům	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
9-11 let	Komunikoval/a jsem s kamarády*	31,8	34,3	18,0	5,3	10,6
	Komunikoval/a jsem s rodiči nebo opatrovníky*	24,2	35,6	22,8	7,2	10,2
	Sdílel/a jsem příspěvky s rodiči nebo kamarády*	5,5	11,8	36,0	26,8	19,9
	Komentoval/a jsem příspěvky mých kamarádů*	4,3	9,1	18,0	19,9	48,8
	Hledal/a nové přátele nebo kontakty na internetu*	2,0	3,8	7,4	16,8	70,1
12-14 let	Komunikoval/a jsem s kamarády*	55,8	30,1	10,4	1,9	1,8
	Komunikoval/a jsem s rodiči nebo opatrovníky*	27,9	42,3	20,9	6,3	2,6
	Sdílel/a jsem příspěvky s rodiči nebo kamarády*	11,7	18,6	35,5	24,1	10,1
	Komentoval/a jsem příspěvky mých kamarádů*	10,4	17,5	25,4	25,6	21,1
	Hledal/a nové přátele nebo kontakty na internetu*	3,3	3,9	12,0	35,0	45,8
15-17 let	Komunikoval/a jsem s kamarády*	74,7	18,5	4,8	1,0	1,0
	Komunikoval/a jsem s rodiči nebo opatrovníky*	34,7	38,0	21,0	4,0	2,2
	Sdílel/a jsem příspěvky s rodiči nebo kamarády*	13,0	23,8	42,1	16,0	5,1
	Komentoval/a jsem příspěvky mých kamarádů*	6,7	13,4	28,6	29,4	21,9
	Hledal/a nové přátele nebo kontakty na internetu*	2,0	3,7	13,3	42,5	38,5

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE ONLINE AKTIVIT SOUVISEJÍCÍCH SE SOCIÁLNÍMI VZTAHY

Děti a dospívající často využívají internet ke komunikaci se svými blízkými, nejčastěji s přáteli (92,8 %) a rodinou (82,4 %), a to alespoň každý týden nebo častěji.

Většina dětí a dospívajících uvedla, že internet nikdy (51,3 %) nebo téměř nikdy (31,6 %) nepoužívá k hledání nových kontaktů nebo přátel.

Dívky se ve srovnání s chlapci věnovaly svým sociálním kontaktům o něco více. Udržovaly častější kontakt s přáteli (94,9 % dívek oproti 90,8 % chlapců týdně a častěji) a rodinou (92,4 % dívek oproti 86 % chlapců týdně a častěji). Také častěji komentovaly (51,6 % dívek oproti 37,6 % chlapců týdně a častěji) a sdílely více obsahu na sociálních sítích (70,4 % dívek oproti 61,9 % chlapců týdně a častěji).

Starší adolescenti sdíleli více obsahu, který našli online, než mladší děti. Starší adolescenti také častěji komentovali příspěvky svých přátel.

Tvorba obsahu a sdílení

Četnost činností souvisejících s tvorbou obsahu a sdílením informací o sobě nebo o jiných osobách je znázorněna na Obrázku 7. Děti a dospívající uváděli méně často, že by každý týden či častěji **vytvářeli nebo upravovali digitální obsah** (např. hudbu, videa, gify, memy; 38,0 %), nebo **veřejně sdíleli informace o sobě** (tj. fotografie či videa), které by mohly vidět cizí osoby (24,5 %). Většina z nich naopak uvedla, že to nedělá nikdy (34,4 % v případě tvorby obsahu, 48,6 % v případě veřejného sdílení informací o sobě) nebo téměř nikdy (27,6 %, resp. 27,0 %).

Ptali jsme se také na **sdílení informací o jiných osobách (např. fotografií, videí) bez jejich svolení**. Pouze 14,5 % z nich tak činilo často (týdně nebo denně), zatímco většina z nich (65,8 %) uvedla, že nikdy nesdílela informace nebo obsah o někom jiném, aniž by se ho nejprve zeptala na svolení.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 7 Online aktivity vztahující se k tvorbě obsahu a jeho sdílení (v %).

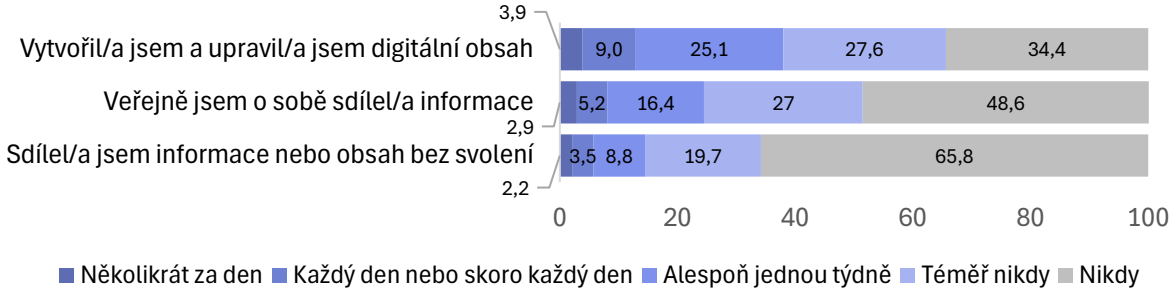

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *vytvořil/a jsem nebo upravil/a jsem nějaký digitální obsah (např. obrázky, hudbu, videa, gify, memy)* (*n* = 2 441); *veřejně jsem o sobě sdílel/a informace (včetně mojí fotografie nebo videa se mnou), takže se mohly dostat k lidem, které jsem nikdy nepotkal/a (např. na Instagramu)* (*n* = 2 434); *sdílel/a jsem informace nebo obsah (např. fotografie, videa) o někom, koho znám, aniž bych ho požádal/a o svolení* (*n* = 2 422). Otázka: *Jak často jsi na internetu v posledním měsíci dělal/a tyto věci?*

Při zkoumání rozdílů mezi dívkami a chlapci (Tabulka 13) jsme zaznamenali výrazný rozdíl ve dvou položkách: dívky (41,1 %) se více věnovaly **tvorbě a úpravám obsahu** než chlapci (34,9 %) a také **o sobě na internetu sdílely více informací** (30,2 % dívek oproti 18,5 % chlapců týdně nebo častěji).

Zjistili jsme také určité rozdíly mezi věkovými skupinami (Tabulka 14). Například týdenní až denní zapojení dětí a dospívajících do **tvorby obsahu** se s věkem zvyšovalo (29,5 % dětí ve věku 9–11 let, 38,0 % mladších dospívajících ve věku 12–14 let a 45,9 % starších dospívajících ve věku 15–17 let).

Tento vzestupný trend byl pozorován také u frekvence **veřejného sdílení informací o sobě** (týdně až denně), kde to nejméně dělaly děti ve věku 9–11 let (13,4 %) ve srovnání s mladšími dospívajícími ve věku 12–14 let (25,2 %) a staršími dospívajícími ve věku 15–17 let (33,9 %), kteří se tímto způsobem na veřejných platformách angažovali více.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 13 *Online aktivity vztahující se k tvorbě obsahu a jeho sdílení, podle genderu (%).*

Gender	Online aktivity vztahující se k tvorbě obsahu a jeho sdílení	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
Dívky	Vytvořil/a jsem a upravil/a jsem digitální obsah*	3,7	9,5	27,9	27,2	31,7
	Veřejně jsem o sobě sdílel/a informace*	2,9	5,9	21,4	28,3	41,5
	Sdílel/a jsem informace nebo obsah bez svolení	1,8	2,8	9,5	20,8	65,1
Chlapci	Vytvořil/a jsem a upravil/a jsem digitální obsah*	4,1	8,5	22,3	27,9	37,1
	Veřejně jsem o sobě sdílel/a informace*	2,8	4,5	11,2	25,7	55,8
	Sdílel/a jsem informace nebo obsah bez svolení	2,6	4,2	8,2	18,6	66,5

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 14 *Online aktivity vztahující se k tvorbě obsahu a jeho sdílení, podle věku (%).*

Věková kategorie	Online aktivity vztahující se k tvorbě obsahu a jeho sdílení	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
9-11 let	Vytvořil/a jsem a upravil/a jsem digitální obsah*	3,4	7,9	18,2	24,0	46,5
	Veřejně jsem o sobě sdílel/a informace*	2,7	3,3	7,4	13,4	73,2
	Sdílel/a jsem informace nebo obsah bez svolení*	1,5	3,2	6,6	14,2	74,4
12-14 let	Vytvořil/a jsem a upravil/a jsem digitální obsah*	5,2	8,0	24,8	26,8	35,1
	Veřejně jsem o sobě sdílel/a informace*	3,2	6,4	15,6	27,1	47,7
	Sdílel/a jsem informace nebo obsah bez svolení*	2,5	3,9	9,3	19,8	64,6
15-17 let	Vytvořil/a jsem a upravil/a jsem digitální obsah*	3,2	10,9	31,8	31,6	22,5
	Veřejně jsem o sobě sdílel/a informace*	2,7	5,7	25,5	39,6	26,4
	Sdílel/a jsem informace nebo obsah bez svolení*	2,5	3,3	10,5	24,7	58,9

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE ONLINE AKTIVIT V SOUVISLOSTI S TVORBOU A SDÍLENÍM OBSAHU

Více než třetina dětí a dospívajících (38,0 %) využívá internet jednou týdně nebo častěji k tvorbě a úpravám digitálního obsahu.

Méně časté je veřejné sdílení informací o sobě tak, aby je mohli vidět cizí lidé, a 48,6 % dětí a dospívajících uvádí, že to nikdy nedělá. Nicméně 24,5 % z nich tak činí každý týden nebo častěji.

Některé děti a dospívající (14,5 %) často sdílejí online informace o jiných lidech bez jejich svolení (14,5 % tak činí každý týden nebo častěji). To však neplatí pro většinu dětí a dospívajících, protože 65,8 % uvedlo, že to nikdy neudělalo.

Mezi dívkami a chlapci byl rozdíl v týdenních až denních aktivitách: dívky více vytvářejí a upravují digitální obsah (41,1 % dívek oproti 34,9 % chlapců) a také více veřejně sdílejí informace o sobě (30,2 % dívek oproti 18,5 % chlapců).

Nakupování a prodej

Naše data (Obrázek 8) ukázala, že pouze malá část dětí a dospívajících **prodávala nebo nakupovala věci online** (29,8 % týdně nebo častěji). Ještě menší podíl z nich **obchodoval nebo nakupoval digitální zboží** (16,6 % týdně nebo častěji), jako jsou například předměty ve hrách.

Většina dětí a dospívajících téměř nikdy nebo vůbec (70,2 %) neprodávala ani nekupovala věci online. Ještě větší počet z nich téměř nikdy nebo vůbec neobchodoval s digitálním zbožím (83,4 %).

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 8 *Online aktivity vztahující se k nakupování a prodeji (%).*

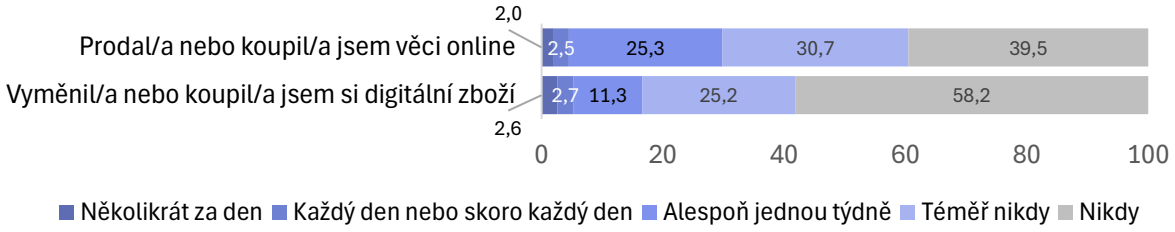

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *prodal/a nebo koupil/a jsem věci online (n = 2 439); vyměnil/a nebo koupil/a jsem si digitální zboží (např. digitální předměty ve hrách, třeba skiny) (n = 2 451).* Otázka: *Jak často jsi na internetu v posledním měsíci dělal/a tyto věci?*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 15 *Online aktivity vztahující se k nakupování a prodeji, podle genderu (%).*

Gender	Online aktivity vztahující se k nakupování a prodeji	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
Dívky	Prodal/a nebo koupil/a jsem věci online	1,6	2,5	27,9	29,7	38,2
	Vyměnil/a nebo koupil/a jsem si digitální zboží*	0,9	1,5	6,1	19,8	71,7
Chlapci	Prodal/a nebo koupil/a jsem věci online	2,3	2,6	22,7	31,6	40,8
	Vyměnil/a nebo koupil/a jsem si digitální zboží*	4,3	3,9	16,6	30,8	44,4

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Tabulka 15 ukazuje, že dívky se věnovaly **prodeji a nákupu věcí o** něco málo častěji než chlapci (32,0 % dívek oproti 27,6 % chlapců týdně nebo častěji). Pokud však jde o **výměnu nebo nákup digitálních produktů,** chlapci je vyměňovali nebo kupovali podstatně častěji (24,8 % týdně nebo častěji) než dívky (8,5 % týdně nebo častěji). Velmi vysoké procento dívek uvedlo, že nikdy žádné digitální zboží nevyměnilo ani nekoupilo (71,7 %).

Rozdíly jsme také našli mezi věkovými skupinami (Tabulka 16). Z týdenního až denního hlediska byly děti ve věku 9 až 11 let skupinou, která nejméně často **prodávala nebo nakupovala věci online** (13,4 %) ve srovnání s mladšími dospívajícími ve věku 12–14 let (31,1 %) a staršími dospívajícími ve

věku 15–17 let (44,2 %). Podobné vzorce se projevují i při pohledu na děti a adolescenty, kteří uvedli, že nikdy nic online nekupovali. Většina dětí ve věku 9–11 let uvedla, že nikdy nic online neprodala ani nekoupila (65,9 %), což bylo mnohem více, než uvedlo mladších dospívajících ve věku 12–14 let (36,4 %) i starších dospívajících ve věku 15–17 let (17,4 %).

Zajímavé je, že u **obchodování a nákupu digitálního zboží online** (jako jsou skiny a jiné digitální předměty ve hrách) je patrný opačný trend. Na týdenní až denní frekvenci lze vidět, že mladší děti a mladí dospívající obchodovali a nakupovali digitální zboží častěji než jejich starší vrstevníci (18,0 % dětí ve věku 9–11 let a 19,5 % mladších dospívajících ve věku 12–14 let oproti 12,8 % starších dospívajících ve věku 15–17 let).

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 16 *Online aktivity vztahující se k nakupování a prodeji, podle věku (%).*

Věková kategorie	Online aktivity vztahující se k nakupování a prodeji	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
9-11 let	Prodal/a nebo koupil/a jsem věci online*	1,4	1,1	10,9	20,6	65,9
	Vyměnil/a nebo koupil/a jsem si digitální zboží*	2,4	3,1	12,5	21,6	60,3
12-14 let	Prodal/a nebo koupil/a jsem věci online*	3,0	3,6	24,5	32,6	36,4
	Vyměnil/a nebo koupil/a jsem si digitální zboží*	3,4	4,1	11,7	28,5	52,3
15-17 let	Prodal/a nebo koupil/a jsem věci online*	1,6	2,9	39,7	38,4	17,4
	Vyměnil/a nebo koupil/a jsem si digitální zboží*	1,9	1,1	9,8	25,4	61,9

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE ONLINE AKTIVIT SOUVISEJÍCÍCH S NAKUPOVÁNÍM A PRODEJEM

Online nákupy nebo výměna digitálního zboží (například skinů či herních předmětů) jsou mezi dětmi a dospívajícími poměrně běžné (29,8 % nakupuje nebo prodává věci online a 16,6 % vyměňuje digitální zboží alespoň jednou týdně), i když jen malá část z nich tak činní každý den.

Dívky (32,0 % týdně nebo častěji) nakupují nebo prodávají věci online o něco více než chlapci (27,6 % týdně nebo častěji).

Chlapci (24,8 % týdně nebo častěji) obchodují nebo nakupují více digitálního zboží (např. ve hrách) podstatně více než dívky (8,5 % týdně nebo častěji).

Nakupování a prodej věcí online se s věkem zvyšuje, zatímco mladší děti a dospívající ve věku 9–14 let obchodují s digitálním zbožím více než starší dospívající ve věku 15–17 let.

Občanské zapojení

Na závěr jsme se ptali na občanskou angažovanost dětí a dospívajících na internetu, a to v podobě **účasti na veřejných online diskusích o tématech, která jim leží na srdci** (např. duševní zdraví, klimatická krize) a **účasti na online kampaních, protestech nebo peticích** (Obrázek 9).

Více než polovina z nich (69,0 %) se nikdy nezúčastnila **veřejné online diskuse** a většina z nich také uvedla, že se nikdy **nezapojila do online kampaně, protestu nebo petice** (78,7 %). Pouze velmi málo dětí a dospívajících se účastnilo veřejných diskusí (11,4 %) a kampaní, protestů nebo petic (5,4 %) týdně nebo denně.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 9 *Online aktivity vztahující se k občanskému zapojení (%).*

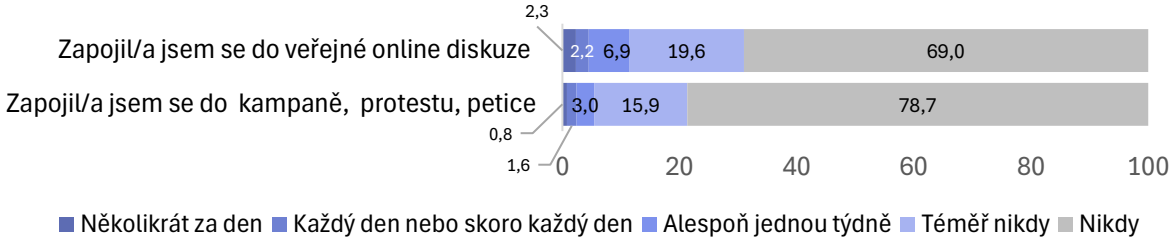

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *zapojil/a jsem se do veřejné online diskuze o něčem, na čem mi záleží (např. duševní zdraví, změna klimatu, politika…)* (*n* = 2 441); *zapojil/a jsem se do online kampaně, online protestu nebo jsem podepsal/a petici na internetu* (*n* = 2 431). Otázka: *Jak často jsi na internetu v posledním měsíci dělal/a tyto věci?*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 17 *Online aktivity vztahující se k občanskému zapojení, podle genderu (%).*

Gender	Online aktivity vztahující se k občanskému zapojení	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
Dívky	Zapojil/a jsem se do veřejné online diskuze*	1,4	1,5	6,8	21,1	69,2
	Zapojil/a jsem se do kampaně, protestu, petice	0,2	1,5	2,4	17,4	78,4
Chlapci	Zapojil/a jsem se do veřejné online diskuze*	3,2	2,9	7,0	18,1	68,8
	Zapojil/a jsem se do kampaně, protestu, petice	1,3	1,8	3,6	14,4	78,9

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Tabulka 17 ukazuje rozdíly v online občanské angažovanosti u dívek a chlapců. Konkrétně jde o jejich účast na veřejných online diskusích o tématech, která je zajímají. Chlapci se těchto diskusí účastní o něco častěji, a to v intervalu od jednou týdně až po denně (13,1 %), než dívky (9,7 %). Pokud jde o **účast na online kampaních, protestech nebo peticích**, nebyly zaznamenány žádné významné genderové rozdíly.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 18 *Online aktivity vztahující se k občanskému zapojení, podle věku (%).*

Věková kategorie	Online aktivity vztahující se k občanskému zapojení	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Téměř nikdy	Nikdy
9-11 let	Zapojil/a jsem se do veřejné online diskuze*	1,3	1,2	5,4	15,7	76,5
	Zapojil/a jsem se do kampaně, protestu, petice*	0,5	1,3	2,5	7,2	88,4
12-14 let	Zapojil/a jsem se do veřejné online diskuze*	3,6	2,9	7,6	20,3	65,6
	Zapojil/a jsem se do kampaně, protestu, petice*	0,7	2,0	3,2	16,4	77,7
15-17 let	Zapojil/a jsem se do veřejné online diskuze*	2,0	2,3	7,6	22,5	65,5
	Zapojil/a jsem se do kampaně, protestu, petice*	1,1	1,6	3,3	23,1	70,9

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Naše zjištění týkající se věkových skupin (Tabulka 18) rovněž odhalila rozdíly v tom, jak se děti a dospívající **účastní veřejných online diskusí.** Například jsme zjistili, že nejmladší děti ve věku 9–11 let uvedly, že se online diskusí účastní pravidelně nejméně (7,9 % týdně nebo častěji), zatímco mladší dospívající ve věku 12–14 let se překvapivě účastnili častěji (14,1 % týdně nebo častěji) než jejich starší vrstevníci ve věku 15–17 let (11,9 % týdně nebo častěji).

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE ONLINE AKTIVIT V OBLASTI OBČANSKÉ ANGAŽOVANOSTI

Většina dětí a dospívajících se nezapojuje do veřejných online diskusí (69,0 % se nezapojuje vůbec a 19,6 % se zapojuje jen zřídka) ani do online kampaní, protestů či petic (78,7 % se nezapojuje vůbec a 15,9 % se zapojuje jen zřídka).

Chlapci (13,1 % týdně nebo častěji) se účastní veřejných online diskusí častěji než dívky (9,7 týdně nebo častěji).

Mladší dospívající ve věku 12–14 let se účastní veřejných online diskusí pravidelně jednou týdně až denně častěji (14,1 %) ve srovnání se svými mladšími a staršími vrstevníky (7,9 % dětí ve věku 9–11 let a 11,9 % starších dospívajících ve věku 15–17 let).

Digitální gramotnost

Digitální gramotnost zahrnuje dovednosti, znalosti a schopnosti, které člověk má v oblasti digitálních technologií a orientace v digitálním prostředí. Digitální gramotnost pomáhá dětem a dospívajícím lépe využívat výhody digitálních technologií v každodenním životě. Vysoká úroveň digitální gramotnosti také zvyšuje jejich povědomí o rizicích na internetu (např. rozpoznání škodlivé interakce dříve, než se situace vyhrotí) a pomáhá jim na ně adekvátně reagovat (např. nahlášením).

V této zprávě vycházíme z koncepce digitální gramotnosti podle (yskills.eu) která zahrnuje jak **funkční dovednosti**, tak **kritické znalosti** o různých aspektech využívání digitálních technologií.

Na základě této koncepce rozlišujeme také následujících pět oblastí digitální gramotnosti. (1) **Technické a operační dovednosti,** které se týkají schopností spravovat a ovládat technické funkce digitálních zařízení, platforem a aplikací. (2) **Informačně navigační a evaluační dovednosti**, které se týkají schopností vyhledávat, vybírat a kriticky hodnotit informace na internetu a jejich zdroje. (3) **Komunikační a interakční dovednosti**, které se týkají schopností využívat různá digitální média a technologie k interakci s ostatními lidmi a také hodnotit dopady online komunikace na ostatní. (4) **Dovednosti v oblasti tvorby a produkce obsahu**, které se týkají schopností vytvářet a upravovat digitální obsah a rozumět tomu, jak se digitální obsah produkuje a sdílí. (5) **Digitální znalosti**, které se týkají kritického porozumění tomu, jak digitální technologie a platformy fungují a jaký mají dopad na lidi.

Abychom zjistili, jak děti a dospívající hodnotí svou digitální gramotnost, požádali jsme je, aby ohodnotili tyto aspekty digitálních dovedností na stupnici od 1 (*Je naprosto pravdivé*) do 5 (*Vůbec není pravdivé*). Zahrnuli jsme také možnost odpovědi „*Nevím, co tím myslíte*“, abychom odlišili děti a dospívající, kteří s tímto pojmem nebyli obeznámeni nebo dostatečně nerozuměli konkrétní digitální dovednosti, která byla hodnocena. V oblasti digitálních dovedností měli posoudit, zdali jsou předložené výroky pravdivé, či ne, nebo neví.

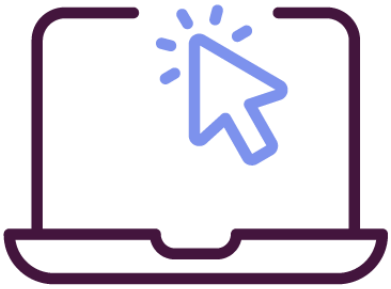

Technické a operační dovednosti

První kategorií digitální gramotnosti jsou technické a operační dovednosti. Dětem a dospívajícím byly položeny otázky týkající se **schopnosti chránit svá digitální zařízení, ukládat dokumenty a soubory na online platformách** (např. v cloudu) **a používat anonymní prohlížení.**

Obecně děti a dospívající uváděli, že mají vysokou důvěru ve své technické a operační dovednosti (Obrázek 10). Většina z nich uvedla, že ví, jak **technicky chránit svá zařízení** (82,1 % uvedlo, že to o nich platí velmi nebo spíše platí) a **jak ukládat svá data do cloudu** (61,6 % uvedlo, že to naprosto platí nebo spíše platí).

Méně dětí a dospívajících vědělo, jak **používat soukromé prohlížení**, například režim inkognito (48,8 % uvedlo naprosto platí a spíše platí).

Přesto se u každé z technických i praktických dovedností našly děti a dospívající, kteří nechápali, co tyto dovednosti znamenají, nebo uvedli, že je nemají.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 10 *Hodnocení technických a operačních dovedností (%).*

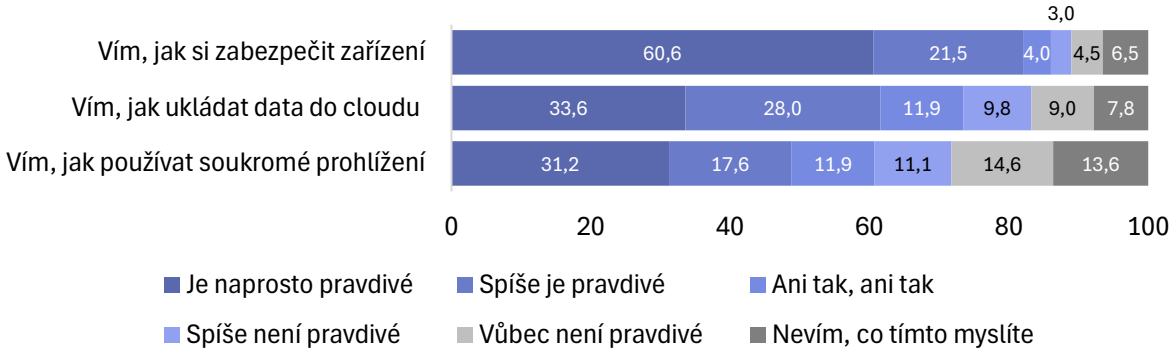

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek*: vím, jak ukládat fotky, dokumenty nebo jiné složky do cloudu (např. Google Drive, iCloud)* (*n* = 2 470); *vím, jak používat soukromé prohlížení (např. anonymní prohlížení, inkognito)* (*n* = 2 486); *vím, jak používat soukromé prohlížení (např. anonymní prohlížení, inkognito)* (*n* = 2 508). Otázka: *Prosím uveď, nakolik jsou následující tvrzení pravdivá v souvislosti s tím, jak používáš internet nebo další technologie, např. mobily, počítače.*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 19 *Hodnocení technických a operačních dovedností, podle genderu (%).*

Gender	Technické a operační dovednosti	Je naprosto pravdivé	Spíše je pravdivé	Ani tak, ani tak	Spíše není pravdivé	Vůbec není pravdivé	Nevím, co tímto myslíte
Dívky	Vím, jak si zabezpečit zařízení	59,8	22,9	3,8	2,8	4,1	6,5
	Vím, jak ukládat data do cloudu*	29,2	30,3	13,1	10,7	8,4	8,3
	Vím, jak používat soukromé prohlížení*	26,2	19,0	12,4	12,6	14,2	15,6
Chlapci	Vím, jak si zabezpečit zařízení	61,4	19,9	4,1	3,1	4,9	6,6
	Vím, jak ukládat data do cloudu*	38,1	25,6	10,7	8,8	9,6	7,3
	Vím, jak používat soukromé prohlížení*	36,4	16,2	11,3	9,4	15,0	11,6

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 20 *Hodnocení technických a operačních dovedností, podle věku (%).*

Věková kategorie	Technické a operační dovednosti	Je naprosto pravdivé	Spíše je pravdivé	Ani tak, ani tak	Spíše není pravdivé	Vůbec není pravdivé	Nevím, co tímto myslíte
9-11 let	Vím, jak si zabezpečit zařízení*	39,8	24,2	6,9	5,6	10,0	13,6
	Vím, jak ukládat data do cloudu*	14,6	21,5	13,6	12,3	20,0	17,9
	Vím, jak používat soukromé prohlížení*	8,5	11,3	11,9	10,5	29,4	28,3
12-14 let	Vím, jak si zabezpečit zařízení*	61,3	24,0	4,6	2,1	2,5	5,6
	Vím, jak ukládat data do cloudu*	32,5	31,2	14,7	11,1	5,9	4,6
	Vím, jak používat soukromé prohlížení*	28,9	20,3	14,9	13,7	12,2	10,0
15-17 let	Vím, jak si zabezpečit zařízení*	79,4	16,5	0,7	1,4	1,1	0,9
	Vím, jak ukládat data do cloudu*	54,2	20,8	8,9	9,0	3,4	3,7
	Vím, jak používat soukromé prohlížení*	51,8	30,8	7,8	6,2	1,8	1,6

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Jak ukazuje Tabulka 19, jak chlapci (81,3 %), tak dívky (82,7 %) se považovali za schopné **chránit svá zařízení** a uvedli, že vědí, jak na to, a to buď „naprosto“, nebo „spíše“.

Zjistili jsme však určité rozdíly v tom, jak vnímají své schopnosti **ukládat data do cloudu** a **používat anonymní prohlížení**. Zjistili jsme, že chlapci (63,7 % uvedlo, že to platí naprosto a spíše) vyjádřili mírně vyšší důvěru ve svou schopnost **ukládat data do cloudových služeb** ve srovnání s dívkami (59,5 % uvedlo, že to platí naprosto a spíše). To platilo i pro sebedůvěru chlapců **v používání režimu soukromého prohlížení** (52,6 % uvedlo, že to platí naprosto a spíše), na rozdíl od dívek (45,2 % uvedlo, že to platí naprosto a spíše).

Zjistili jsme také významné rozdíly mezi všemi třemi věkovými skupinami (Tabulka 20). Ve srovnání se svými staršími vrstevníky se nejmladší děti ve věku 9–11 let hodnotily nejhůře ve všech **zkoumaných technických a operačních dovednostech**. Například mnohem více dospívajících (85,3 % mladších dospívajících ve věku 12–14 let a 95,9 % starších dospívajících ve věku 15–17 let) mělo pocit, že naprosto nebo spíše vědí, jak chránit svá zařízení, ve srovnání s dětmi ve věku 9–11 let (64,0 %). Starší skupiny se také cítily jistější ve svých

dovednostech v **oblasti ukládání dat do cloudu** a schopnosti používat **režim soukromého prohlížení.**

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE TECHNICKÝCH A OPERAČNÍCH DOVEDNOSTÍ

Drtivá většina dětí a dospívajících si věří ve schopnost chránit svá zařízení (82,1 % uvádí, že to o nich platí naprosto nebo spíše).

Většina dětí a dospívajících si také věří ve schopnost ukládat data do cloudových služeb (61,6 % uvádí, že to o nich platí naprosto nebo spíše).

Menší procento dětí a dospívajících ví, jak používat režimy soukromého prohlížení (48,8 % uvádí, že to o nich platí naprosto nebo spíše).

Chlapci a dívky se hodnotí v oblasti schopnosti chránit svá zařízení velmi podobně. Chlapci jsou sebevědomější, pokud jde o znalost ukládání dat do cloudu nebo používání soukromého prohlížení.

Technické a operační dovednosti se zvyšují s věkem, přičemž nejmladší děti (ve věku 9–11 let) vykazují nejnižší úroveň, zatímco starší věkové skupiny vykazují u všech těchto dovedností trvale vyšší úroveň.

Informačně navigační a evaluační dovednosti

Druhou kategorií digitální gramotnosti jsou dovednosti v oblasti vyhledávání a hodnocení informací. Ptali jsme se dětí a dospívajících na jejich **schopnosti využívat pokročilé vyhledávací funkce**, **ověřovat pravdivost informací nalezených na internetu** a **rozpoznat, zda jsou webové stránky důvěryhodné.** Výsledky jsou znázorněny na Obrázku 11.

Děti a dospívající obecně uváděli, že vědí, jak **ověřit, zda jsou informace, které na internetu našli, pravdivé** (57,7 % uvedlo, že to o nich platí naprosto a spíše). Téměř polovina z nich také uvedla, že ví, **jak zjistit, zda je webová stránka důvěryhodná** (49,2 % uvedlo, že to platí naprosto a spíše). Podobné výsledky se objevily i u jejich hodnocení **znalostí týkajících se používání pokročilých vyhledávacích funkcí ve vyhledávačích** (45,7 % uvedlo, že to platí naprosto a spíše).

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 11 *Hodnocení informačně navigačních a evaluačních schopností (%).*

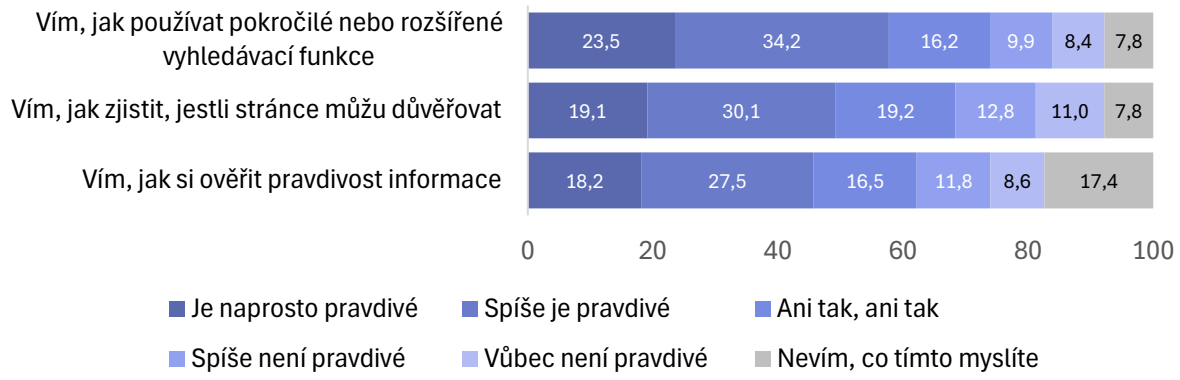

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek*: vím, jak používat pokročilé nebo rozšířené vyhledávací funkce při hledání v online prohlížečích* (*n* = 2 474); *vím, jak zjistit, jestli stránce můžu důvěřovat* (*n* = 2 477); *vím, jak si ověřit pravdivost informace, kterou jsem našel/našla online* (*n* = 2 452). Otázka: *Prosím uveď, nakolik jsou následující tvrzení pravdivá v souvislosti s tím, jak používáš internet nebo další technologie, např. mobily, počítače.*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 21 *Hodnocení informačně navigačních a evaluačních schopností, podle genderu (%).*

Gender	Informačně navigační a evaluační dovednosti	Je naprosto pravdivé	Spíše je pravdivé	Ani tak, ani tak	Spíše není pravdivé	Vůbec není pravdivé	Nevím, co tímto myslíte
Dívky	Vím, jak používat pokročilé nebo rozšířené vyhledávací funkce*	12,0	26,5	17,6	14,2	8,3	21,4
	Vím, jak zjistit, jestli stránce můžu důvěřovat*	13,3	29,0	23,8	14,5	10,9	8,6
	Vím, jak si ověřit pravdivost informace*	18,1	36,4	18,6	11,3	7,2	8,4
Chlapci	Vím, jak používat pokročilé nebo rozšířené vyhledávací funkce*	24,5	28,5	15,4	9,3	9,0	13,2
	Vím, jak zjistit, jestli stránce můžu důvěřovat*	25,2	31,3	14,3	11,1	11,1	7,1
	Vím, jak si ověřit pravdivost informace*	29,2	31,9	13,7	8,5	9,6	7,1

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 22 *Hodnocení informačně navigačních a evaluačních schopností, podle věku (%).*

Věková kategorie	Informačně navigační a evaluační dovednosti	Je naprosto pravdivé	Spíše je pravdivé	Ani tak, ani tak	Spíše není pravdivé	Vůbec není pravdivé	Nevím, co tímto myslíte
9-11 let	Vím, jak používat pokročilé nebo rozšířené vyhledávací funkce*	13,3	20,4	14,4	10,6	15,8	25,5
	Vím, jak zjistit, jestli stránce můžu důvěřovat*	12,6	17,4	16,5	14,9	21,5	17,1
	Vím, jak si ověřit pravdivost informace*	12,9	19,5	17,4	14,2	18,0	18,1
12-14 let	Vím, jak používat pokročilé nebo rozšířené vyhledávací funkce*	18,4	28,8	19,3	11,8	6,3	15,5
	Vím, jak zjistit, jestli stránce můžu důvěřovat*	21,8	29,5	22,9	12,7	8,5	4,7
	Vím, jak si ověřit pravdivost informace*	25,9	36,3	18,6	9,2	5,7	4,3
15-17 let	Vím, jak používat pokročilé nebo rozšířené vyhledávací funkce*	22,5	32,7	15,9	12,8	4,4	11,8
	Vím, jak zjistit, jestli stránce můžu důvěřovat*	22,6	42,1	18,0	11,1	3,7	2,4
	Vím, jak si ověřit pravdivost informace*	31,0	45,6	12,8	6,8	2,2	1,6

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Jak ukazuje Tabulka 21, chlapci své dovednosti v **oblasti vyhledávání a hodnocení informací** hodnotili lépe než dívky. Největší rozdíl byl v tom, zda vědí, **jak používat pokročilé vyhledávací funkce**; více chlapců (53,0 %) než dívek (38,5 %) uvedlo, že to o nich platí naprosto a spíše. Podobně byli chlapci sebevědomější, pokud jde o jejich **schopnost zjistit, zda lze webovým stránkám důvěřovat** – 56,5 % z nich uvedlo, že to o nich platí naprosto a spíše, zatímco u dívek to uvedlo pouze 42,3 %.

Jak je patrné z Tabulky 22, dovednosti v oblasti vyhledávání a hodnocení informací se **zvyšují s každou věkovou skupinou**. Nejstarší skupina dospívajících ve věku 15–17 let nejvíce kladně hodnotila všechny zkoumané dovednosti. Uváděli, že vědí, **jak ověřit, zda jsou informace, které najdou online, pravdivé** – 76,6 % z nich uvedlo, že je to pro ně naprosto a spíše platí, zatímco toto uvedlo pouze 62,2 % dospívajících ve věku 12–14 let a 32,4 % dětí ve věku 9–11 let. Podobné věkové rozdíly se projevily i u dalších dvou položek. Ve srovnání se staršími skupinami děti ve věku 9–11 let často nesouhlasily s tím, že dané dovednosti mají, nebo jim vůbec nerozuměly.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE INFORMAČNĚ NAVIGAČNÍCH A EVALUAČNÍCH DOVEDNOSTÍ

Pouze asi polovina dětí a dospívajících si věří ve své dovednosti v oblasti vyhledávání a hodnocení informací.

Obecně se považují za schopné ověřovat informace, které našly na internetu (57,7 % uvádí, že to o nich naprosto a spíše platí). Méně než polovina z nich se však domnívá, že je schopna rozpoznat důvěryhodné webové stránky (49,2 % uvádí, že to o nich naprosto a spíše platí) a že ví, jak používat pokročilé vyhledávací funkce (45,7 % uvádí, že to o nich naprosto nebo spíše platí).

Obecně měli chlapci tendenci hodnotit své dovednosti lépe než dívky.

Nejlépe hodnotí své dovednosti starší dospívající ve věku 15–17 let, zatímco děti ve věku 9–11 let je hodnotí trvale nejhůře.

Komunikační a interakční dovednosti

Třetí kategorií digitální gramotnosti jsou komunikační a interakční dovednosti. Děti a dospívající byli dotazováni na svou schopnost **vybrat si vhodné komunikační platformy** (např. e-mail, aplikace pro zasílání zpráv) a **způsoby vyjadřování** (např. emoji, textové zkratky) v závislosti na kontextu. Dále byli dotazováni na to, **zda vědí, které obrázky a informace o sobě mohou sdílet online s ostatními.**

Obrázek 12 znázorňuje, jak děti a dospívající své komunikační a interakční dovednosti hodnotili.

Vidíme, že děti a dospívající mají vysoké subjektivní hodnocení svých komunikačních a interakčních dovedností ve všech třech oblastech – **vhodné používání emotikonů** (77,4 % uvedlo, že je to o nich naprosto nebo spíše pravdivé), znalost toho, **které informace sdílet online** (73,6 % naprosto nebo spíše pravdivé) a **které médium nebo nástroj použít pro komunikaci v konkrétních kontextech** (77,3 % naprosto nebo spíše pravdivé). Pouze velmi malé procento dětí a dospívajících mělo nízkou důvěru ve své komunikační a interakční dovednosti.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 12 *Hodnocení komunikačních a interakčních dovedností (%).*

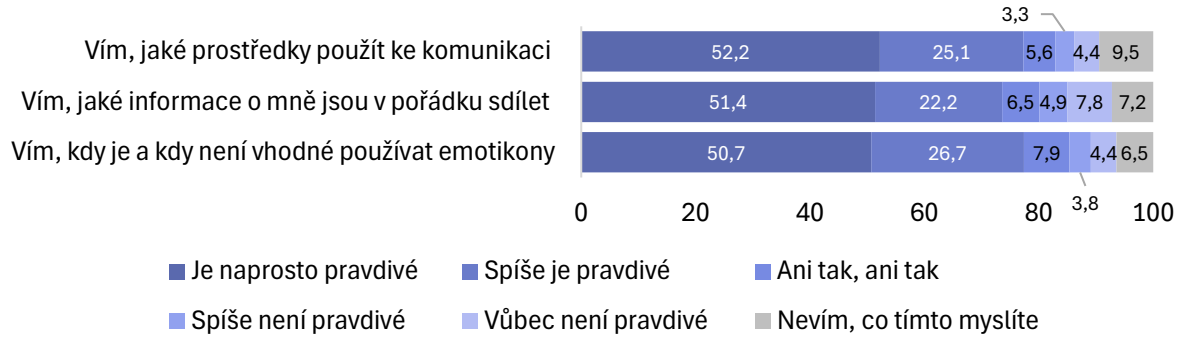

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *v závislosti na situaci vím, jaké prostředky nebo nástroje použít ke komunikaci (např. jestli zavolat, poslat zprávu na WhatsApp, poslat email...)* (*n* = 2 496); *vím, jaké moje fotky nebo informace o mně je v pořádku sdílet online* (*n* = 2 477); *vím, kdy je a kdy není vhodné používat emotikony (např. smajlíky, emoji), textové zkratky (např. LOL, BTW, OMG) a velká písmena* (*n* = 2 493). Otázka: *Prosím uveď, nakolik jsou následující tvrzení pravdivá v souvislosti s tím, jak používáš internet nebo další technologie, např. mobily, počítače.*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 23 *Hodnocení komunikačních a interakčních dovedností, podle genderu (%).*

Gender	Komunikační a interakční dovednosti	Je naprosto pravdivé	Spíše je pravdivé	Ani tak, ani tak	Spíše není pravdivé	Vůbec není pravdivé	Nevím, co tímto myslíte
Dívky	Vím, jaké prostředky použít ke komunikaci	53,9	25,4	4,7	3,1	2,9	10,0
	Vím, jaké informace o mně jsou v pořádku sdílet*	53,7	22,9	6,5	3,9	5,9	7,1
	Vím, kdy je a kdy není vhodné používat emotikony	51,5	26,5	7,5	3,7	3,5	7,4
Chlapci	Vím, jaké prostředky použít ke komunikaci	50,5	24,8	6,4	3,5	5,9	9,0
	Vím, jaké informace o mně jsou v pořádku sdílet*	48,9	21,6	6,5	6,0	9,6	7,4
	Vím, kdy je a kdy není vhodné používat emotikony	49,8	26,9	8,4	3,8	5,5	5,5

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 24 *Hodnocení komunikačních a interakčních dovedností, podle věku (%).*

Věková kategorie	Komunikační a interakční dovednosti	Je naprosto pravdivé	Spíše je pravdivé	Ani tak, ani tak	Spíše není pravdivé	Vůbec není pravdivé	Nevím, co tímto myslíte
9-11 let	Vím, jaké prostředky použít ke komunikaci *	29,7	29,9	8,4	6,1	8,4	17,4
	Vím, jaké informace o mně jsou v pořádku sdílet *	26,8	20,7	11,0	9,1	18,1	14,4
	Vím, kdy je a kdy není vhodné používat emotikony*	34,6	26,1	9,8	6,7	9,4	13,4
12-14 let	Vím, jaké prostředky použít ke komunikaci*	55,0	24,4	6,5	2,7	3,6	7,9
	Vím, jaké informace o mně jsou v pořádku sdílet *	56,1	24,5	5,2	4,1	4,5	5,6
	Vím, kdy je a kdy není vhodné používat emotikony*	50,1	30,3	9,5	2,8	3,0	4,2
15-17 let	Vím, jaké prostředky použít ke komunikaci*	70,7	21,2	2,0	1,3	1,3	3,6
	Vím, jaké informace o mně jsou v pořádku sdílet *	69,4	21,6	3,6	1,9	1,4	2,2
	Vím, kdy je a kdy není vhodné používat emotikony*	66,2	23,9	4,6	2,0	1,2	2,1

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Tabulka č. 24 ukazuje, že mezi dívkami a chlapci byly pouze malé rozdíly. Dívky měly tendenci hodnotit své komunikační a interakční dovednosti o něco lépe, i když ne o mnoho. Například 79,3 % dívek odpovědělo, že vědí, **jaký prostředek nebo nástroj použít ke komunikaci s ostatními** (např. zavolat, poslat zprávu přes WhatsApp, poslat e-mail), a označilo to za naprosto a spíše pravdivé, zatímco u chlapců to bylo 75,3 %.

Jak je patrné z Tabulky 25, sebehodnocení komunikačních a interakčních dovedností dětí a dospívajících opět rostlo s každou věkovou kategorií. Zjistili jsme, že u nejmladších dětí ve věku 9–11 let se hodnocení „naprosto pravdivé“ a „spíše pravdivé“ u tří zkoumaných komunikačních a interakčních dovedností pohybovalo v rozmezí 47,5 % až 60,7 %, zatímco u nejstarších dospívajících ve věku 15–17 let se tato hodnocení pohybovala v rozmezí 30,1 % až 91,9 %. Zároveň byly u mladších a starších dospívajících (ve věku 12–17 let) výroky typu „vůbec není pravdivé“ a „nerozumím, co tím myslíte“ vzácné ve srovnání s odpověďmi nejmladších dětí.

HLAVNÍ ZÁVĚRY TÝKAJÍCÍ SE KOMUNIKAČNÍCH A INTERAKČNÍCH DOVEDNOSTÍ

Většina dětí a dospívajících (~77 %) hodnotí své komunikační a interakční dovednosti pozitivně.

Dívky hodnotily své komunikační a interakční dovednosti o něco lépe než chlapci, i když rozdíly mezi nimi byly obecně malé.

Komunikační a interakční dovednosti se zvyšovaly s každou věkovou kategorií, přičemž nejmladší děti (ve věku 9–11 let) se hodnotily nejhůře a starší dospívající (ve věku 15–17 let) hodnotily své dovednosti nejlépe.

Dovednosti v oblasti tvorby a produkce obsahu

Čtvrtou kategorií digitální gramotnosti, kterou jsme zkoumali, byly dovednosti v oblasti tvorby obsahu. Děti a dospívající byli dotazováni na své schopnosti **vytvářet obsah kombinující digitální média**, jako jsou fotografie, hudba nebo videa, **upravovat stávající digitální obsah** a **vědět, jak zajistit, aby oni sami i jejich obsah byli na internetu viditelní pro širokou veřejnost**. Výsledky jsou znázorněny na Obrázku 13.

Většina dětí a dospívajících se hodnotila jako naprosto a spíše schopná **upravovat stávající digitální obrázky, hudbu a videa** (61,9 % uvedlo, že to o nich platí naprosto a spíše) a **vytvářet něco nového, co kombinuje různá digitální média** (59,1 % uvedlo, že to o nich platí naprosto a spíše).

Menší procento dětí a dospívajících mělo pocit, že ví, jak **zajistit, aby oni sami a to, co zveřejňují online, bylo viditelné pro mnoho lidí** – pouze asi třetina z nich (31,1 %) uvedla, že to o nich platí naprosto a spíše. Mnozí z nich spíše uvedli možnosti „Spíše není pravdivé“, nebo „Vůbec není pravdivé“.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 13 *Hodnocení dovedností v oblasti tvorby a produkce obsahu (%).*

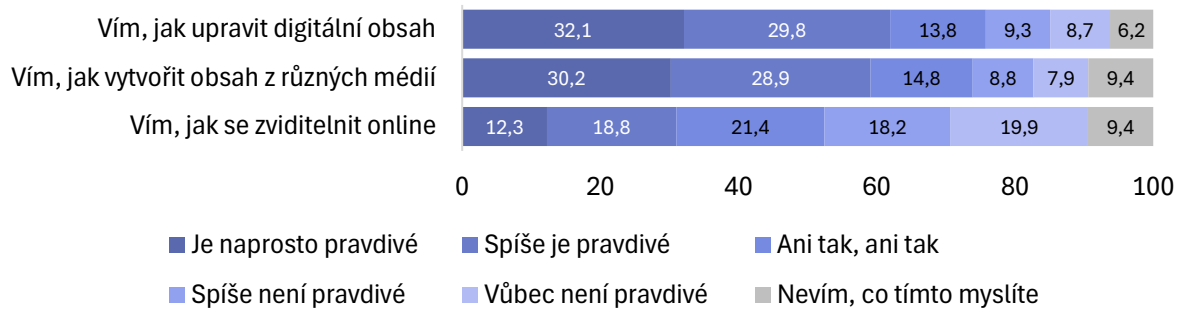

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *vím, jak upravit digitální obrázky (fotky), hudbu a video* (*n* = 2 448); *vím, jak vytvořit obsah, který kombinuje různá digitální média (např. fotky, hudbu, video, GIF)* (*n* = 2 501); *vím, jak dosáhnout toho, aby hodně lidí vidělo, co dávám na internet* (*n* = 2 484). Otázka: *Prosím uveď, nakolik jsou následující tvrzení pravdivá v souvislosti s tím, jak používáš internet nebo další technologie, např. mobily, počítače.*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 25 *Hodnocení dovedností v oblasti tvorby a produkce obsahu, podle genderu (%).*

Gender	Dovednosti v oblasti tvorby a produkce obsahu	Je naprosto pravdivé	Spíše je pravdivé	Ani tak, ani tak	Spíše není pravdivé	Vůbec není pravdivé	Nevím, co tímto myslíte
Dívky	Vím, jak upravit digitální obsah	29,9	32,2	14,2	9,4	7,5	6,8
	Vím, jak vytvořit obsah z různých médií	28,5	31,4	15,4	7,8	6,1	10,9
	Vím, jak se zviditelnit online	10,2	18,1	24,6	18,6	18,5	10,0
Chlapci	Vím, jak upravit digitální obsah	34,4	27,3	13,4	9,3	9,8	5,7
	Vím, jak vytvořit obsah z různých médií	32,0	26,3	14,1	9,9	9,8	7,8
	Vím, jak se zviditelnit online	14,4	19,5	18,1	17,8	21,4	8,8

Poznámka. Žádné statisticky významné genderové rozdíly.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Tabulka 26 *Hodnocení dovedností v oblasti tvorby a produkce obsahu, podle věku (%).*

Věková kategorie	Dovednosti v oblasti tvorby a produkce obsahu	Je naprosto pravdivé	Spíše je pravdivé	Ani tak, ani tak	Spíše není pravdivé	Vůbec není pravdivé	Nevím, co tímto myslíte
9-11 let	Vím, jak upravit digitální obsah*	21,8	26,0	12,1	10,5	17,3	12,3
	Vím, jak vytvořit obsah z různých médií*	18,6	24,6	14,4	9,5	14,8	18,1
	Vím, jak se zviditelnit online*	7,9	11,9	15,6	15,5	30,5	18,6
12-14 let	Vím, jak upravit digitální obsah*	32,3	29,8	17,7	10,6	5,4	4,1
	Vím, jak vytvořit obsah z různých médií*	30,2	32,0	17,4	8,1	5,4	7,0
	Vím, jak se zviditelnit online*	13,2	21,9	23,0	18,3	17,3	6,3
15-17 let	Vím, jak upravit digitální obsah*	41,6	33,4	11,7	6,9	3,7	2,7
	Vím, jak vytvořit obsah z různých médií*	40,8	29,9	12,6	8,9	4,0	3,7
	Vím, jak se zviditelnit online*	15,3	22,0	25,3	20,6	12,6	4,1

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Pokud jde o dovednosti v oblasti tvorby obsahu, dívky i chlapci uváděli velmi podobné schopnosti (Tabulka 25). Podobně hodnotili své **schopnosti upravovat stávající digitální obrázky, hudbu a videa** (62,1 % dívek a 61,7 % chlapců uvedlo, že to o nich platí naprosto a spíše) a **vytvářet něco nového, co kombinuje různá digitální média** (59,9 % dívek a 58,3 % chlapců uvedlo, že to o nich platí naprosto a spíše). Chlapci uváděli mírně vyšší schopnost **vědět, jak zviditelnit sebe a svůj obsah**

online (33,9 % chlapců oproti 28,3 % dívek uvedlo, že to na ně platí naprosto a spíše).

Stejně jako v předchozích kapitolách jsme zaznamenali nárůst dovedností v oblasti tvorby obsahu s rostoucím věkem. Děti ve věku 9–11 let vykazovaly nejmenší sebevědomí ve všech třech zkoumaných dovednostech, a to v rozmezí od 19,8 % z nich, **které vědí, jak se zviditelnit**, až po 47,8 %, které **vědí, jak upravovat digitální obsah** (naprosto a převážně pravda). Naopak starší skupiny vykazovaly vyšší schopnosti ve všech dovednostech. U nejstarších dospívajících (ve věku 15–17 let) se podíl těch, kteří uvedli, že je to „naprosto" nebo „spíše" pravda, pohyboval od 37,3 % u **zviditelnění sebe sama** až po 75,0 % u **úpravy digitálního obsahu**.

HLAVNÍ ZÁVĚRY TÝKAJÍCÍ SE DOVEDNOSTÍ V OBLASTI TVORBY A PRODUKCE OBSAHU

Většina dětí a dospívajících hodnotila své dovednosti v oblasti tvorby a produkce obsahu relativně kladně. Nejvyšší úroveň dovedností obecně uváděli v oblasti úprav digitálního obsahu (61,9 % uvedlo, že to platí naprosto a spíše).

Výjimkou byla znalost toho, jak zajistit, aby to, co zveřejňují online, bylo viditelné pro spoustu lidí. Pouze třetina dětí (31,3 % uvedlo, že to platí naprosto nebo spíše) se cítila jistá v tom, jak to udělat.

Dívky i chlapci měli na své dovednosti v oblasti tvorby obsahu podobný názor.

Dovednosti v oblasti tvorby obsahu se s věkem zvyšovaly ve všech zkoumaných oblastech.

Digitální znalosti

Kromě funkčních dovedností, které jsme zkoumali v předchozích kapitolách, představují digitální znalosti další důležitý rozměr digitální gramotnosti dětí a dospívajících. Jedná se o jejich kritické pochopení toho, jak a proč digitální technologie fungují určitým způsobem. V našem dotazníku jsme se zaměřili konkrétně na digitální znalosti související s výše uvedenými oblastmi dovedností. **Otázky týkající se digitálních znalostí byly položeny pouze starším dětem a dospívajícím (ve věku 12–17 let).**

Dětem a dospívajícím byla předložena sada tvrzení, z nichž některá byla správná a některá nesprávná, a byli požádáni, aby posoudili, zda je každé tvrzení pravdivé či nepravdivé. Na základě přesnosti jejich odpovědí ve vztahu k původním tvrzením jsme posoudili, zda prokázali správné nebo nesprávné digitální znalosti.

Toto jsou předložená tvrzení, která byla **nepravdivá**: (1) *Při hledání online dostane každý stejnou informaci*; (2) *První výsledek vyhledávání v online vyhledávačích (např. Google nebo Bing) je vždy nejlepším zdrojem informací*; (3) *První příspěvek, který člověk vidí na sociálních sítích, je poslední věc, kterou tam dal někdo z jeho kontaktů*. Pokud děti a dospívající odpověděli „určitě je nepravda“ u těchto tvrzení, ohodnotili jsme jejich digitální znalosti jako **správné**. Pokud odpověděli „určitě je pravda“, ohodnotili jsme jejich digitální znalosti jako **nesprávné.**

Toto jsou uvedená tvrzení, která byla **pravdivá**: (1) *Různé společnosti platí běžným lidem (tedy ne influencerům a celebritám) za to, aby ve svých videích a online obsahu používali produkty těchto společností*; (2) *To, jestli někdo lajkuje nebo sdílí příspěvky, může mít negativní dopad na ostatní*; (3) *Používání hashtagů (#) zvyšuje viditelnost příspěvku*. Pokud děti a dospívající odpověděli „určitě je pravda“, ohodnotili jejich digitální znalosti jako **správné**. Pokud odpověděli „určitě je nepravda“, ohodnotili jsme jejich digitální znalosti jako **nesprávné**.

U všech položek mohly děti a dospívající také uvést, že si **nejsou jisti**. Hlavní výsledky týkající se digitálních znalostí dětí a dospívajících jsou znázorněny na Obrázku 14.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12-17 (*N* = 2,017).

Obrázek 14 *Digitální znalosti (%).*

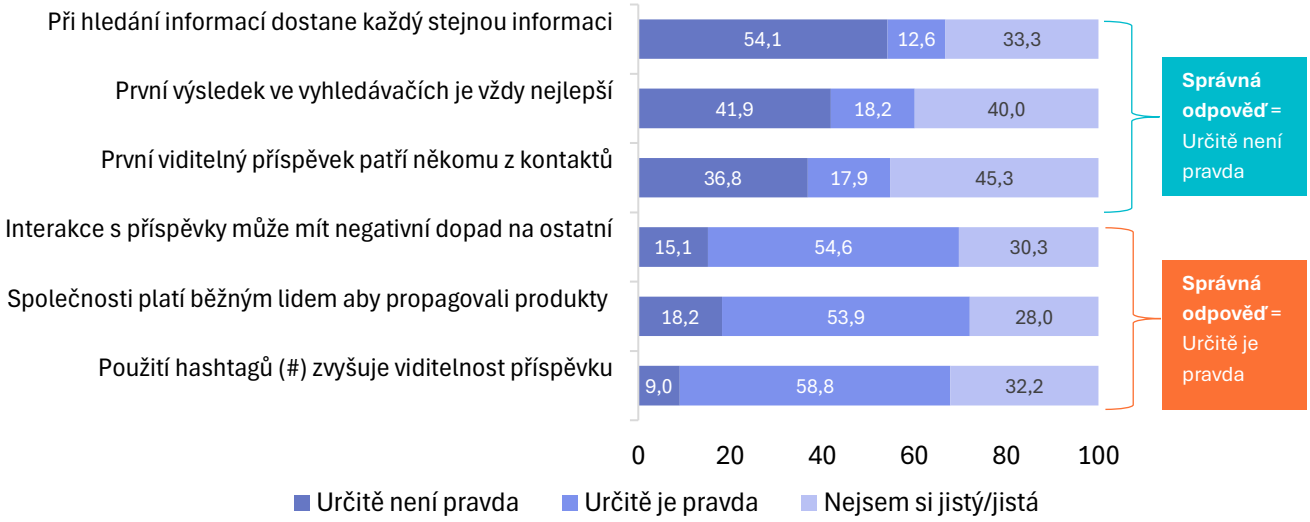

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *při hledání online dostane každý stejnou informaci* (*n* = 1 794); *první výsledek vyhledávání v online vyhledávačích (např. Google nebo Bing) je vždy nejlepším zdrojem informací* (*n* = 1 789); *první příspěvek, který člověk vidí na sociálních sítích je poslední věc, kterou tam dal někdo z jeho kontaktů* (*n* = 1 755); *to, jestli někdo lajkuje nebo sdílí příspěvky, může mít negativní dopad na ostatní* (*n* = 1 781); *různé společnosti platí běžným lidem (tedy ne influencerům a celebritám) za to, aby ve svých videích a online obsahu používali produkty těchto společností* (*n* = 1 738); *Použití hashtagů (#) zvyšuje viditelnost příspěvku* (*n* = 1 776). Otázka: *Nakolik jsou nebo nejsou následující tvrzení o technologiích pravdivá? Pokud si nejsi jistý/á, vyber tuto odpověď.*

První dvě tvrzení se týkala znalostní složky **informačně navigačních a evaluačních dovedností**. Zatímco 54,1 % dětí a dospívajících zvolilo správnou odpověď (*určitě není pravda*) na otázku, zda při vyhledávání na internetu dostávají všichni stejné informace, již méně (41,9 %) z nich zvolilo správnou odpověď (*určitě není pravda*) na otázku, zda je první výsledek vyhledávání zobrazený vyhledávači jako Google vždy nejlepším zdrojem informací.

Třetí a čtvrté tvrzení hodnotily digitální znalosti v **oblasti komunikačních a interakčních dovedností**. Zde ještě méně (36,8 %) dětí a dospívajících správně odpovědělo (*určitě není pravda*) na otázku, zda je první příspěvek, který člověk uvidí na sociálních médiích, tím posledním, který zveřejnil někdo z jeho kontaktů. Na druhou stranu většina (54,6 %) správně odpověděla (*určitě je pravda),* že lajkování a sdílení příspěvků může mít na lidi negativní dopad. To naznačuje, že děti a dospívající jsou si jistější ohledně mezilidských dopadů online komunikace než ohledně toho, jak fungují algoritmy sociálních médií.

Poslední dvě tvrzení se týkala digitálních znalostí v oblasti **dovedností při tvorbě a produkci obsahu**. Zde vidíme, že více než polovina dětí a dospívajících znala správnou odpověď (*určitě je pravda*) – 53,9 % vědělo, že firmy platí běžným lidem za to, aby jejich produkty používali v digitálním obsahu, který vytvářejí, a ještě více (58,8 %) vědělo, že hashtagy zvyšují viditelnost příspěvků (*určitě je pravda*).

Je důležité poznamenat, že u všech šesti položek byla velká část dětí a dospívajících, kteří uvedli, že si nejsou jisti správnou odpovědí (v rozmezí od 28,0 % do 45,3 %), nebo poskytli nesprávné odpovědi (v rozmezí od 9,0 % do 18,2 %).

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12-17 (*N* = 2,017).

Tabulka 27 *Digitální znalosti, podle genderu (%).*

Gender	Digitální znalosti	Určitě není pravda	Určitě je pravda	Nejsem si jistý/jistá
Dívky	Při hledání online dostane každý stejnou informaci*	53,5	11,1	35,4
	První výsledek ve vyhledávačích je vždy nejlepší*	39,3	16,2	44,6
	První viditelný příspěvek patří někomu z kontaktů	34,4	18,2	47,4
	Interakce s příspěvky může mít negativní dopad na ostatní	13,9	53,7	32,4
	Společnosti platí běžným lidem aby propagovali produkty	17,1	54,2	28,7
	Použití hashtagů (#) zvyšuje viditelnost příspěvku*	5,9	61,0	33,1
Chlapci	Při hledání online dostane každý stejnou informaci*	54,8	14,2	31,0
	První výsledek ve vyhledávačích je vždy nejlepší*	44,8	20,4	34,9
	První viditelný příspěvek patří někomu z kontaktů	39,5	17,5	43,0
	Interakce s příspěvky může mít negativní dopad na ostatní	16,4	55,6	28,0
	Společnosti platí běžným lidem aby propagovali produkty	19,4	53,5	27,1
	Použití hashtagů (#) zvyšuje viditelnost příspěvku*	12,5	56,3	31,2

Správná odpověď = Určitě není pravda

Správná odpověď = Určitě je pravda

Správná odpověď = Určitě není pravda

Správná odpověď = Určitě je pravda

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12-17 (*N* = 2,017).

Tabulka 28 *Digitální znalosti, podle věku (%).*

Věková kategorie	Digitální znalosti	Určitě není pravda	Určitě je pravda	Nejsem si jistý/jistá
12-14 let	Při hledání online dostane každý stejnou informaci*	46,1	15,7	38,3
	První výsledek ve vyhledávačích je vždy nejlepší*	31,4	23,8	44,8
	První viditelný příspěvek patří někomu z kontaktů	32,3	18,2	49,5
	Interakce s příspěvky, může mít negativní dopad na ostatní*	18,8	48,5	32,7
	Společnosti platí běžným lidem aby propagovali jejich produkty	18,2	50,5	31,3
	Použití hashtagů (#) zvyšuje viditelnost příspěvku*	12,3	47,4	40,3
15-17 let	Při hledání online dostane každý stejnou informaci*	63,0	9,2	27,8
	První výsledek ve vyhledávačích je vždy nejlepší*	53,3	12	34,7
	První viditelný příspěvek patří někomu z kontaktů	41,7	17,6	40,7
	Interakce s příspěvky, může mít negativní dopad na ostatní*	18,2	57,5	24,4
	Společnosti platí běžným lidem aby propagovali jejich produkty	11,0	61,2	27,7
	Použití hashtagů (#) zvyšuje viditelnost příspěvku*	5,4	71,2	23,4

Správná odpověď = Určitě není pravda

Správná odpověď = Určitě je pravda

Správná odpověď = Určitě není pravda

Správná odpověď = Určitě je pravda

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Jak je patrné z Tabulky 27, rozdíly v digitálních znalostech mezi dívkami a chlapci byly obecně spíše malé. Největší rozdíl mezi nimi se týkal správné odpovědi (*určitě není pravda*) na otázku, zda **je první výsledek vyhledávání zobrazený vyhledávači (jako Google nebo Bing) vždy nejlepším zdrojem informací** (správně odpovědělo 44,8 % chlapců oproti 39,3 % dívek).

Podobný rozdíl byl ve správné znalosti (*určitě není pravda*), zda je **první příspěvek, který**

člověk vidí na sociálních médiích, poslední věcí, kterou zveřejnil někdo z jeho kontaktů (správně odpovědělo 39,5 % chlapců oproti 34,4 % dívek).

Na druhou stranu měly dívky o něco větší míru správných odpovědí (*určitě je pravda*) v kontextu znalostí týkající se toho, **zda používání hashtagů zvyšuje viditelnost příspěvků** (61,0 % dívek oproti 56,3 % chlapců).

Zjistili jsme také, že dívky ve všech tvrzeních častěji než chlapci uváděly, že si nejsou jisté správnou odpovědí. U většiny položek je tento rozdíl poměrně malý. Největší rozdíl v této nejistotě byl zaznamenán u tvrzení, zda **první výsledek zobrazený vyhledávačem představuje nejlepší zdroj informací**, přičemž 44,6 % dívek uvedlo, že si není jistých, oproti 34,9 % chlapců.

Mladší dospívající ve věku 11–14 let projevovali ve všech zkoumaných kategoriích větší nejistotu ve srovnání se starší skupinou ve věku 15–17 let. Starší dospívající (ve věku 15–17 let) si naopak byli jistější svou odpovědí a také s podstatně větší pravděpodobností prokázali správné znalosti u všech položek.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE DIGITÁLNÍCH ZNALOSTÍ

Děti a dospívající vykazovali nejvyšší úroveň digitálních znalostí v oblasti tvorby obsahu. 58,8 % z nich správně vědělo, že používání hashtagů zvyšuje viditelnost příspěvků, a 53,9 % vědělo, že firmy platí běžným lidem za to, aby jejich produkty používali ve videích a obsahu, který tito lidé vytvářejí.

Digitální znalosti v oblastech vyhledávání a hodnocení informací a komunikace a interakce jsou rozmanitější. Děti a dospívající si nebyli jisti, zda je první příspěvek, který člověk vidí na sociálních médiích, poslední věcí, kterou zveřejnil někdo z jejich kontaktů – 45,3 % uvedlo, že si není jistých, a 17,9 % mělo nesprávnou představu, že tomu tak je.

Obecně byla velká část dětí a dospívajících nejistá nebo měla nesprávné digitální znalosti ve všech zkoumaných oblastech (v rozmezí od 41,2 % u znalostí o hashtagech až po 63,2 % u znalostí o prvním příspěvku na sociálních médiích).

Dívky byly ve svých digitálních znalostech méně sebejisté a častěji odpovídaly, že si nejsou jisté, a to u všech tvrzení týkajících se digitálních znalostí.

Mladší dospívající (ve věku 12–14 let) byli také méně sebejistí ve srovnání se starší skupinou dospívajících (ve věku 15–17 let).

Online rizika

Digitální prostředí vystavuje děti a dospívající nejen příležitostem a pozitivnímu obsahu, ale také potenciálně škodlivým materiálům a interakcím.

Tato kapitola se zabývá jejich **celkovými negativními zkušenostmi na internetu**, **zkušenostmi s viktimizací a agresí, vystavením škodlivému a nenávistnému obsahu, vystavením sexuálnímu obsahu a jejich zkušenostmi souvisejícími s přijímáním sexuálních zpráv a sexuálních žádostí a také jejich vzorci nadměrného používání internetu**.

Je důležité poznamenat, že ačkoli tato výzkumná zpráva dokumentuje rizika, kterým mohou děti a dospívající čelit při pohybu v digitálním prostředí, **setkání s rizikovým obsahem nebo lidmi na internetu nemusí nutně vést k jejich následnému ohrožení nebo viktimizaci**. Děti a dospívající ne vždy vnímají taková setkání jako škodlivá a mohou i nadále oceňovat pozitivní aspekty spojené s používáním internetu. Abychom to lépe zachytili, ptali jsme se u některých otázek týkajících se online rizik také na pocit újmy, který následoval.

Negativní zkušenosti na internetu

Než se budeme zabývat konkrétními riziky na internetu, podíváme se nejprve **na obecné negativní zkušenosti dětí a dospívajících s internetem.** Zeptali jsme se účastníků, zda se jim v uplynulém roce na internetu přihodilo něco, co je znepokojilo nebo rozrušilo.

Děti a dospívající obecně uváděli, že se jim na internetu téměř nikdy (33,5 %) nebo vůbec nikdy (33,5 %) nestalo nic negativního, co by je obtěžovalo nebo rozrušilo.

Někteří však uvedli, že se jim něco takového stává alespoň jednou za měsíc (21,5 %) nebo jednou za týden (7,4 %). Menší procento (4,1 %) uvedlo, že se jim negativní a rozrušující věci na internetu stávají denně.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 1 *Negativní online zkušenosti dětí a dospívajících (%).*

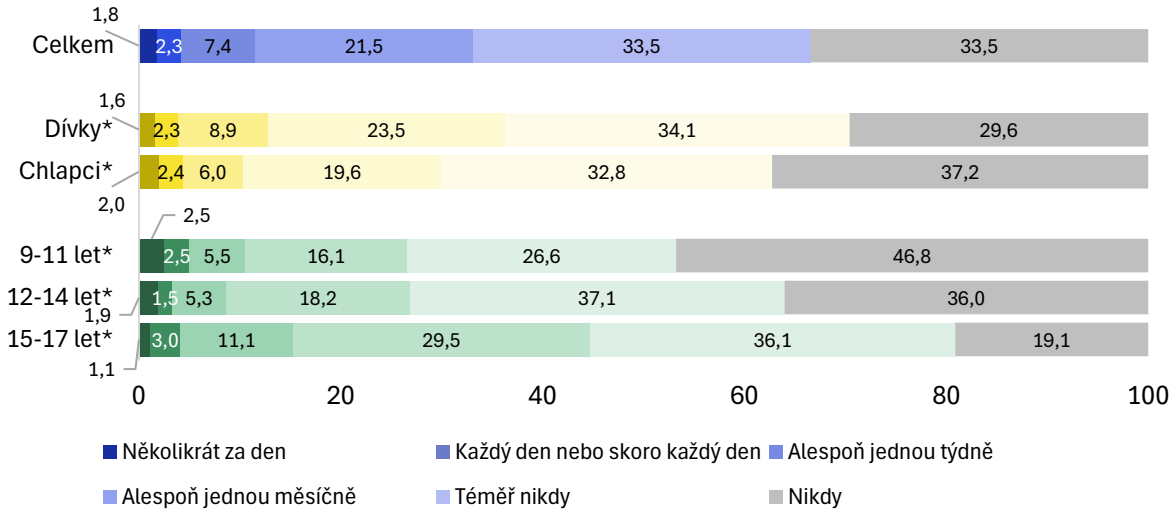

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 2 266). Otázka: *Stalo se ti někdy v posledním roce na internetu něco, co tě obtěžovalo nebo tě nějakým způsobem rozhodilo (cítil/a jsi se potom rozhozeně, nepříjemně, vystrašeně, nebo sis říkal/a, že bys to raději neviděl/a)?* * Genderové a věkové rozdíly byly statisticky významné.

Nalezli jsme statisticky významné **rozdíly mezi dívkami a chlapci** (Obrázek 15), přičemž dívky uváděly ve všech frekvenčních kategoriích více negativních online zážitků než chlapci – 8,9 % dívek oproti 6,0 % chlapců uvedlo, že se s tím setkává každý týden, 23,5 % dívek oproti 19,6 % chlapců uvedlo, že se s tím setkává každý měsíc.

Vystavení negativním online zkušenostem se s věkem významně zvyšovalo (Obrázek č. 16). Mezi staršími dospívajícími ve věku 15–17 let pouze 19,1 % uvedlo, že takovou zkušenost nikdy nemělo, ve srovnání s 36,0 % mladších dospívajících (ve věku 12–14 let) a 46,8 % nejmladších dětí (ve věku 9–11 let). Časté vystavení bylo také častější v nejstarší věkové skupině.

Tento vzorec má jednu výjimku – 2,5 % dětí ve věku 9–11 let uvedlo, že zažilo škodlivé interakce a zážitky několikrát denně, což je

dokonce více než u nejstarší skupiny dospívajících ve věku 15–17 let (1,1 %). To však představuje jen malou část celého vzorku dětí. Můžeme tedy předpokládat, že většina dětí nezažívá škodlivé interakce a zážitky denně.

S kým děti a dospívající mluvili po nepříjemné zkušenosti

Dětí a dospívajících, kteří uvedli, že v uplynulém roce zažili negativní zážitek na internetu, jsme se také ptali, **s kým o tom mluvili poté, co se jim to stalo naposledy**.

Nejčastějším zdrojem podpory byl **kamarád přibližně stejného věku** (57,2 %), následovaný **rodičem nebo pečovatelem** (30,3 %) a **sourozencem** (18,5 %). Jedna pětina (21,6 %) dětí a dospívajících s tímto zážitkem však uvedla, že **s nikým nemluvila**. A o takových negativních zkušenostech mluvila pouze menšina se svými **učiteli** (2,6 %) nebo **odborníky** (2,8 %).

Byly také zjištěny rozdíly mezi dívkami a chlapci (Obrázek 17). Dívky se častěji než chlapci obracely na **kamaráda přibližně stejného věku** (63,3 % oproti 49,6 %), zatímco chlapci častěji mluvili s **učitelem** (3,9 % oproti 1,6 %) nebo s **někým, jehož prací je pomáhat dětem** (3,9 % oproti 1,9 %). Chlapci (25,9 %) také častěji než dívky (18,0 %) uváděli, že o tom **s nikým nemluvili**.

Obrázek 18 ukazuje věkové rozdíly v chování při hledání podpory. Starší dospívající ve věku 15–17 let se častěji obraceli na **kamaráda stejného věku** (63,4 %) než mladší dospívající ve věku 12–14 let (52,8 %) a děti (50,9 %). Mladší děti (ve věku 9–11 let) se více spoléhaly na dospělé a rodinu: 43,2 % se obrátilo na **rodiče nebo pečovatele**, 23,7 % na **sourozence**, 7,3 % na **jiného důvěryhodného dospělého** a 4,2 % na **učitele**.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let, kteří uvedli, že měli nějakou negativní zkušenost na internetu v předchozím roce (*N* = 1,256).

Obrázek 16 *S kým děti a dospívající mluvili po nepříjemné online zkušenosti (%).*

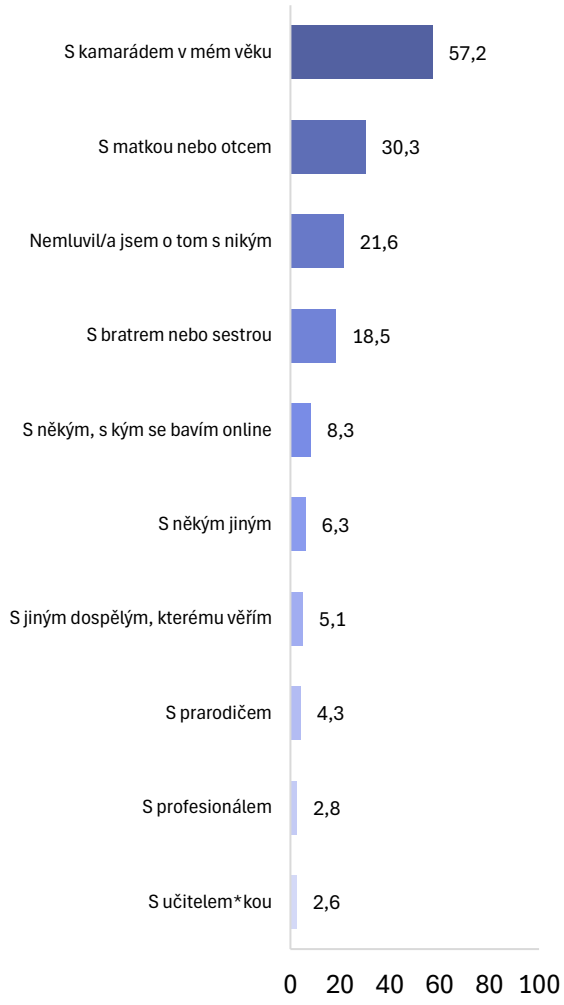

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 1 256). Otázka: *Když se naposledy na internetu stalo něco, co tě obtěžovalo nebo rozhodilo, mluvil/a jsi o tom s některým z těchto lidí? S kamarádem v mém věku; s matkou nebo otcem (nebo opatrovníkem); nemluvil/a jsem o tom s nikým; s bratrem nebo sestrou (nebo nevlastním/adoptovaným sourozencem); s někým, s kým se bavím online; s někým jiným; s jiným dospělým, kterému věřím; s prarodičem; s někým, jehož práce je pomáhat dětem (např. s pracovníkem Linky bezpečí, školním psychologem); s učitelem/učitelkou.*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let, kteří uvedli, že měli nějakou negativní zkušenost na internetu v předchozím roce (*N* = 1,256).

Obrázek 17 *S kým děti a dospívající mluvili po nepříjemné online zkušenosti, podle genderu (%).*

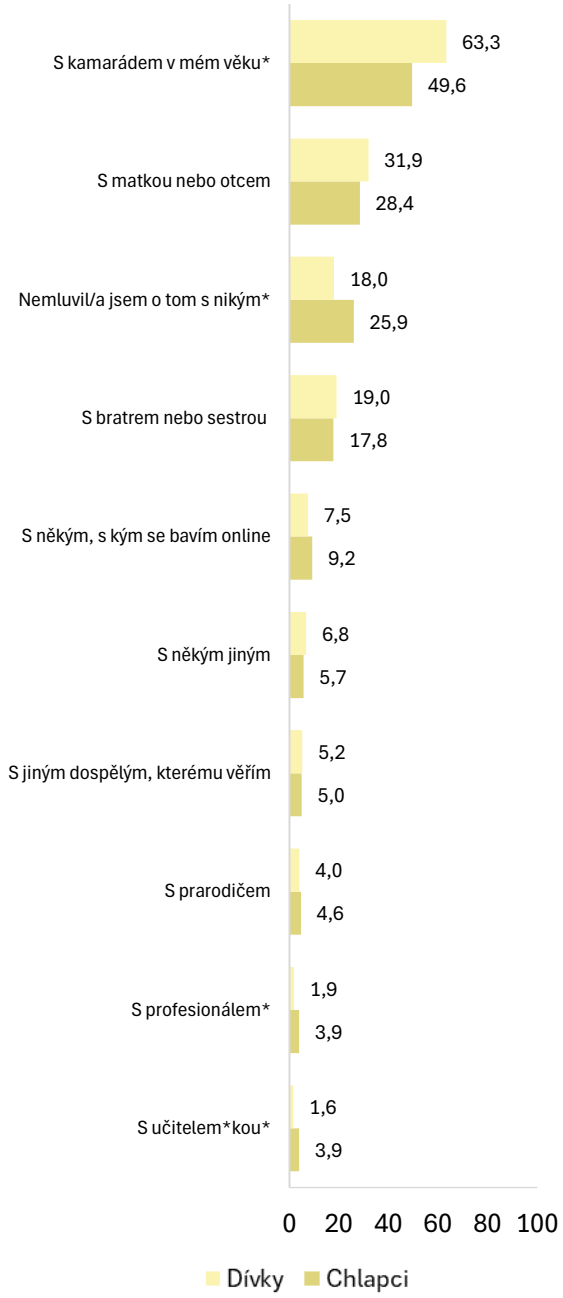

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let, kteří uvedli, že měli nějakou negativní zkušenost na internetu v předchozím roce (*N* = 1,256).

Obrázek 18 *S kým děti a dospívající mluvili po nepříjemné online zkušenosti, podle věku (%).*

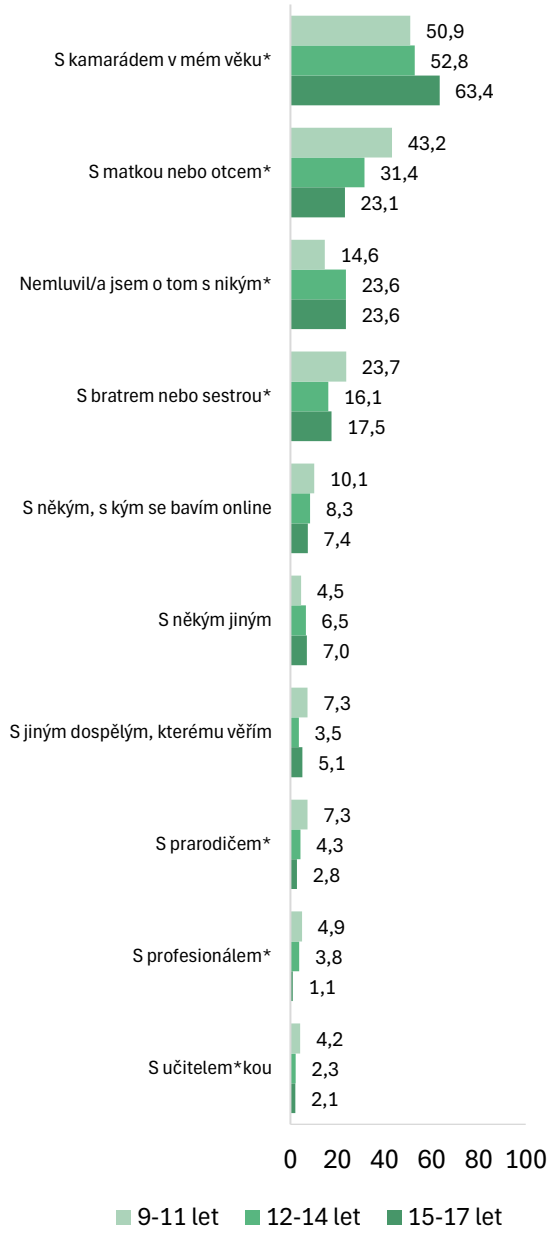

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE NEGATIVNÍCH ZKUŠENOSTÍ NA INTERNETU

Většina dětí a dospívajících má na internetu negativní zkušenosti jen zřídka nebo vůbec (67,0 %).

Dívky uvádějí negativní zkušenosti na internetu častěji než chlapci, a to ve všech kategoriích četnosti.

Vystavení negativním online zážitkům se zvyšuje s věkem, přičemž starší dospívající (ve věku 15–17 let) uvádějí vyšší míru výskytu téměř ve všech kategoriích četnosti.

Nejčastějšími zdroji podpory po negativní zkušenosti na internetu byli vrstevníci (57,2 %), rodiče nebo pečovatelé (30,3 %) a sourozenci (18,5 %). Pětina (21,6 %) dětí a dospívajících o tom s nikým nemluvila.

Dívky častěji než chlapci hledaly podporu u přátel a rodiny. Chlapci častěji uváděli, že s nikým nemluvili nebo se obraceli na učitele a odborníky.

Mladší děti (ve věku 9–11 let) se častěji spoléhaly na rodiče, prarodiče, sourozence a jiné dospělé, kterým důvěřovaly. Starší dospívající (ve věku 15–17 let) se častěji obraceli na vrstevníky.

Zkušenosti s viktimizací

Abychom lépe porozuměli negativním zkušenostem dětí a dospívajících, ptali jsme se také konkrétně na viktimizaci, tedy na to, zda se stali obětí či terčem škodlivého chování ze strany druhého.

Vzhledem k tomu, že k viktimizaci může docházet v nejrůznějších situacích, zkoumali jsme jak **online** (tj. prostřednictvím SMS, telefonátů, aplikací sociálních sítí, aplikací pro zasílání zpráv, e-mailů a chatovacích místností), tak i offline zkušenosti **tváří v tvář**.

Děti a dospívající byli tedy dotázáni, zda někdy zažili opakované urážlivé nebo agresivní chování online nebo tváří v tvář, včetně: **škádlení někoho způsobem, který se mu nelíbí; bití, kopání a strkání; vylučování někoho z kolektivu**. Jejich zkušenosti s viktimizací **online**, **tváří v tvář** a **jakýmkoli typem viktimizace** jsou znázorněny na Obrázku 19. Kategorie „jakýkoli viktimizace“ zahrnuje děti a dospívající, kteří uvedli, že zažili viktimizaci online nebo tváří v tvář.

Celkově 41,9 % dětí a dospívajících uvedlo, že zažilo **alespoň jeden druh** viktimizace, zatímco 30,5 % uvedlo zkušenosti s viktimizací **tváří v tvář.** Menší podíl (21,6 %) uvedl, že zažil viktimizaci **na internetu**.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 19 *Zkušenosti dětí a adolescentů s viktimizací (%).*

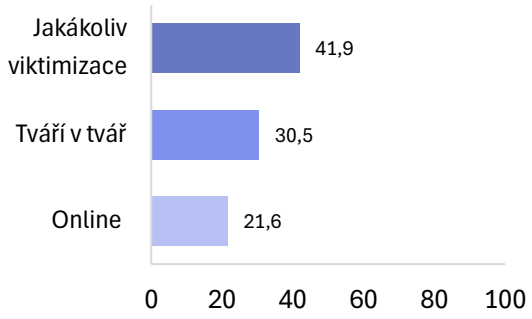

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 2 010). Otázka: *Někdy děti nebo dospívající někomu říkají nebo dělají hnusné nebo nepříjemné věci, které mu mají ublížit. To se může opakovat v průběhu několika dní anebo trvat delší dobu. Může to zahrnovat: dobírání si někoho způsobem, který se mu nelíbí; bití, kopání nebo strkání do někoho; ignorování někoho nebo záměrné vynechání někoho ze společných aktivit. Když se lidé chovají takto ošklivě nebo nepříjemně, může se to dít: osobně (tváří v tvář); přes mobilní telefon (zprávy, hovory, videoklipy); na internetu (emaily, online zprávy, sociální sítě, diskuze). Choval se k tobě někdo v posledním roce takto hnusně nebo nepříjemně?*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 20 *Zkušenosti dětí a adolescentů s viktimizací, podle genderu (%).*

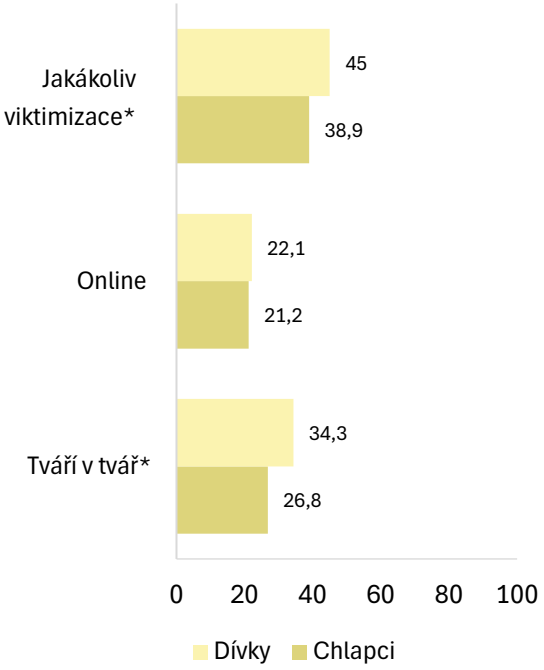

*Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.*

Objevily se významné rozdíly mezi dívkami a chlapci (Obrázek 20), přičemž dívky (45,0 %) uváděly, že se setkaly s **nějakým druhem viktimizace** častěji než chlapci (38,9 %), a to **bez ohledu na její formu**. U viktimizace **tváří v tvář** se rozdíly rovněž jevily jako významné, přičemž i v tomto případě se s ním dívky (34,3 %) setkávaly častěji než chlapci (26,8 %). Zkušenosti s **online viktimizací** na internetu, v mobilních telefonech nebo v online hrách byly u chlapců i dívek podobné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 21 *Zkušenosti dětí a adolescentů s viktimizací, podle věku (%).*

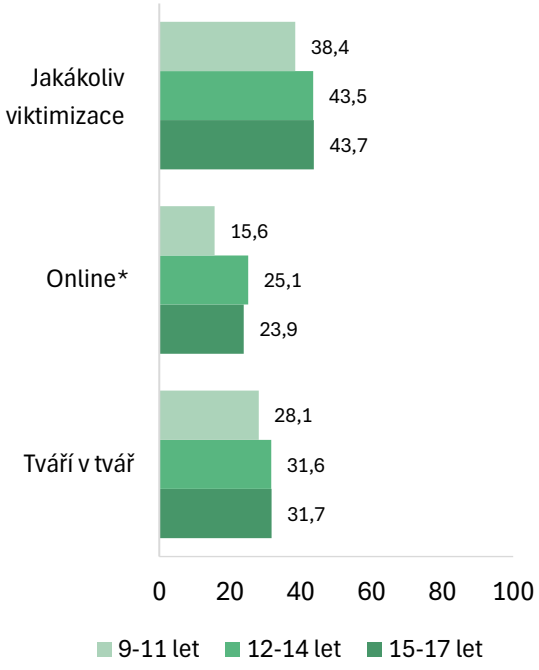

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Jak ukazuje Obrázek 21, všechny věkové skupiny zaznamenaly podobnou míru viktimizace, a to **bez ohledu na její formu**. **Online viktimizace** (na internetu, v mobilním telefonu nebo v online hře) byla nejméně uváděným typem ve všech věkových skupinách, přičemž starší adolescenti ve věku 15–17 let (23,9 %) ji zažívali častěji než děti ve věku 9–11 let (15,6 %).

Vnímaná újma po online viktimizaci

Dětí a dospívajících, kteří odpověděli, že v posledním roce zažili online viktimizaci, jsme se poté ptali také na to, **jak moc se kvůli tomu cítili rozrušení.**

Jak ukazuje Obrázek 22, většina dětí a dospívajících uvedla, že po online viktimizaci pociťovala alespoň určitou míru **emocionálního rozrušení**. Více než třetina (36,3 %) uvedla, že se cítila **trochu rozhozená,** a 29,38 % uvedlo, že se cítila **dost nebo velmi rozhozená**. Přibližně třetina (34,4 %) uvedla, že ji tato zkušenost **nerozhodila**.

V emocionálních reakcích na viktimizaci na internetu se projevily statisticky významné rozdíly mezi dívkami a chlapci (Obrázek 22). Více než polovina (53,2 %) chlapců uvedla, že se **necítila vůbec rozhozená**, zatímco u dívek to bylo pouze 14,6 %. Dívky častěji uváděly **emocionální reakce:** 42,7 % z nich uvedlo, že se cítily **dost nebo velmi rozhozené,** oproti 16,5 % chlapců.

Mezi věkovými skupinami nebyly pozorovány významné rozdíly, ačkoli starší dospívající ve věku 15–17 let nejčastěji uváděli, že se cítili **trochu rozhozeni** (44,6 %), ve srovnání s mladšími dospívajícími ve věku 12–14 let (30,1 %) a dětmi ve věku 9–11 let (32,1 %). Silnější reakce, jako byl pocit, že jsou **dost nebo hodně rozhozeni**, uváděly častěji děti ve věku 9–11 let (33,9 %), následovány mladšími dospívajícími ve věku 12–14 let (30,1 %) a staršími dospívajícími ve věku 15–17 let (25,3 %).

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let, kteří uvedli, že měli zkušenost s online viktimizací v předchozím roce (*N* = 435).

Obrázek 22 *Reakce dětí a dospívajících na zkušenost s online viktimizací (v %).*

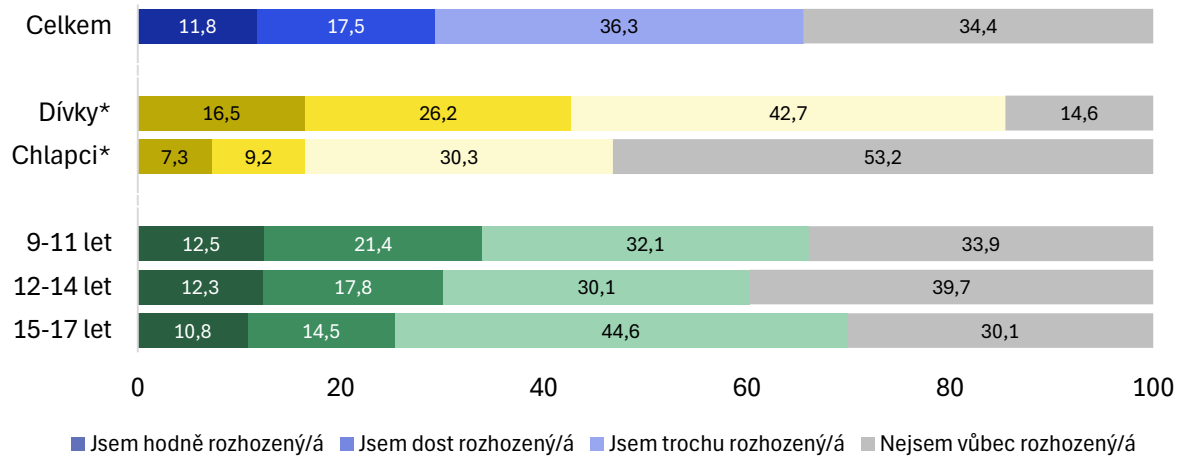

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 212). Otázka: *Jak se obvykle cítíš, když s tebou někdo zachází takovým hnusným nebo nepříjemným způsobem na internetu?* * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Kým byli děti a dospívající viktimizováno (online nebo offline)

Tato část se zaměřuje na děti a dospívající, kteří uvedli, že se stali obětí viktimizace v jakémkoli kontextu, ať už online nebo offline. Abychom lépe porozuměli zkušenostem dětí a dospívajících s viktimizací, zeptali jsme se na to, kdo byl pachatelem těchto zážitků. Na tuto otázku mohli respondenti vybrat více odpovědí.

Jelikož zkušenosti s viktimizací byly celkově relativně **vzácné**, některé uvedené kategorie se týkaly pouze velmi malého počtu dětí a dospívajících. Proto by srovnání mezi dívkami a chlapci a věkovými skupinami bylo špatně interpretovatelné a v této části jsou tedy uvedeny pouze celkové výsledky.

Jak je patrné z Obrázku 23, děti a dospívající nejčastěji uváděly, že pachatelem byl **někdo ze školy** (26,7 %) nebo **kamarád** (22,9 %). Nebylo však výjimkou, že děti a dospívající uvedly, že pachatelem byl **někdo, koho neznali** (15,2 %) nebo **někdo, koho znali pouze z internetu** (8,1 %). Někteří (7,3 %) uváděli, že se jednalo o **člena rodiny**, ačkoli tato kategorie nebyla blíže specifikována a mohla zahrnovat i **sourozence, bratrance a sestřenice nebo jiné příbuzné podobného věku.** Pouze menšina dětí a dospívajících uvedla, že se stala obětí **svého romantického partnera** (4,7 %) nebo učitele (4,2 %).

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let, kteří uvedli, že měli zkušenost s online viktimizací – online nebo offline – v předchozím roce (*N* = 843).

Obrázek 23 *Kým byli děti a dospívající viktimizováni (online nebo offline; in %).*

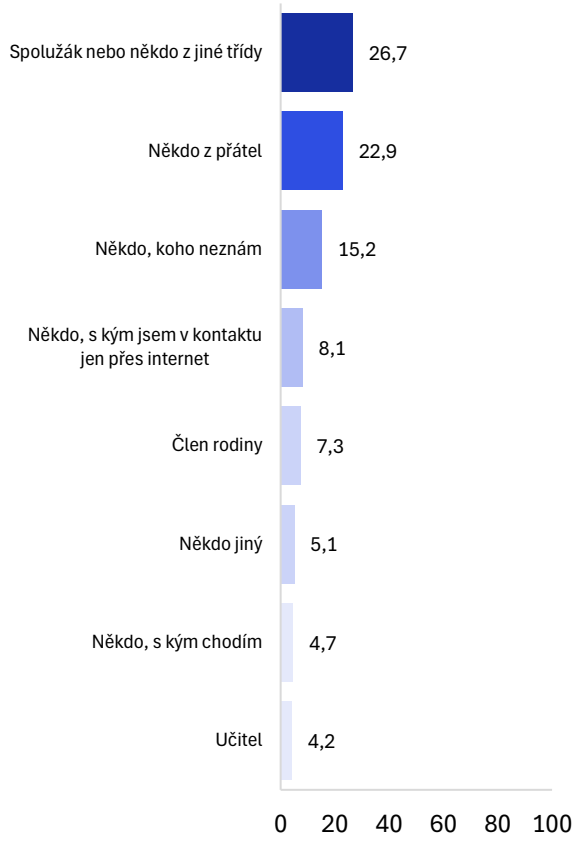

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 1 286). Otázka: *Kdo tyto věci dělal? Spolužák nebo někdo z jiné třídy; někdo z přátel; někdo, koho neznám; někdo, s kým jsem v kontaktu jen přes internet; člen rodiny; někdo jiný; někdo s kým chodím ("přítel" nebo "přítelkyně"); učitel.*

Důvody pro viktimizaci dětí a dospívajících (online a offline)

Děti a dospívající byli rovněž dotázáni, jaké byly důvody jejich viktimizace, a to bez ohledu na to, zda k ní došlo online nebo tváří v tvář. Stejně jako v předchozí části zde uvádíme pouze celkové trendy a neprovádíme srovnání podle genderu a věkových skupin.

Jak ukazuje Obrázek 24, nejčastěji uváděným důvodem viktimizace byl **vzhled a chování** (73,8 % uvedlo, že alespoň někdy). Druhým nejčastějším důvodem byly **vlastní názory nebo přesvědčení** (67,7 % uvedlo, že alespoň někdy). Třetím nejčastějším důvodem byla **výška nebo váha** (62,2 % uvedlo, že se jim to v uplynulém roce alespoň někdy stalo). Nejméně časté důvody viktimizace souvisely s **náboženstvím** (17,7 % uvedlo, že alespoň někdy), **barvou pleti** (18,2 % uvedlo, že alespoň někdy) a **zdravotním postižením** (19,1 % uvedlo, že alespoň někdy).

Je důležité poznamenat, že **většina těchto zážitků byla podle respondentů zcela výjimečná nebo se děla jednou za měsíc**. Nicméně malá menšina dětí a dospívajících uvedla, že se stává obětí útoků denně ve všech zkoumaných kategoriích (v rozmezí od 2,6 % do 13,9 %). Zjistili jsme také, že 13,9 % dětí a dospívajících uvedlo, že je denně viktimizováno kvůli **svému vzhledu nebo chování**, přičemž 13,4 % z nich uvedlo, že se jim to stává denně kvůli jejich **výšce a váze**.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let, kteří uvedli, že měli zkušenost s online viktimizací – online nebo offline – v předchozím roce (*N* = 843).

Obrázek 24 *Důvody viktimizace (online nebo offline; v %).*

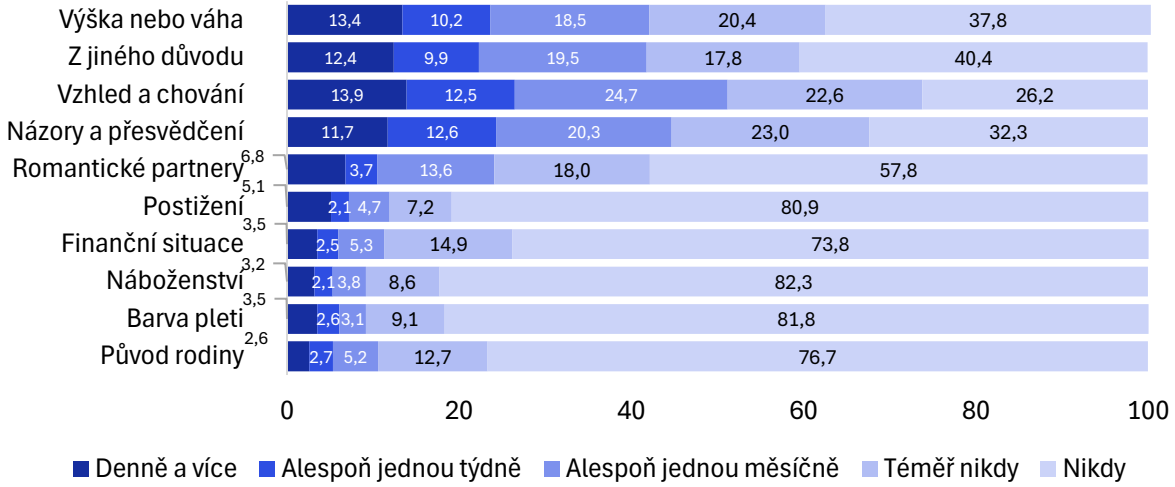

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *kvůli mé výšce nebo váze* (*n* = 802); *z jiného důvodu* (*n* = 698); *kvůli tomu, jak vypadám nebo se chovám* (*n* = 797); *kvůli mým názorům nebo přesvědčením* (*n* = 792); *kvůli typu lidí, kteří mě přitahují* (*n* = 787); *kvůli mému postižení* (*n* = 805); *kvůli tomu, že mám málo peněz* (*n* = 806); *kvůli mému náboženství* (*n* = 807); *kvůli mojí barvě pleti* (*n* = 811); *kvůli tomu, odkud pochází má rodina* (*n* = 803). Otázka: *Jak často se v posledním roce k tobě někdo choval špatně kvůli následujícím věcem (online nebo offline)?*

HLAVNÍ ZÁVĚRY TÝKAJÍCÍ SE ZKUŠENOSTÍ S VIKTIMIZACÍ

Viktimizace byla mezi dětmi a dospívajícími běžnou zkušeností; téměř polovina (41,9 %) uvedla, že se setkala s alespoň jednou formou viktimizace. Viktimizace tváří v tvář (30,5 %) se jevila jako častější než viktimizace na internetu (21,6 %).

Dívky uváděly vyšší míru viktimizace tváří v tvář. Míra online viktimizace byla u chlapců a dívek podobná.

Dospívající (ve věku 12–17 let) uváděli vyšší míru online viktimizace než děti (ve věku 9–11 let).

Většina dětí a dospívajících (65,6 %) uvedla, že se po online viktimizaci cítila alespoň částečně rozrušená. Dívky uváděly podstatně silnější emocionální reakce na online viktimizaci než chlapci.

Děti a dospívající často uváděli, že pachatelem jejich viktimizace byl někdo ze školy (26,7 %) nebo kamarád (22,9 %).

Vzhled a chování byly nejčastěji uváděnými důvody viktimizace. Další časté důvody byly názory a přesvědčení, výška nebo váha.

Viktimizace díky tomu, kdo děti a dospívající přitahuje, byla uváděna častěji než důvody jako náboženství, barva pleti nebo finanční situace.

Agrese vůči ostatním

Při zkoumání zkušeností s viktimizací nás zajímalo také to, zda se děti a dospívající v uplynulém roce sami chovali agresivně vůči jiné osobě. Konkrétně jsme se ptali, jak často se takového chování dopustili **digitálně** (prostřednictvím mobilního telefonu, internetu, počítače nebo tabletu), **tváří v tvář** (vůči osobě, která se s nimi nacházela ve stejný čas na stejném místě) nebo **jiným způsobem**. Výsledky jsou znázorněny na Obrázku 25.

Celkově byla agrese **tváří v tvář** (56,0 % alespoň někdy) častější než **digitální agrese** (44,2 % alespoň někdy). Alespoň jednou týdně nebo častěji se 10,3 % dětí a dospívajících chovalo agresivně vůči jiné osobě **tváří v tvář,** 8,8 % se chovalo agresivně **digitálně** a 4,3 % uvedlo, že se chovalo agresivně **jiným způsobem**.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 25 *Agrese dětí a dospívajících vůči ostatním (%).*

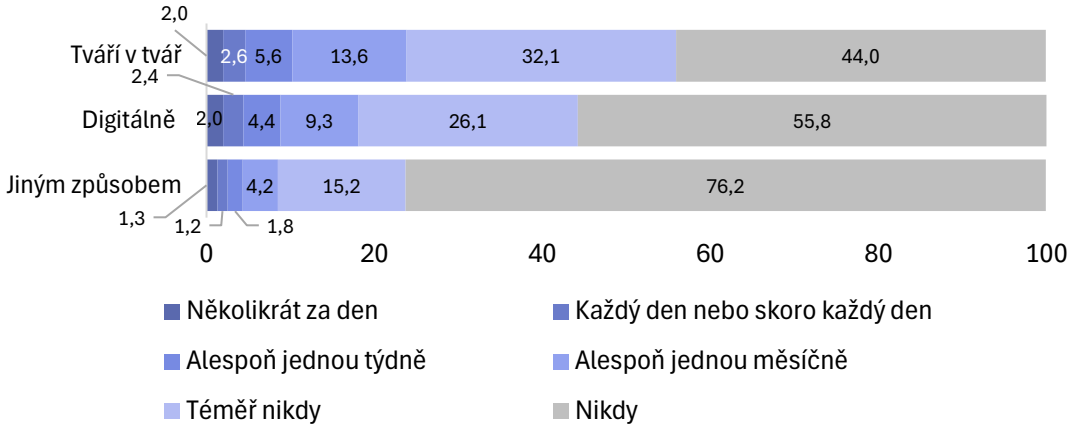

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *osobně, tváří v tvář (to znamená, že ta osoba s tebou byla na stejném místě ve stejnou dobu)* (*n* = 2 312); *prostřednictvím mobilního telefonu, internetu, na počítači nebo tabletu atd.* (*n* = 2 319); *jiným způsobem* (*n* = 2 167). Otázka: *A teď se tě ještě zeptáme, jak často ses takto hnusně nebo nepříjemně v posledním roce k někomu choval/a ty?*

Rozdíly mezi dívkami a chlapci byly patrné ve všech třech kontextech (Tabulka 29). Chlapci celkově uváděli mírně vyšší míru agresivního chování než dívky. Konkrétně chlapci více uváděli, že se chovali alespoň jednou za týden nebo častěji agresivně vůči jiné osobě ve všech třech kontextech: **tváří v tvář** (12,9 % chlapců oproti 7,7 % dívek), **digitálně** (11,8 % chlapců oproti 6,0 % dívek) a **jiným způsobem** (5,7 % chlapců oproti 3,1 % dívek).

Tabulka 29 *Agrese dětí a dospívajících vůči ostatním, podle genderu (%).*

Gender	Typ agrese	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Alespoň jednou měsíčně	Téměř nikdy	Nikdy
Dívky	Tváří v tvář*	1,4	2,2	4,2	13,6	33,2	45,4
	Digitálně*	0,9	1,1	4,0	7,9	27,3	58,8
	Jiným způsobem*	1,0	0,9	1,2	3,3	14,7	79,0
Chlapci	Tváří v tvář*	2,7	3,0	7,1	13,6	31,0	42,6
	Digitálně *	3,2	3,7	4,9	10,7	24,9	52,6
	Jiným způsobem*	1,6	1,5	2,5	5,3	15,7	73,4

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Tabulka 30 *Agrese dětí a dospívajících vůči ostatním, podle věku (%).*

Věková kategorie	Typ agrese	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Alespoň jednou měsíčně	Téměř nikdy	Nikdy
9-11 let	Tváří v tvář*	1,1	2,5	5,6	10,2	23,9	56,6
	Digitálně*	2,0	2,2	3,8	7,0	19,2	65,7
	Jiným způsobem	1,6	1,3	2,0	4,1	11,9	79,0
12-14 let	Tváří v tvář*	2,7	3,0	5,2	15,7	34,5	38,8
	Digitálně*	2,0	2,7	5,2	11,1	27,1	51,8
	Jiným způsobem	1,1	1,4	2,1	5,3	16,3	73,7
15-17 let	Face-to-face*	2,2	2,3	6,0	14,5	36,9	38,1
	Digitálně*	2,1	2,1	4,3	9,5	31,1	50,9
	Jiným způsobem	1,2	0,9	1,4	3,4	17,1	76,0

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Rozdíly se projevily také mezi jednotlivými věkovými skupinami. Mladší dospívající (ve věku 9–11 let) uváděli nejnižší celkovou míru agrese ve všech třech kontextech. Pokud však vezmeme v úvahu časté agresivní chování – vyskytující se jednou týdně nebo častěji – **nebyly zde zaznamenány žádné výrazné věkové rozdíly**. V kontextu **agrese tváří v tvář** uvedlo, že se takto často chová 9,3 % dětí ve věku 9–11 let, 10,9 % dospívajících ve věku 12–14 let a 10,4 % dospívajících ve věku 15–17 let. Podobně **digitální agresi** s frekvencí jednou týdně nebo častěji uvedlo 8,0 % dětí ve věku 9–11 let, 9,9 % dospívajících ve věku 12–14 let a 8,5 % dospívajících ve věku 15–17 let.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE AGRESE VŮČI OSTATNÍM

Celkově bylo u dětí a dospívajících častější agresivní chování tváří v tvář (56,0 %) než agresivní chování v digitálním prostředí (44,2 %).

10,3 % dětí a dospívajících se chovalo agresivně vůči jiné osobě tváří v tvář a 8,8 % se chovalo agresivně v digitálním prostředí alespoň jednou týdně.

Chlapci uváděli mírně vyšší míru agrese než dívky, a to jak v digitálním, tak v offline kontextu.

Vystavování se škodlivému obsahu

Internet poskytuje mladým lidem přístup k obrovskému množství obsahu, který však není vždy bezpečný. Děti a dospívající mohou na materiály, které je mohou ohrozit, narazit neúmyslně nebo je mohou aktivně vyhledávat. V této části jsme se zabývali osmi typy takového obsahu (přehled těchto kategorií viz Obrázek 26). Tyto typy škodlivého obsahu se značně liší jak svou formou, tak zdroji. Některé lze najít na specializovaných webových stránkách, zatímco jiné se šíří prostřednictvím sociálních sítí, doporučení algoritmů nebo sdílení mezi uživateli. Některý obsah vytvářejí jednotliví uživatelé, zatímco jiný materiál může pocházet z organizovanějších komunit nebo sítí. Navzdory těmto rozdílům mají všechny potenciál negativně ovlivnit mladé lidi, kteří se s nimi setkají. **Otázky týkající se vystavení škodlivému online obsahu byly položeny pouze starším dětem a dospívajícím (ve věku 12–17 let).**

Míra vystavení se značně lišila v závislosti na typu obsahu. Nejčastěji se vyskytovaly **konspirační teorie**: téměř osm z deseti dětí a dospívajících (77,9 %) uvedlo, že se s tímto typem obsahu setkalo alespoň několikrát nebo častěji, a 10,7 % se s ním setkávalo denně. Na opačném konci spektra byl obsah související se **sebevraždou**, který byl nejméně častým typem obsahu; 60,4 % respondentů uvedlo, že se s ním v uplynulém roce nesetkalo. Je však důležité poznamenat, že 39,5 % dětí a dospívajících bylo vystaveno obsahu souvisejícímu se sebevraždou alespoň několikrát, z čehož 1,7 % se s ním setkávalo několikrát denně.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12-17 let (*N* = 2,017).

Obrázek 26 *Škodlivé obsahy, kterým jsou děti a dospívající vystaveni (%).*

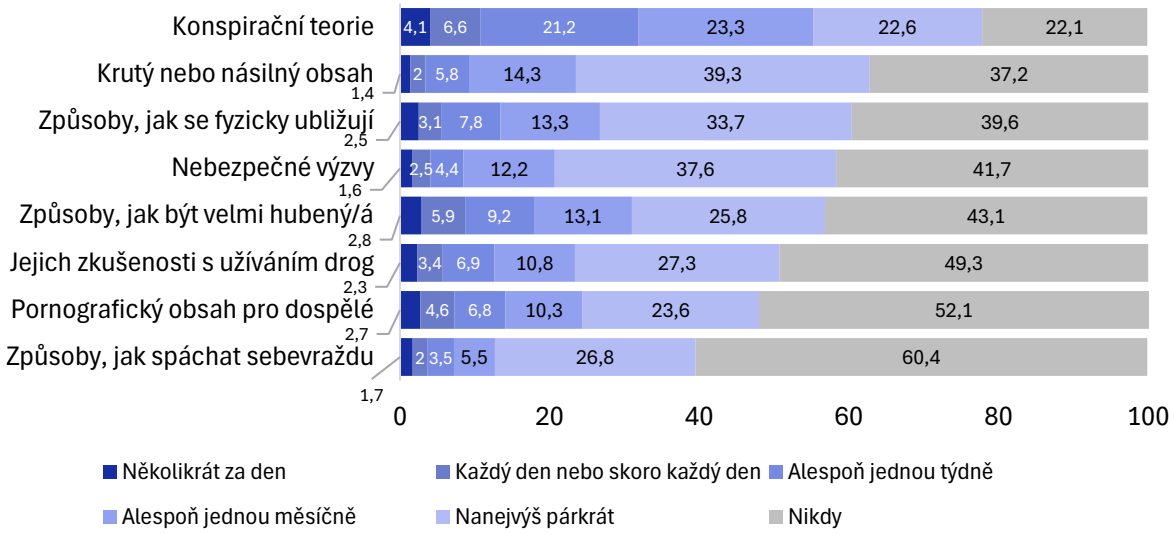

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: k*onspirační teorie* (*n* = 1 669); *kruté nebo násilné obrázky, fotky, nebo videa, např. lidé ubližující druhým lidem nebo zvířatům* (*n* = 1 744); *způsoby, jak se fyzicky poškozují nebo si ubližují* (*n* = 1 667); *výzvy (challenge), které někoho můžou vážně zranit nebo zabít* (*n* = 1 754); *způsoby, jak být velmi hubený/á (např. anorexie nebo bulimie, či tzv. thinspiration)* (*n* = 1722); *jejich zkušenosti s užíváním drog* (*n* = 1 759); *pornografický obsah pro dospělé* (*n* = 1 688); *způsoby, jak spáchat sebevraždu* (*n* = 1 717). Otázka: *Jak často jsi v posledním roce viděl/a na internetu obsah (text, fotky, videa…) nebo diskuzi, kde lidé popisovali nebo ukazovali některou z následujících věcí?*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12-17 let (*N* = 2,017).

Tabulka 31 *Škodlivé obsahy, kterým jsou děti a dospívající vystaveni, podle genderu (%).*

Gender	Škodlivý obsah	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Alespoň jednou měsíčně	Nanejvýš párkrát	Nikdy
Dívky	Konspirační teorie	3,6	7,5	25,5	22,7	22,2	18,6
	Krutý nebo násilný obsah	0,9	2,1	5,5	16,6	44,7	30,2
	Způsoby, jak se fyzicky ubližují*	2,6	3,4	8,4	16,3	36,8	32,6
	Nebezpečné výzvy	1,3	2,0	3,7	13,3	43,0	36,7
	Způsoby, jak být velmi hubený/á*	4,2	9,1	13,4	18,1	29,8	25,5
	Jejich zkušenosti s užíváním drog	2,1	3,3	7,1	12,3	29,8	45,4
	Pornografický obsah pro dospělé*	1,1	1,7	4,3	9,0	28,7	55,2
	Způsoby, jak spáchat sebevraždu*	1,4	2,1	4,1	7,3	30,5	54,6
Chlapci	Konspirační teorie	4,8	5,6	16,5	23,9	23,2	25,9
	Krutý nebo násilný obsah	2,0	1,9	6,2	11,7	33,5	44,7
	Způsoby, jak se fyzicky ubližují*	2,3	2,8	7,1	10,2	30,5	47,0
	Nebezpečné výzvy	1,9	3,1	5,1	11	31,8	47,1
	Způsoby, jak být velmi hubený/á*	1,3	2,4	4,5	7,7	21,4	62,6
	Jejich zkušenosti s užíváním drog	2,5	3,5	6,6	9,2	24,7	53,5
	Pornografický obsah pro dospělé*	4,4	7,8	9,5	11,8	18,0	48,6
	Způsoby, jak spáchat sebevraždu*	2,1	1,9	2,9	3,6	22,9	66,6

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12-17 let (*N* = 2,017).

Tabulka 32 *Škodlivé obsahy, kterým jsou děti a dospívající vystaveni, podle věku (%).*

Věková skupina	Škodlivý obsah	Několikrát za den	Každý den nebo skoro každý den	Alespoň jednou týdně	Alespoň jednou měsíčně	Nanejvýš párkrát	Nikdy
12-14 let	Konspirační teorie*	3,2	4,9	19,1	19,5	20,4	32,9
	Krutý nebo násilný obsah*	1,4	1,5	4,5	10,5	35,1	46,9
	Způsoby, jak se fyzicky ubližují*	2,2	2,6	5,8	10,0	28,3	51,2
	Nebezpečné výzvy	1,6	2,8	3,9	12,7	33,6	45,4
	Způsoby, jak být velmi hubený/á*	2,1	4,0	6,4	11,2	26	50,2
	Jejich zkušenosti s užíváním drog*	2,0	2,4	3,3	6,0	22,8	63,6
	Pornografický obsah pro dospělé*	1,9	2,8	3,5	5,8	20,6	65,4
	Způsoby, jak spáchat sebevraždu	1,7	2,2	3,3	5,2	21,5	66,1
15-17 let	Konspirační teorie*	5,1	8,3	23,3	27,2	24,9	11,1
	Krutý nebo násilný obsah*	1,4	2,5	7,3	18,4	43,9	26,4
	Způsoby, jak se fyzicky ubližují*	2,7	3,7	9,9	16,9	39,5	27,3
	Nebezpečné výzvy	1,6	2,2	4,9	11,7	42,1	37,5
	Způsoby, jak být velmi hubený/á*	3,6	7,9	12,1	15,1	25,6	35,6
	Jejich zkušenosti s užíváním drog*	2,6	4,5	10,8	16,1	32,3	33,7
	Pornografický obsah pro dospělé *	3,5	6,5	10,4	15,3	27,1	37,2
	Způsoby, jak spáchat sebevraždu	1,7	1,8	3,7	5,9	32,8	54,2

Poznámka. * Věkové byly statisticky významné.

Rozdíly mezi dívkami a chlapci se projevily téměř u všech zkoumaných typů škodlivého obsahu. Dívky uváděly vyšší míru vystavení než chlapci v sedmi z osmi kategorií (Tabulka 31). Jedinou výjimkou byla **pornografie** pro dospělé, u níž chlapci uváděli jak rozsáhlejší, tak častější vystavení (12,2 % chlapců uvedlo, že se s takovým obsahem setkává denně, oproti 2,8 % dívek). Statisticky významné rozdíly se objevily také ve vystavení **obsahu souvisejícímu se způsoby, jak být velmi hubený** (13,3 % dívek uvedlo denní vystavení, oproti 3,7 % chlapců). Celkově tyto zjištění zpochybňují běžný předpoklad, že chlapci jsou primárním publikem škodlivého online obsahu. S výraznou výjimkou pornografie se zdá, že dívky bývají vystaveny většině typů škodlivého obsahu častěji.

Ve všech kategoriích se vystavení obsahu s věkem konzistentně zvyšovalo: dospívající ve věku 15–17 let byli vystaveni všem typům škodlivého obsahu více než mladší dospívající ve věku 11–14 let.

Záměr vystavovat se škodlivému obsahu

Je důležité rozlišovat mezi neúmyslným a úmyslným vystavením škodlivému obsahu na internetu. Mnoho dětí a dospívajících se může setkat s různými druhy škodlivého materiálu jednoduše v rámci svých každodenních online aktivit, aniž by jej aktivně vyhledávaly. Někteří mladí lidé však takový obsah vyhledávají záměrně, což může představovat potenciálně rizikovější zážitek s odlišnými důsledky pro jejich duševní pohodu a chování.

U všech osmi zkoumaných typů obsahu byla expozice nejčastěji neúmyslná: děti a dospívající se s škodlivým materiálem obvykle setkávali, aniž by jej aktivně vyhledávali. Tento vzorec byl zvláště výrazný **u krutého nebo násilného obsahu** (93,5 % neúmyslné expozice), **obsahu týkajícího se sebepoškozování** (90,8 % neúmyslné expozice) a nebezpečných výzev a úkolů (88,9 % neúmyslné expozice).

Tři kategorie obsahu však představovaly výjimky. **Konspirační teorie** byly zdaleka nejaktivněji vyhledávané, přičemž 59,4 % těch, kteří se s takovým materiálem setkali, uvedlo, že tak učinili záměrně. Relativně vysokou míru záměrného přístupu vykazovala také **pornografie pro dospělé** (celkem 32,1 %).

Rozdíly mezi dívkami a chlapci v záměrném vystavení se obsahu byly nejvýraznější u pornografie pro dospělé. Z chlapců, kteří se setkali s **pornografickým materiálem**, polovina (50,0 %) uvedla, že jej aktivně vyhledávala, zatímco u dívek to bylo pouze 13,7 %. U obsahu propagujícího **extrémní hubenost** se tento trend obrátil: dívky (32,6 %) uváděly záměrné vystavení se tomuto obsahu podstatně častěji než chlapci (19,9 %). U ostatních typů obsahu byly genderové rozdíly v úmyslném vystavení minimální.

U většiny typů obsahu byly i rozdíly v úmyslném vystavení s ohledem na věk minimální. Úmyslný přístup k **pornografii pro dospělé** se však s věkem významně zvyšoval, a to z 23,2 % u dospívajících ve věku 11–14 let na 37,5 % u dospívajících ve věku 15–17 let.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12-17 let (*N* = 2,017), kteří uvedli, že měli s následujícími obsahy zkušenost.

Obrázek 27 *Záměr vystavit se škodlivým obsahům (%).*

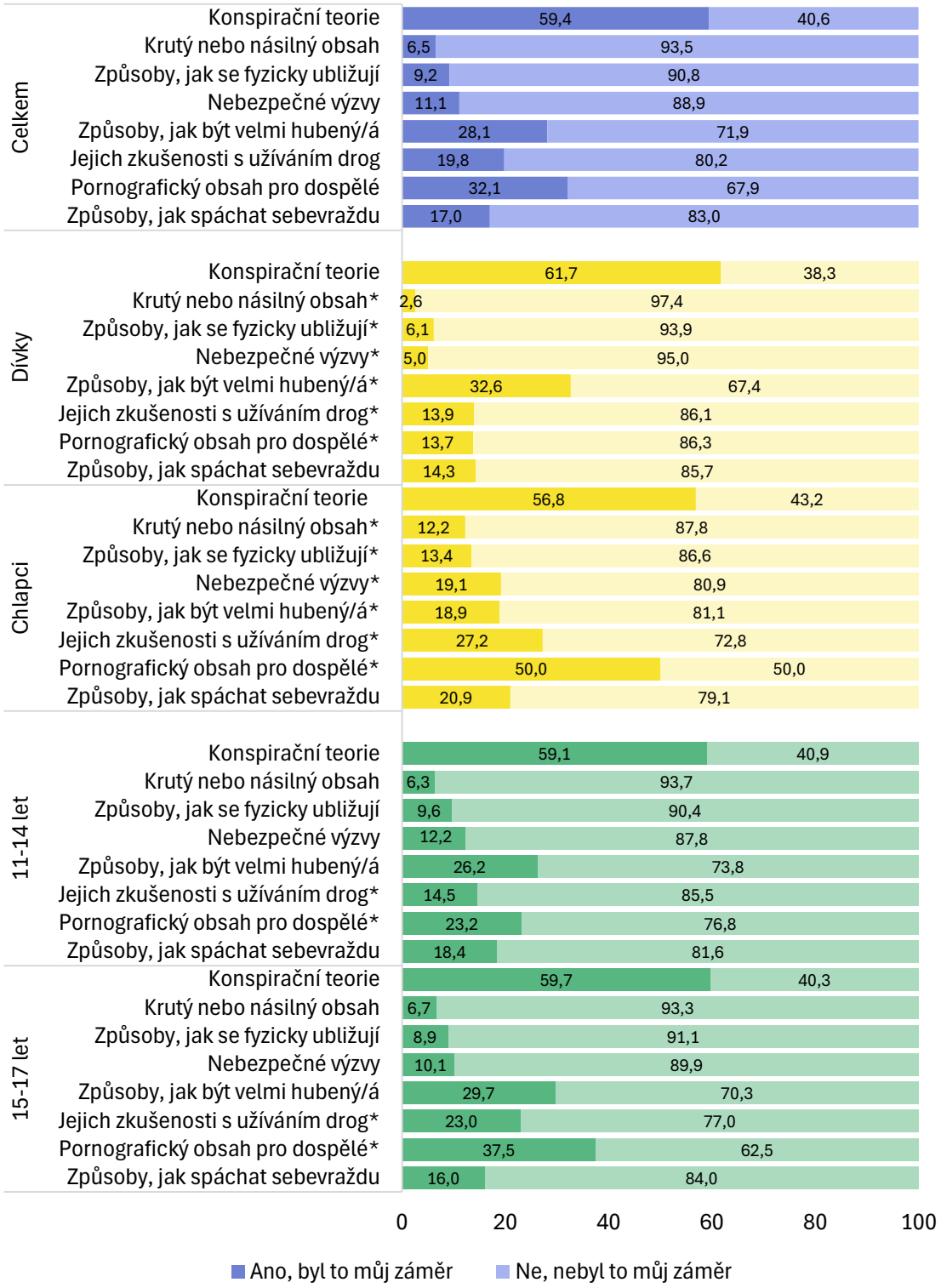

Poznámka. Validní odpovědi pro položku: *konspirační teorie* (*n* = 1 033); *kruté nebo násilné obrázky, fotky, nebo videa, např. lidé ubližující druhým lidem nebo zvířatům* (*n* = 999); *způsoby, jak se fyzicky poškozují nebo si ubližují* (*n* = 846); *výzvy (challenge), které někoho můžou vážně zranit nebo zabít* (*n* = 897); *způsoby, jak být velmi hubený/á (např. anorexie nebo bulimie, či tzv. thinspiration)* (*n* = 790); *jejich zkušenosti s užíváním drog* (*n* = 776); *pornografický obsah pro dospělé* (*n* = 695); *způsoby, jak spáchat sebevraždu* (*n* = 552). Otázka: *Když jsi takový obsah viděl/a naposledy, bylo tvým záměrem ho vidět?* * Genderové a věkové rozdíly byly statisticky významné.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE VYSTAVENÍ POTENCIÁLNĚ ŠKODLIVÉMU OBSAHU

Většina dětí a dospívajících se setkala s online škodlivým obsahem vytvářeným jinými uživateli, přičemž tento jev je mezi staršími dospívajícími velmi rozšířený.

77,9 % dětí a dospívajících vidělo v posledním roce konspirační teorie alespoň jednou nebo častěji.

58,3 % dětí a dospívajících uvedlo, že alespoň několikrát v posledním roce vidělo výzvy a sázky, které by jim mohly vážně ublížit nebo je zabít.

S většinou škodlivého obsahu se děti a dospívající setkávají neúmyslně, i když některé typy (zejména konspirační teorie a pornografie pro dospělé u chlapců) také aktivně vyhledávají.

Genderové vzorce se liší podle typu obsahu, dívky obecně uvádějí vyšší vystavení ve většině kategorií škodlivého obsahu, s výjimkou pornografie pro dospělé.

Vystavení kybernenávisti

Kybernenávist označuje online nenávistné projevy a obsahy, které útočí na lidi na základě jejich skupinových charakteristik (např. etnického původu, náboženství nebo sexuality) a snaží se ospravedlnit nesnášenlivost a diskriminaci. Opakovaná expozice může přispět ke strachu, úzkosti a vytvoření nepřátelštějšího online prostředí pro děti a dospívající. V tomto dotazníku jsme se dětí a dospívajících ptali, zda v uplynulém roce někdy viděli online **nenávistné nebo ponižující zprávy nebo komentáře namířené proti lidem nebo určitým skupinám lidí, jako jsou ženy, muslimové, migranti, Židé, Romové, komunita LGTBIQ+ nebo lidé se zdravotním postižením.**

Celkově něco málo přes třetina dětí a dospívajících (33,4 %) uvedla, že se s tímto typem obsahu v uplynulém roce nikdy nesetkala, což znamená, že **téměř dvě třetiny (66,6 %) ho viděly alespoň jednou** (Obrázek 28). Časté vystavení je také běžné: **7,5 % se s ním setkává několikrát denně a dalších 8,7 % denně nebo téměř denně**.

Dívky byly vystaveny kybernenávistnému obsahu ve větší míře než chlapci: 29,5 % dívek uvedlo, že se s kybernenávistí nikdy nesetkalo, oproti 37,3 % chlapců. Dívky uváděly vyšší míru expozice napříč většinou úrovní četnosti. Toto odráží trend pozorovaný u většiny ostatních typů škodlivého obsahu.

Mezi věkovými skupinami se objevily statisticky významné rozdíly. U dětí ve věku 9–11 let téměř dvě třetiny (64,8 %) uvedly, že se s kybernenávistným obsahem nikdy nesetkaly, zatímco u starších dospívajících tento podíl prudce klesl (pouze 10,8 % dětí a dospívajících ve věku 15–17 let se s kybernenávistným obsahem nikdy nesetkalo). Zároveň se s věkem zvyšovala i frekvence expozice: 12,6 % dospívajících ve věku 15–17 let uvedlo, že se s

kybernenávistným obsahem setkalo několikrát denně, ve srovnání s pouhými 3 % u nejmladší věkové skupiny (9-11 let).

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 (*N* = 2,567).

Obrázek 28 *Vystavení kybernenávisti (%).*

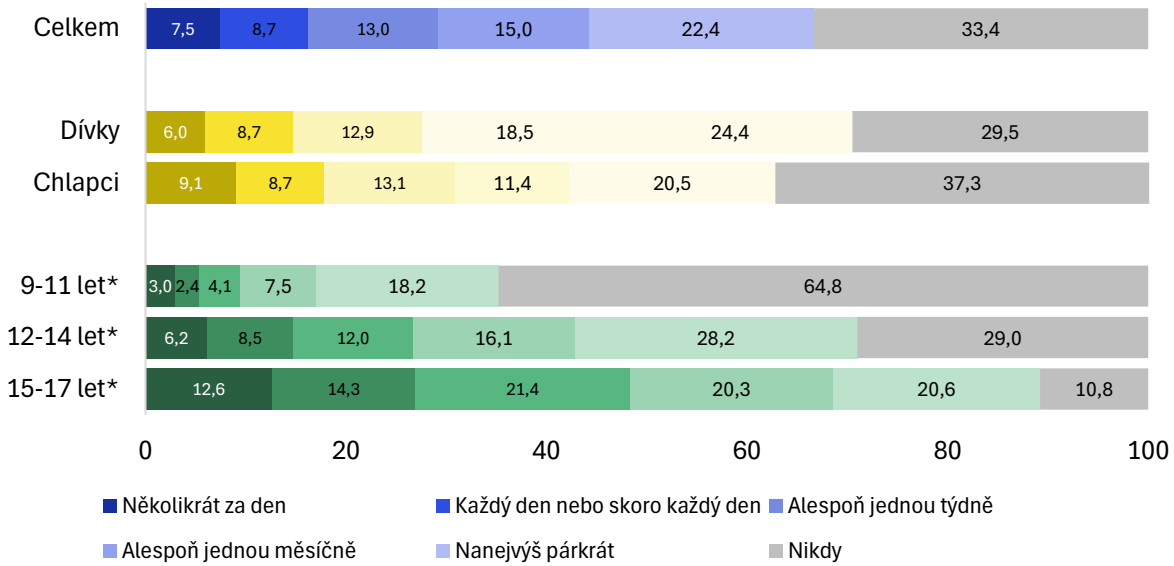

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 2 314). Otázka: *Viděl/a jsi někdy v posledních 12 měsících na internetu nenávistné nebo ponižující zprávy či komentáře zaměřené proti lidem nebo určitým skupinám lidí?* * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Záměr vidět kybernenávistný obsah

Podobně jako u dotazování na úmysl vyhledávat škodlivý obsah jsme chtěli také rozlišovat mezi neúmyslným a úmyslným vystavením kybernenávisti, protože okolnosti, za kterých se mladí lidé s takovým obsahem setkávají, pro ně mohou mít různé důsledky.

Pro většinu dětí a dospívajících bylo vystavení kybernenávisti neúmyslné (*Obrázek č. 28*). Celkově 90,2 % těch, kteří se s kybernenávistí setkali, uvedlo, že na ni narazili **neúmyslně**, zatímco pouze 9,8 % se jí **vystavilo úmyslně**.

Objevil se významný rozdíl mezi pohlavími: chlapci (16,8 %) uváděli, že aktivně vyhledávají kybernenávistný obsah, podstatně častěji než dívky (4,1 %). **Úmyslné vystavení se s věkem mírně zvyšovalo.** Děti ve věku 9–11 let uváděly úmyslné vystavení 7,5 %, u dětí ve věku 15–17 let vzrostl tento podíl na 10,9 %.

Celkově zjištění naznačují, že s kybernenávistí se setkáváme primárně v rámci každodenní online aktivity, nikoli prostřednictvím úmyslného vyhledávání, což zdůrazňuje, jak snadno se takový obsah šíří digitálními prostory, které mladí lidé pravidelně používají.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17let, kteří uvedli, že byli vystavěni kybernenávisti (*N* = 1,542).

Obrázek 29 *Záměr vystavit se kybernenávistnému obsahů (%).*

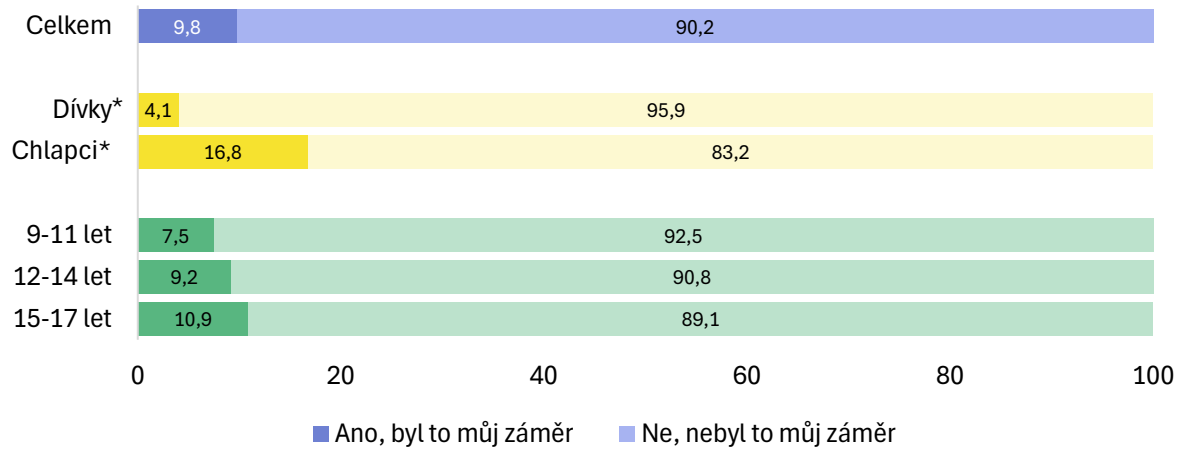

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 1 339). Otázka*: Když jsi takový obsah viděl/a naposledy, bylo tvým záměrem ho vidět?* * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vnímaná újma po vystavení kybernenávistnému obsahu

Vzhledem k tomu, že vystavení kybernenávisti se zdá být mezi dětmi a dospívajícími velmi časté, uvádíme také újmu, kterou vnímali poté, co jí byli vystaveni (úmyslně či neúmyslně), na Obrázku 30.

Nejčastější reakcí na setkání s kybernenávistí bylo **necítit nic konkrétního** (32,3 %), následováno pocitem **mírného rozhození** (28,4 %). Menší, ale významný podíl se potom cítil **spíše rozhozený** (14,8 %) nebo **velmi rozhozený** (8,7 %). Pozitivní nebo odmítavé reakce byly obecně méně časté, přičemž 12,0 % dětí a dospívajících to shledalo **vtipným** a pouze 3,8 % uvedlo, že se při pohledu na kybernenávist **cítili dobře**.

Mezi těmi, kteří byli vystaveni kybernenávisti, byly také pozorovány statisticky významné rozdíly mezi dívkami a chlapci a v jejich reakcích na shlédnutý obsah. Chlapci reagovali častěji **pozitivně nebo neutrálně** (6,5 % uvedlo, že se poté **cítili dobře**, a 19,1 % uvedlo, že jim to připadalo **vtipné**, oproti pouhým 1,2 % a 5,5 % dívek). Dívky naopak častěji reagovaly **rozrušeně** (20,3 % se cítilo spíše rozhozeně a 10,9 % velmi rozhozeně, oproti 8,7 % a 6,4 % chlapců).

Mladší děti a dospívající hlásili více negativních reakcí než ti starší (15,6 % dětí ve věku 9–11 let uvedlo, že se cítily **velmi rozhozeně**, oproti 8,2 % u dospívajících ve věku 15–17 let), což naznačuje, že zatímco starší dospívající jsou mnohem více vystaveni kybernenávistnému obsahu, mladší děti mohou být méně emocionálně vybaveny k zpracování negativních emocí, když se s ním setkají.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let, kteří uvedli, že byli vystavěni kybernenávisti (*N* = 1,542).

Obrázek 30 *Vnímaná újma po vystavení kybernenávistnému obsahu (%).*

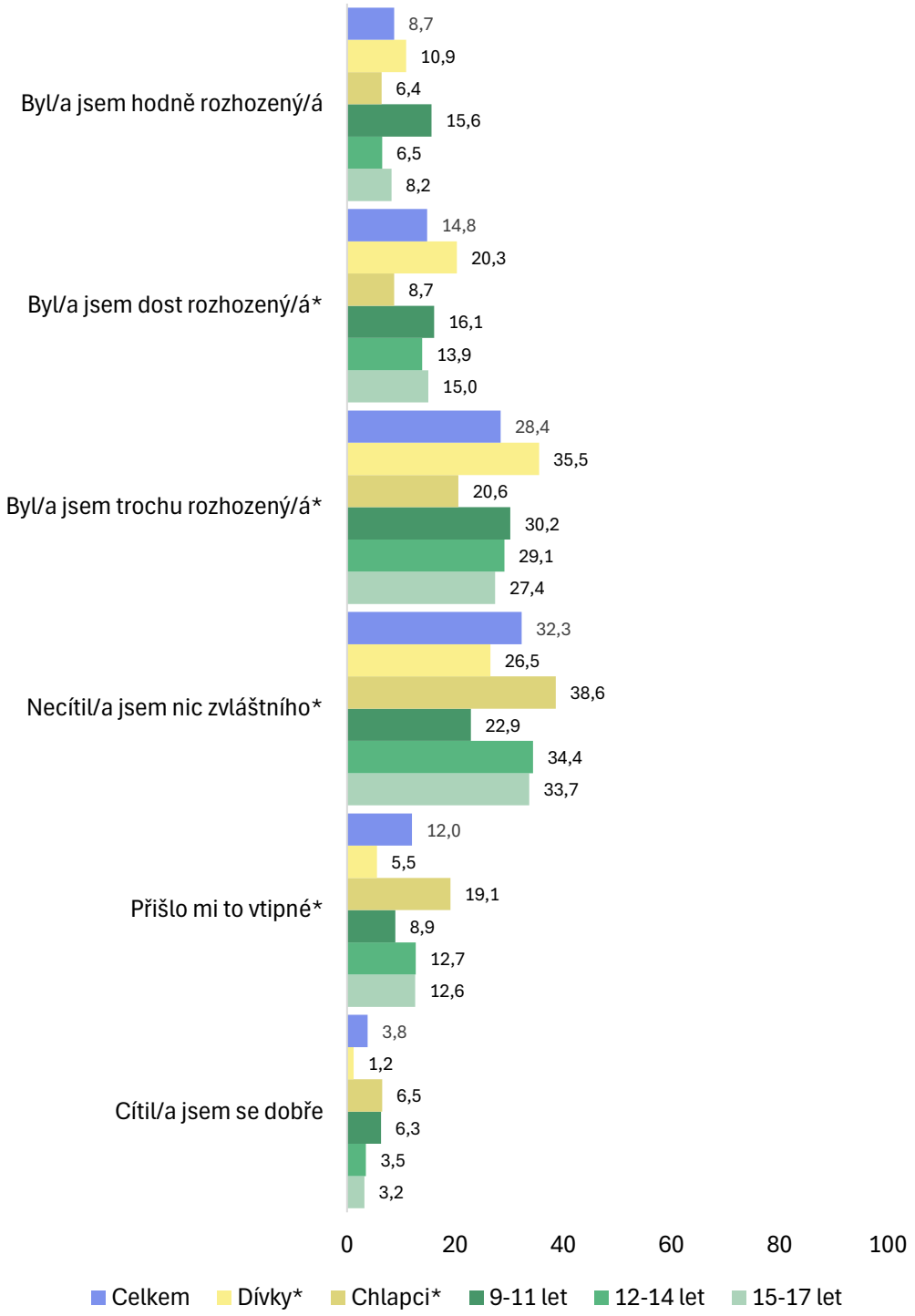

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 1 246). Otázka: *Co jsi cítil/a, když jsi takové zprávy, komentáře nebo obrázky viděl/a naposledy?*
* Genderové rozdíly byly statisticky významné.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ O VYSTAVENÍ KYBERNENÁVISTI

Téměř dvě třetiny (66,6 %) dětí a dospívajících se v uplynulém roce setkaly s kybernenávistným obsahem.

Dívky jsou kybernenávisti vystaveny více než chlapci. Chlapci s větší pravděpodobností reagují pozitivně nebo ji považují za vtipnou.

Většina vystavení kybernenávisti je náhodná, ačkoli chlapci ji s větší pravděpodobností než dívky vyhledávají úmyslně.

Dostávání sexuální zpráv a sexuálních žádostí

Dostávání sexuálních zpráv

Vyměňování sexuálních zpráv, nazývané také **sexting**, označuje *přijímání sexuálně explicitních zpráv, obrázků nebo videí prostřednictvím digitálních zařízení a online platforem*. I když se může vyskytovat jako součást romantických interakcí, může také představovat riziko pro blaho a vývoj dětí a dospívajících. V této výzkumné zprávě se zaměřujeme konkrétně na **dostávání sexuálních zpráv**. Než jsme se zeptali, vysvětlili jsme dětem a dospívajícím, co máme na mysli s dostáváním sexuálních zpráv, a to takto: *Lidé na internetu dělají nejrůznější věci. Někdy mohou posílat sexuální zprávy nebo obrázky. Tím myslíme rozhovory o sexu nebo obrázky jiných lidí nebo sebe nahých, nebo obrázky lidí, kteří mají sex.* Poté jsme se jich zeptali, jak často takové zprávy dostávali, včetně hlasových zpráv, slov, obrázků nebo videí.

Celkem **přibližně jedno ze tří dětí a dospívajících (36,8 %) uvedlo, že alespoň několikrát v posledním roce dostalo sexuální zprávu** (Obrázek 31). Ačkoli se nejedná o zkušenost většiny, zjištění naznačují, že vystavení sexuálním zprávám je během dospívání relativně běžné a tvoří součást online sociálního prostředí mnoha dětí a mladých lidí.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let (*N* = 2,567).

Obrázek 31 *Dostávání sexuálních zpráv (%).*

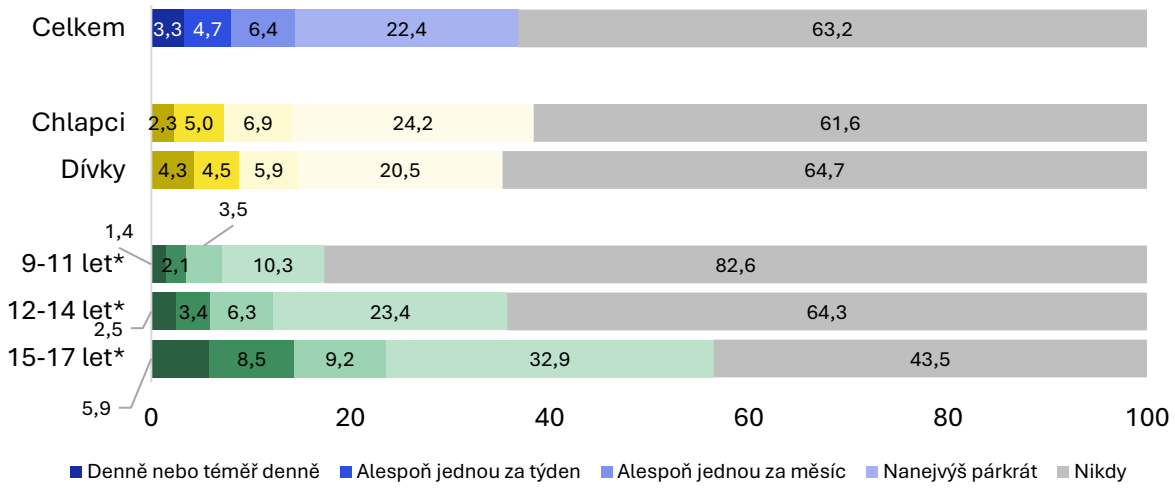

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 2 323). Otázka: *Jak často, pokud vůbec, jsi v posledním roce dostal/a zprávu se sexuálním obsahem? Mohlo to být ve formě slov, obrázků nebo videí.* * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

.

Dívky (38,4 % alespoň někdy) uváděly, že takové zprávy dostávaly častěji než **chlapci** (35,3 % alespoň někdy). Tento vzorec se však obrátil u těch, kteří je dostávali s vyšší frekvencí, protože chlapci (4,3 %) častěji než dívky (2,3 %) uváděli, že je dostávají **denně nebo téměř denně**. To naznačuje, že zatímco **dívky obecně dostávají více sexuálních zpráv, menší procento chlapců může být sexuálním zprávám vystaveno častěji a intenzivněji**.

Věkové rozdíly byly statisticky významné. Většina (82,6 %) **mladších dětí** (ve věku 9–11 let) uvedla, že takový obsah **nikdy nedostala**, zatímco více než polovina (56,5 %) **starších dospívajících** (ve věku 15–17 let) uvedla, že jej dostala alespoň **někdy nebo častěji.**

Od koho dostávali děti a dospívající sexuální zprávy

Mezi těmi, kteří obdrželi sexuální zprávy, téměř polovina (47,4 %) uvedla, že odesílatelem byl **někdo, koho neznali**, 27,8 % označilo **kamaráda** a téměř každý pátý (18,8 %) **romantického partnera** (Obrázek 32). Menší, ale nezanedbatelný podíl případů zahrnoval jako odesílatele **členy rodiny** (4,1 %) a **učitele** (2,4 %). Je však třeba poznamenat, že kategorie členů rodiny je široká a může zahrnovat sourozence nebo bratrance a sestřenice podobného věku, kteří by mohli posílat takové zprávy svým rodinným vrstevníkům pro zábavu.

V kontextu odesílatelů se objevily významné genderové rozdíly. Dívky nejčastěji uváděly **neznámé odesílatele** (59,1 % dívek ve srovnání s 33,8 % chlapců), zatímco chlapci častěji uváděli jako odesílatele **kamarády** (35,5 % chlapců ve srovnání s 21,1 % dívek) nebo **spolužáky** (22,2 % chlapců ve srovnání s 11,8 % dívek). Mezi odesílateli v autoritativních pozicích byli chlapci zasaženi více než dívky, jelikož **učitele** uvedlo 4,5 % chlapců oproti pouze 0,7 % dívek. Podobný vzorec byl zjištěn i u **členů rodiny**, které uvedlo 5,7 % chlapců oproti 2,7 % dívek.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let, kteří obdrželi sexuální zprávu v předchozím roce (*N* = 856).

Obrázek 32 *Od koho dostávali děti a dospívající sexuální zprávy (%).*

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 760). Otázka: *Kdo ti takovou zprávu poslal? Někdo, koho neznám; někdo z přátel; někdo, s kým mám romantický vztah (můj přítel nebo přítelkyně); spolužák nebo někdo z jiné třídy; někdo, s kým jsem v kontaktu jen přes internet; někdo jiný; člen rodiny; učitel.*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let, kteří obdrželi sexuální zprávu v předchozím roce (*N* = 856).

Obrázek 33 *Od koho dostávali děti a dospívající sexuální zprávy, podle genderu (%).*

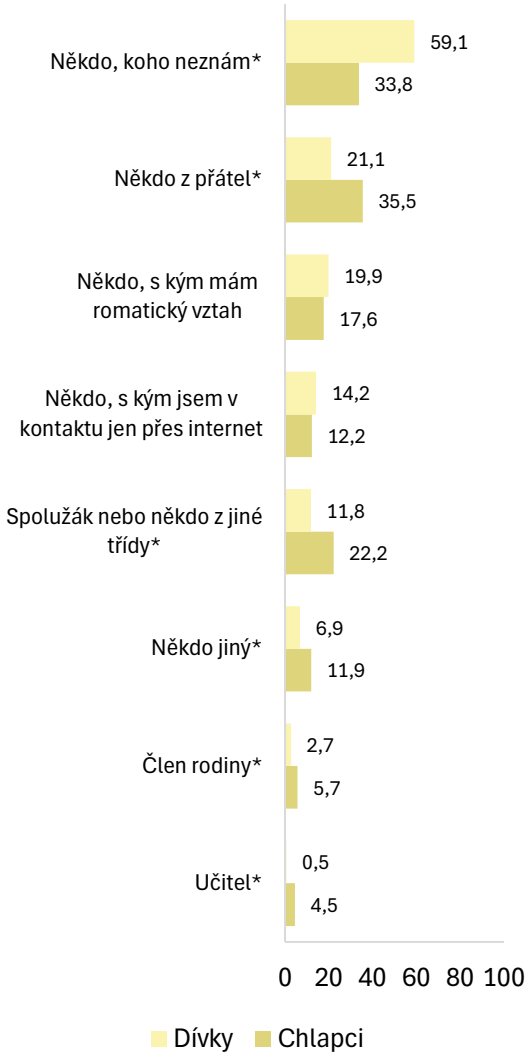

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Významné byly i věkové rozdíly, zejména u **členů rodiny** a **učitelů** jako odesílatelů. **Členové rodiny** byli nejčastěji uváděni v nejmladší věkové skupině, přičemž je identifikovalo 14,4 % dětí ve věku 9–11 let, ve srovnání s 3,4 % dětí ve věku 12–14 let a 1,7 % dospívajících ve věku 15–17 let. Je však třeba znovu zmínit, že kategorie členů rodiny byla široká a mohla zahrnovat například i sourozence nebo bratrance. Podobný trend se objevil i u **učitelů**, které uvedlo 6,3 % dětí

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let, kteří obdrželi sexuální zprávu v předchozím roce (*N* = 856).

Obrázek 34 *Od koho dostávali děti a dospívající sexuální zprávy, podle věku (%).*

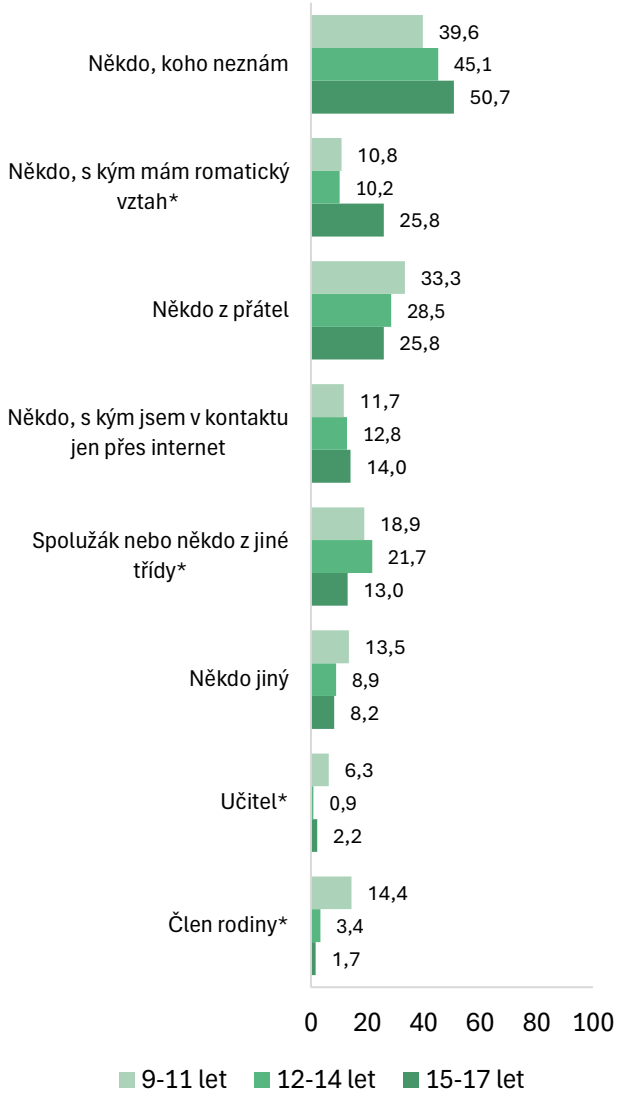

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

ve věku 9–11 let, ve srovnání s 0,9 % dětí ve věku 12–14 let a 2,2 % nejstarší skupiny ve věku 15–17 let.

Tato zjištění naznačují, že sexuální zprávy se **neomezují pouze na cizí osoby** nebo neznámé online kontakty. V nezanedbatelné menšině případů a neúměrně postihujících nejmladší děti se jedná o **osoby v pozicích důvěry a autority**.

Dostávání sexuálních žádostí

Sexuální žádosti se vztahují k **naléhání na vytvoření a odeslání sexuálního obsahu s nimi**. Často zahrnují určitou míru manipulace nebo nátlaku a mohou být předzvěstí závažnějších forem online vykořisťování, jako je tzv. *grooming*. V tomto dotazníku byli děti a dospívající tázáni, jak často se jich v uplynulém roce někdo na internetu nebo prostřednictvím mobilního telefonu **ptal na sexuální informace, ať už slova, obrázky nebo videa o sobě (například jak vypadá jejich tělo bez oblečení nebo jaké sexuální aktivity dělali), když na takové otázky nechtěli odpovědět**.

Jak je znázorněno na Obrázku 35, **každé páté dítě a dospívající (20,4 %)** uvedlo, že bylo v uplynulém roce alespoň několikrát požádáno o zaslání sexuálních informací.

Zjistili jsme významné genderové rozdíly, přičemž **více dívek (25,9 %) než chlapců (14,8 %) hlásilo zkušenost se sexuálními žádostmi.** Mezi těmi, kteří se s žádostmi setkávali frekventovaně, však byli chlapci zastoupeni o něco více, což naznačuje, že riziko se může u jednotlivých pohlaví projevovat odlišně a vyžaduje intervence, které tuto komplexitu odrážejí.

Stejně jako u dostávání sexuálních zpráv se dostávání sexuálních žádostí zvyšovalo s věkem: **7,2 % mladších dětí (ve věku 9–11 let) uvedlo, že byly žádány o sexuální informace, ve srovnání s 42,0 % u nejstarších dětí (ve věku 15–17 let).**

Tato zjištění zdůrazňují, že sexuální žádosti nejsou ojedinělou ani vzácnou zkušeností. Pro mnoho mladých lidí, kteří vstupují do dospívání, jsou žádosti o sdílení sexuálního obsahu o nich skutečným a aktuálním rizikem.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let (*N* = 2,567).

Obrázek 35 *Dostávání sexuálních žádostí (%).*

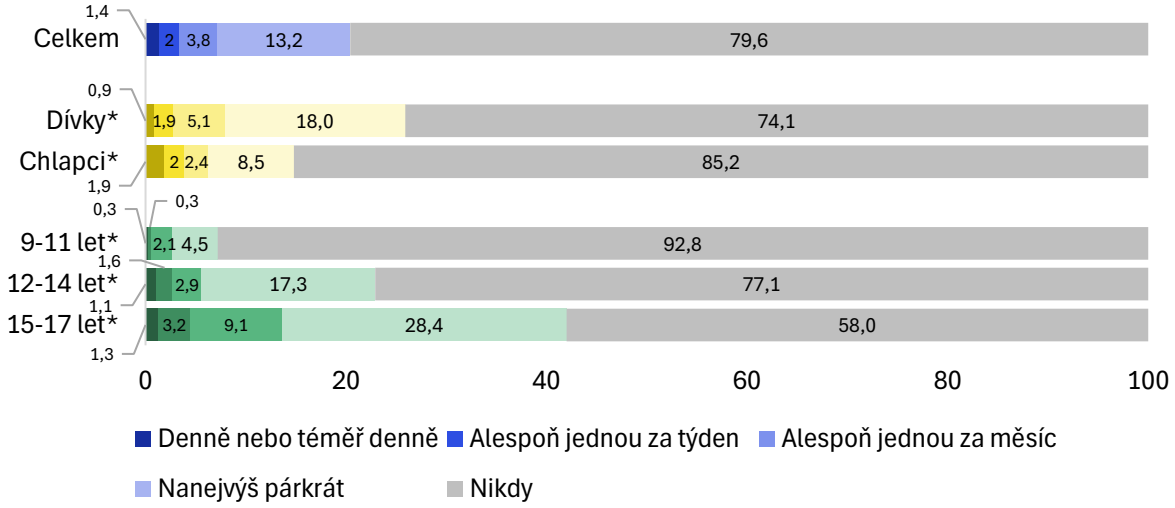

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 2 343). Otázka: *Jak často, pokud vůbec, po tobě v posledním roce někdo na internetu chtěl intimní informace o tobě (např. jak tvoje tělo vypadá bez oblečení nebo tvoje sexuální zážitky) nebo tvoje intimní fotky nebo videa, i když jsi je nechtěl/a zasílat nebo na takové otázky odpovídat?* * Genderové a věkové rozdíly byly statisticky významné.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ O DOSTÁVÁNÍ SEXUÁLNÍCH ZPRÁV A ŽÁDOSTÍ

Ve věku 15 až 17 let více než polovina dospívajících (56,5 %) obdržela online sexuální zprávy. Ty pocházeli z širší škály zdrojů než jen od cizích lidí.

Nejčastějším odesílatelem byla osoba, kterou dítě nebo dospívající neznalo, což uvedla téměř polovina (47,4 %) těch, kteří takové zprávy obdrželi.

Každé páté dítě (20,4 %) bylo požádáno, aby se podělilo o sexuální obsah se sebou. Taková zkušenost se sexuálními žádostmi byla méně častá u nejmladších dětí ve věku 9–11 let (7,2 % uvedlo, že se jim to stalo alespoň několikrát), ale zvýšila se na více než čtyři z deseti (42,0 %) starších dospívajících ve věku 15–17 let.

Nadměrné používání internetu

Nadměrné používání internetu či internetová závislost označují vzorce užívání, které negativně ovlivňují více oblastí života člověka současně. Není definováno pouze tím, kolik času člověk tráví online, ale spíše důsledky, které toto užívání má na jeho každodenní fungování a pohodu. V dotazníku děti a dospívající odpovídali na pět otázek založených na stanovených výzkumných kritériích pro nadměrné používání internetu: **(1) nepříjemné pocity, když nemůže být na internetu, (2) přistižení se, že používá internet, i když ho/ji to nebaví, (3) zanedbávání rodiny, přátel nebo školy kvůli času strávenému na internetu, (4) neúspěšný pokus trávit na internetu méně času a (5) vynechání jídla nebo nespaní kvůli internetu.**

V této výzkumné zprávě klasifikujeme někoho jako osobu, která nadměrně používá internet, pouze tehdy, jsou-li splněna **všechna kritéria současně a dějí se alespoň jednou týdně nebo častěji**.

Konkrétně jsme zjistili, že 10,2 % dětí a dospívajících uvedlo, že kvůli používání internetu **vynechalo jídlo nebo spánek**; 15,2 % souhlasilo s tím, že kvůli času strávenému online **zanedbávalo rodinu, přátele nebo školní povinnosti**; 11,2 % uvedlo, že se cítí rozrušeno, když **nemá přístup k internetu**; 22,5 % se pokusilo omezit používání internetu, ale bez úspěchu; a 27,9 % se přistihlo, **že používá internet, i když je to ve skutečnosti nezajímalo.** Tyto procentní podíly se vztahují na zážitky, ke kterým docházelo **alespoň jednou týdně**, což bylo použito jako prahová hodnota pro časté problémové chování.

Jak bylo uvedeno výše, **výskyt pouze jednoho z těchto aspektů neznamená nadměrné používání internetu**. Z tohoto důvodu jsme zkoumali, kolik dětí a dospívajících uvedlo, že **zažívá všechny výše uvedené faktory alespoň jednou týdně**, což může souviset s nadměrným používáním internetu. Výsledky jsou uvedeny na Obrázku 36, který také ukazuje procentní podíl dětí a dospívajících, kteří neuvedli žádnou z těchto zkušeností na týdenní bázi.

Celkově uvedlo, že se u nich všech pět faktorů vyskytuje alespoň jednou týdně **pouze 1,7 % českých dětí a dospívajících**; pouze u této skupiny lze hovořit o nadměrném používání internetu. Naproti tomu **54,3 % uvedlo, že se u nich tyto problémy vyskytují méně často nebo vůbec**.

Rozdíly mezi dívkami a chlapci byly minimální. Výskyt alespoň jednoho z těchto problémů se jevil jako **nejčastější u starších dospívajících,** a to u 53,8 % dospívajících ve věku 15–17 let ve srovnání s 29,7 % dětí ve věku 9–11 let.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 9-17 let (*N* = 2,567).

Obrázek *36 Nadměrné používání internetu (poukazuje na něj splnění pěti kritérií; %).*

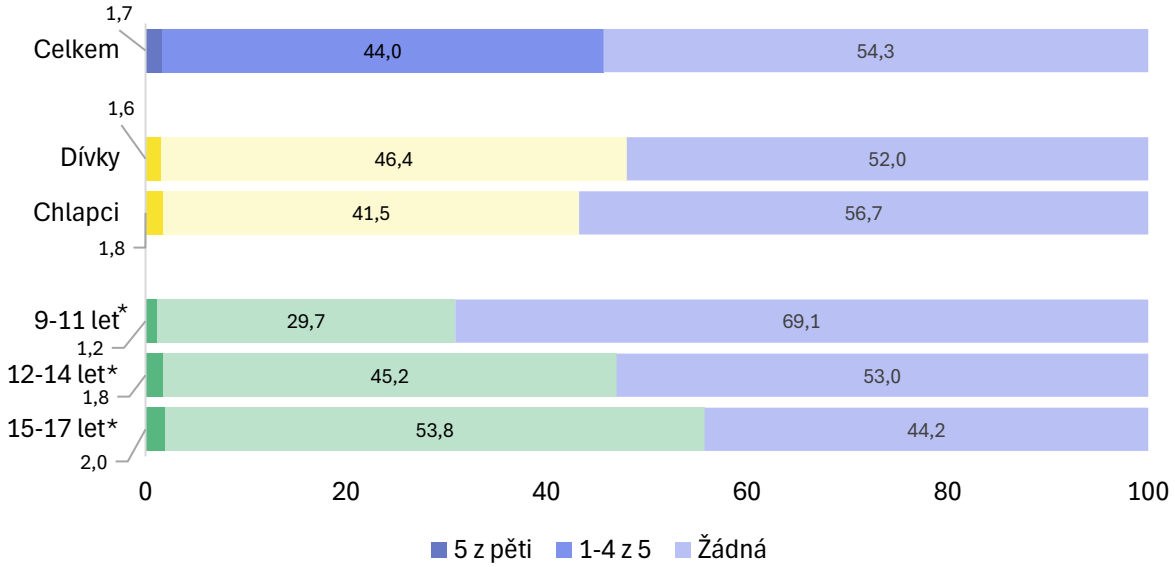

Poznámka. Validní odpovědi (*n* = 2 026). Otázka: *Jak často se ti v posledním roce stala některá z následujících věcí? Cítil/a jsem se nepříjemně, když jsem nemohl/a být na internetu*; *přistihl/a jsem se, že jsem na internetu, i když mě to moc nebaví*; *zanedbával/a jsem rodinu, přátele, nebo školu kvůli času strávenému na internetu*; *snažil/a jsem se omezit čas, který trávím na internetu, ale neúspěšně; nejedl/a jsem nebo nespal/a kvůli internetu*. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

HLAVNÍ ZÁVĚRY TÝKAJÍCÍ SE NADMĚRNÉHO POUŽÍVÁNÍ INTERNETU

Pouze 1,7 % dětí a dospívajících lze označit za nadměrné uživatele internetu.

27,9 % dětí a dospívajících si alespoň jednou týdně uvědomí, že surfují na internetu, i když je to nezajímá.

10,2 % dětí a dospívajících uvedlo, že kvůli internetu alespoň jednou týdně zanedbává spánek nebo jídlo.

Digitální budoucnost a práva

Technologie ovlivňuje nejen to, jak děti a dospívající komunikují a tráví svůj čas, ale také to, jak vnímají svět a své místo v něm. Je důležité pochopit, jaký mají k digitálním technologiím vztah, protože jejich postoje k nim určují, jak s nimi zacházejí, jak kriticky k nim přistupují a jak jsou připraveni vypořádat se s jejich riziky a příležitostmi při vstupu do dospělosti.

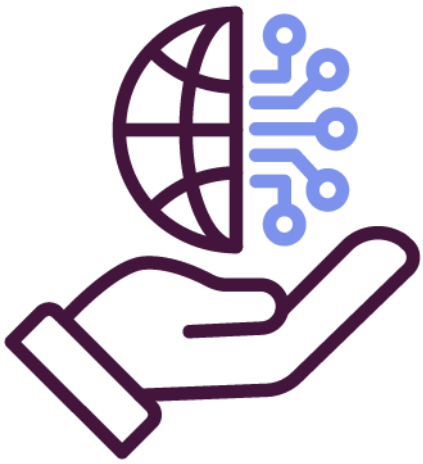

V této části se zabýváme oběma dimenzemi: výhodami a možnostmi, které děti a dospívající spojují s digitálními technologiemi a svou budoucností, a obavami a starostmi, které v nich tyto technologie vyvolávají. Ptali jsme se na technologie, jako je **generativní umělá inteligence, interaktivní hračky nebo roboti**.

Otázky týkající se digitální budoucnosti a práv byly položeny pouze starším dětem a dospívajícím (ve věku 12–17 let).

Pozitivní postoje k digitálním technologiím a budoucnosti

Celkově lze říci, že postoje dětí a dospívajících k technologiím byly opatrně optimistické, i když míra nadšení se značně lišila v závislosti na konkrétním přínosu, jak ukazuje Obrázek 37.

Největší souhlas se týkal přístupu k poznatkům: 60,7 % respondentů se domnívalo, že **nové technologie zpřístupní poznatky všem**, což bylo nejvíce podporované pozitivní tvrzení v této části. Značná část dětí a dospívajících se také domnívala, že **technologie osvobodí lidi od nudných činností** (33,8 % spíše souhlasí nebo silně souhlasí), zatímco přibližně jedna třetina (31,7 %) uvedla, že se **při používání digitálních aplikací cítí začleněna a spravedlivě zacházeno**.

Názory na tvůrčí potenciál technologií byly rozporuplnější. Pouze 28,5 % dětí a dospívajících spíše souhlasilo nebo silně souhlasilo s tím, že **nové technologie podpoří lidskou kreativitu a představivost**, zatímco 41 % s tím spíše nebo silně nesouhlasilo.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12–17 let (*N* = 2,017).

Obrázek 37 *Pozitivní postoje k digitálním technologiím a budoucnosti (%).*

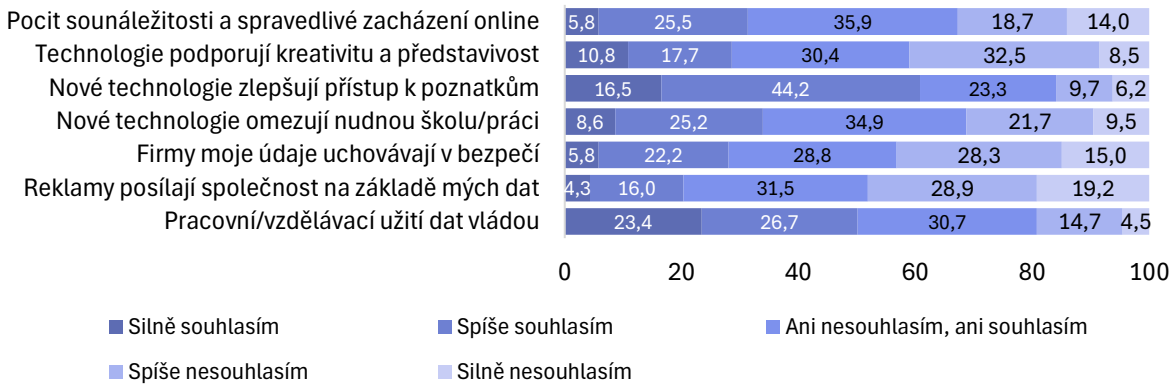

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *je v pořádku, když státy využívají informace shromážděné aplikacemi a internetovými stránkami k rozhodování o mé budoucnosti, například při přijetí do školy nebo do práce* (*n* = 1 213); *podle mě je v pořádku, když společnosti sledují a zaznamenávají moje online chování (např. co lajkuji, jaké mám zájmy), aby mi mohly posílat reklamy na věci, které bych si podle nich chtěl/a koupit* (*n* = 1 269); *věřím, že technologické firmy, které o mně online shromažďují údaje (např. zaznamenávají moje chování na internetu, poslouchají mě nebo shromažďují informace o mé poloze), budou tyto údaje uchovávat v bezpečí* (*n* = 1210); *věřím, že nové technologie osvobodí studenty a pracovníky od trávení času nad nudnými věcmi* (*n* = 1 228); *věřím, že nové technologie usnadní přístup k vědomostem pro každého* (*n* = 1 318); *věřím, že nové technologie podpoří lidskou tvořivost a představivost* (*n* = 1 309); *při používání digitálních aplikací cítím, že někam patřím a je se mnou zacházeno spravedlivě* (*n* = 1 203). Otázka: *Níže je několik tvrzení o tom, co si lidé mohou myslet o nebo cítit ohledně nových technologií (např. generativní umělá inteligence jako je ChatGPT, interaktivní hračky, roboti). Do jaké míry souhlasíš nebo nesouhlasíš s těmito tvrzeními?*

Důvěra v nakládání s osobními údaji byla výrazně nízká: pouze 28,0 % dětí a dospívajících věřilo, že **společnosti, které shromažďují jejich údaje, je uchovají v bezpečí**, a pouhých 20,3 % považovalo za přijatelné, aby **společnosti sledovaly jejich chování na internetu za účelem cílené reklamy.**

Postoje k využívání údajů vládními orgány byly vstřícnější: polovina dětí a dospívajících (50,1 %) považovala za přijatelné, **aby vlády při rozhodování o jejich budoucí práci nebo vzdělání využívaly informace shromážděné online**, což naznačuje, že děti a dospívající mohou rozlišovat mezi komerčním a vládním využíváním osobních údajů.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12—17 let (*N* = 2,017).

Tabulka 33 *Pozitivní postoje k digitálním technologiím a budoucnosti, podle genderu (%).*

Gender	Pozitivní postoje	Silně souhlasím	Spíše souhlasím	Ani nesouhlasím, ani souhlasím	Spíše nesouhlasím	Silně nesouhlasím
Dívky	Pocit sounáležitosti a spravedlivé zacházení online	3,6	24,2	40,9	20,0	11,3
	Nové technologie podporují kreativitu a představivost	10,6	19,3	31,2	32,7	6,2
	Nové technologie zlepšují přístup k poznatkům	11,2	47,1	26,5	9,9	5,4
	Nové technologie omezují nudnou školu/práci*	5,8	23,1	37,4	22,9	10,8
	Technologické firmy moje údaje uchovávají v bezpečí	4,5	23,7	28,9	29,4	13,5
	Reklamy posílají společnosti na základy mých dat	2,6	16,7	32,6	29,6	18,5
	Pracovní/vzdělávací užití dat vládou	21,7	28,1	31,1	15,0	4,1
Chlapci	Pocit sounáležitosti a spravedlivé zacházení online	8,2	26,9	30,7	17,3	17,0
	Nové technologie podporují kreativitu a představivost	11,1	16,1	29,6	32,4	10,8
	Nové technologie zlepšují přístup k poznatkům	22,3	41,2	19,9	9,6	7,1
	Nové technologie omezují nudnou školu/práci*	11,5	27,5	32,2	20,6	8,2
	Technologické firmy moje údaje uchovávají v bezpečí	7,0	20,8	28,6	27,2	16,4
	Reklamy posílají společnosti na základy mých dat	6,2	15,3	30,4	28,2	20,0
	Pracovní/vzdělávací užití dat vládou	25,1	25,3	30,2	14,4	5,0

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12—17 let (*N* = 2,017).

Tabulka 34 *Pozitivní postoje k digitálním technologiím a budoucnosti, podle věku (v %).*

Věková kategorie	Pozitivní postoje	Silně souhlasím	Spíše souhlasím	Ani nesouhlasím, ani souhlasím	Spíše nesouhlasím	Silně nesouhlasím
12-14 let	Pocit sounáležitosti a spravedlivé zacházení online	7,3	25,9	33,0	17,0	16,7
	Nové technologie podporují kreativitu a představivost*	8,9	17,3	30,7	33,0	10,0
	Nové technologie zlepšují přístup k poznatkům*	13,2	39,3	26,2	13,4	7,9
	Nové technologie omezují nudnou školu/práci	8,7	24,9	33,4	22,8	10,2
	Technologické firmy moje údaje uchovávají v bezpečí	6,3	20,1	25,7	31,9	15,9
	Reklamy posílají společnosti na základy mých dat	4,2	19,3	30,1	28,9	17,4
	Pracovní/vzdělávací užití dat vládou*	19,3	25	32,7	17,9	5,2
15-17 let	Pocit sounáležitosti a spravedlivé zacházení online	4,4	25,2	38,6	20,3	11,5
	Nové technologie podporují kreativitu a představivost*	12,6	18,1	30,1	32,1	7,1
	Nové technologie zlepšují přístup k poznatkům*	19,5	48,6	20,7	6,5	4,7
	Nové technologie omezují nudnou školu/práci	8,6	25,5	36,2	20,8	8,9
	Technologické firmy moje údaje uchovávají v bezpečí	5,3	24,1	31,4	25,0	14,2
	Reklamy posílají společnosti na základy mých dat	4,4	13,1	32,7	28,9	20,8
	Pracovní/vzdělávací užití dat vládou*	27,0	28,2	28,9	11,9	4,0

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

Rozdíly mezi dívkami a chlapci byly obecně malé (Tabulka 33). Významný rozdíl se objevil u přesvědčení, že **technologie osvobodí lidi od nudných činností,** přičemž chlapci s tímto tvrzením souhlasili častěji než dívky.

Věkové rozdíly byly také jen mírné (Tabulka 34). Významné rozdíly se objevily u konkrétních položek: mladší děti (ve věku 11–14 let) častěji souhlasily s tím, že **nové technologie podpoří lidskou kreativitu a**

představivost a že je přijatelné, aby **vlády využívaly data shromážděná online**, zatímco starší dospívající (ve věku 15–17 let) častěji souhlasili s tím, že **nové technologie zpřístupní znalosti všem.**

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE POZITIVNÍCH POSTOJŮ K DIGITÁLNÍM TECHNOLOGIÍM A BUDOUCNOSTI

Děti a dospívající se domnívají, že technologie zpřístupní znalosti (60,8 % spíše nebo silně souhlasí) a že technologie osvobodí lidi od nudných činností (33,8 % spíše nebo silně souhlasí).

Přibližně jedna třetina (31,7 %) dětí a dospívajících se při používání digitálních aplikací cítí zapojena a že je s nimi spravedlivě zacházeno.

Chlapci častěji věří, že technologie osvobodí lidi od nudných úkolů.

Děti (ve věku 12–14 let) věří, že technologie podpoří kreativitu a představivost, a souhlasí s myšlenkou, že vláda by mohla využívat shromážděná data. Starší dospívající (ve věku 15–17 let) zase častěji souhlasí s tím, že technologie zpřístupní znalosti všem.

Obavy z digitálních technologií a budoucnosti

Zároveň děti a dospívající vyjádřili obavy ohledně několika negativních aspektů používání nových technologií (Obrázek 38).

Jako dominantní téma se objevilo soukromí, přičemž 51,4 % se obávalo, že **webové stránky nebo aplikace by mohly sdílet jejich osobní údaje bez jejich svolení**, což z této obavy činí nejčastěji zmiňovanou v této sekci. Kromě toho se 42,5 % obávalo, že se **příliš ponoří do technologií a stráví jejich používáním příliš mnoho času**, zatímco 39,9 % mělo obavy z **falešných obrázků, dezinformací a problémů, které mohou způsobit**.

Obavy z širších nebo abstraktnějších rizik byly méně časté. Pouze 19,1 % se obávalo, že **technologie by se mohly stát příliš pokročilými na to, aby je lidé dokázali ovládat,** a 21,8 % vyjádřilo **obavy z dopadu nových technologií na životní prostředí**.

Tyto výsledky naznačují, že si mladí lidé uvědomují zejména bezprostřední a osobní rizika spojená s technologiemi (zejména ta, která se týkají soukromí, využití času a online obsahu), zatímco vůči širším společenským rizikům vyjadřují méně obav.

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12–17 let (*N* = 2,017).

Obrázek 38 *Obavy ohledně digitálních technologií a budoucnosti (%).*

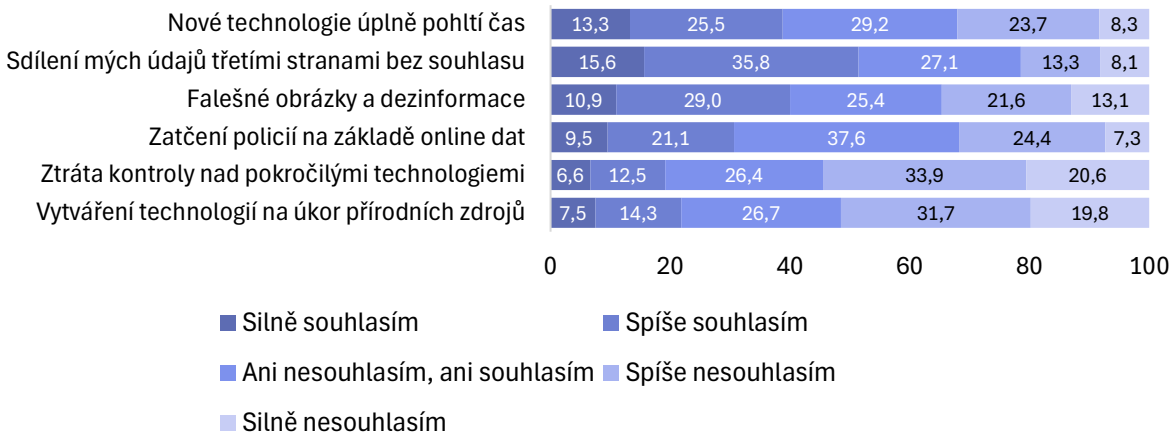

Poznámka. Validní odpovědi a znění položek: *myslím si, že mě nové technologie úplně pohltí a budu na nich trávit příliš mnoho času* (*n* = 1 354); *obávám se, že webové stránky nebo aplikace mohou sdílet moje osobní informace s někým jiným bez mého souhlasu* (*n* = 1 227); *falešné obrázky a informace vytvořené pomocí aplikací a online technologií a problémy, které z nich mohou vyplynout, ve mě vzbuzují obavy (např. že způsobí šikanu přes internet, nenávist, falešné informace nebo společenské napětí)* (*n* = 1 233); *bojím se, že informace shromážděné aplikacemi a internetovými stránkami bude moci policie využívat k rozhodování, např. koho prohledat nebo zatknout* (*n* = 1 187); *obávám se, že nové technologie budou příliš pokročilé a lidé nad nimi ztratí kontrolu* (*n* = 1 270); *obávám se, že nové technologie budou příliš vytěžovat přírodní zdroje a poškodí tím naši planetu* (*n* = 1 255). Otázka: *Níže je několik tvrzení o tom, co si lidé mohou myslet o nebo cítit ohledně nových technologií (např. generativní umělá inteligence jako je ChatGPT, interaktivní hračky, roboti). Jak moc souhlasíš nebo nesouhlasíš s následujícími tvrzeními?*

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12–17 let (*N* = 2,017).

Tabulka 35 *Obavy ohledně digitálních technologií a budoucnosti, podle genderu (%).*

Gender	Obavy	Silně souhlasím	Spíše souhlasím	Ani nesouhlasím, ani souhlasím	Spíše nesouhlasím	Silně nesouhlasím
Dívky	Nové technologie úplně pohltí čas	12,3	23,8	29,1	26,4	8,4
	Sdílení mých údajů třetími stranami bez souhlasu	14,2	39,7	26,6	13,1	6,3
	Falešné obrázky a dezinformace*	10,9	33,8	25,8	19,0	10,6
	Zatčení policí na základě online dat	7,6	21,9	39,8	25,0	5,9
	Ztráta kontroly nad pokročilými technologiemi*	4,5	8,8	23,8	39,2	23,7
	Vytváření technologií na úkor přírodních zdrojů*	5,6	12,7	24,8	36,4	20,5
Chlapci	Nové technologie úplně pohltí čas	14,4	27,3	29,2	20,8	8,3
	Sdílení mých údajů třetími stranami bez souhlasu	17,1	31,6	27,7	13,4	10,1
	Falešné obrázky a dezinformace*	11,0	24,2	25,0	24,2	15,6
	Zatčení policí na základě online dat	11,4	20,5	35,5	23,9	8,7
	Ztráta kontroly nad pokročilými technologiemi*	8,9	16,5	29,0	28,4	17,3
	Vytváření technologií na úkor přírodních zdrojů*	9,4	16,0	28,7	26,9	19,0

Poznámka. * Genderové rozdíly byly statisticky významné.

Rozdíly mezi dívkami a chlapci byly obecně malé (Tabulka 35). Významné rozdíly se objevily u obav z toho, **že technologie budou příliš pokročilé na to, aby je lidé dokázali ovládat**, u obav z **falešných obrázků** a u obav z **dopadu nových technologií na životní prostředí,** přičemž dívky vyjadřovaly větší obavy než chlapci.

Rozdíly podle věku byly také obecně mírné (Tabulka 36). Ačkoli starší dospívající (ve věku 15–17 let) měli tendenci vyjadřovat mírně vyšší úroveň obav u většiny položek, významné rozdíly byly zjištěny pouze u obav z toho, že **webové stránky nebo aplikace sdílejí osobní údaje,** přičemž starší dospívající (ve věku 15–17 let) vyjadřovali větší obavy než mladší dospívající (ve věku 11–14 let).

Vzorek: Děti a dospívající ve věku 12–17 let (*N* = 2,017).

Tabulka 36 *Obavy ohledně digitálních technologií a budoucnosti, podle věku (%).*

Věková kategorie	Obavy	Silně souhlasím	Spíše souhlasím	Ani nesouhlasím, ani souhlasím	Spíše nesouhlasím	Silně nesouhlasím
12-14 let	Nové technologie úplně pohltí čas	14.3	24.3	30.2	21.9	9.2
	Sdílení mých údajů třetími stranami bez souhlasu*	14.8	31.8	26.7	15.6	11.1
	Falešné obrázky a dezinformace	9.1	25.8	24.8	22.7	17.6
	Zatčení policí na základě online dat	9.7	21.3	35.8	25.4	7.7
	Ztráta kontroly nad pokročilými technologiemi	8.8	13.3	28.0	31.7	18.2
	Vytváření technologií na úkor přírodních zdrojů	9.6	14.6	25.7	30.1	19.9
15-17 let	Nové technologie úplně pohltí čas	12.3	26.5	28.2	25.4	7.5
	Sdílení mých údajů třetími stranami bez souhlasu*	16.4	39.2	27.5	11.2	5.6
	Falešné obrázky a dezinformace	12.7	31.9	25.9	20.5	9.0
	Zatčení policí na základě online dat	9.4	21.0	39.1	23.5	7.0
	Ztráta kontroly nad pokročilými technologiemi	4.6	11.8	24.9	36.0	22.7
	Vytváření technologií na úkor přírodních zdrojů	5.5	14.1	27.6	33.2	19.6

Poznámka. * Věkové rozdíly byly statisticky významné.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE OBAV Z DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ A DIGITÁLNÍ BUDOUCNOSTI

Největší obavy vyvolává ochrana soukromí – více než polovina dětí a dospívajících (51,4 %) se obává, že by jejich osobní údaje mohly být sdíleny bez jejich souhlasu.

Děti a dospívající se více obávají bezprostředních rizik, jako je narušení soukromí a šíření dezinformací, než širších problémů, jako je dopad na životní prostředí.

O síti EU Kids Online

EU Kids Online je nadnárodní výzkumná síť, jejímž cílem je prohlubovat znalosti o online příležitostech, rizicích a bezpečnosti evropských dětí a dospívajících. Síť využívá více výzkumných metod k mapování zkušeností dětí a rodičů s internetem a usiluje o vytvoření komplexní a empiricky ověřené vědomostní základny, která slouží k informování národních, evropských i mezinárodních politik podporujících práva dětí v digitálním prostředí.

EU Kids Online vychází z perspektivy práv dítěte, v souladu s Úmluvou OSN o právech dítěte a Obecným komentářem č. 25 o právech dětí v souvislosti s digitálním prostředím. To znamená uplatňovat holistický přístup k digitálním životům dětí, který oceňuje a podporuje participaci dětí, ochranu, soukromí, zajištění podmínek, důstojnost a hlas dětí.

Síť je široce uznávána pro svůj přínos k evropskému ekosystému „Lepší internet pro děti“ (*Better Internet for Kids*). Tento přínos je založen na odbornosti a nezávislém hlasu sítě, jejích mezinárodně srovnávacích poznatcích a schopnosti zajišťovat vysoce kvalitní zjištění s dětmi a mladými lidmi a pro ně.

Naši evropští výzkumníci se ve veškeré své práci hlásí k následujícím principům:

- **Vysoce kvalitní věda:** Provádíme vědecký výzkum s využitím přísných a transparentních metodologií odpovídajících výzkumnému zadání, včetně umožnění mezinárodního srovnání.
- **Etika:** Dodržujeme nejvyšší standardy etických principů a postupů při výzkumu s dětmi a mladými lidmi.
- **Vyvážená analýza:** Usilujeme o informovaný a vyvážený přístup a kriticky se vymezujeme vůči příliš optimistickým, alarmistickým, moralizujícím či redukcionistickým pohledům na dopady technologií na děti.
- **Politiky založené na empirických zjištěních:** Aktivně rozšiřujeme a prohlubujeme porozumění digitálním životům dětí mezi akademiky, tvůrci politik i veřejností prostřednictvím podpory relevantního a kvalitního výzkumu; zároveň upozorňujeme na slabá místa a mezery ve výzkumu.
- **Otevřenost:** Naše zjištění šíříme spravedlivě a transparentně, pokud možno prostřednictvím otevřeného přístupu a/nebo recenzovaných výstupů.
- **Nezávislost a transparentnost:** Spolupracujeme s různými aktéry, včetně vlád, tvůrců politik, průmyslu a občanské společnosti, přičemž zachováváme nezávislý přístup a předcházíme střetům zájmů.
- **Integrita:** Veškerý výzkum i spolupráce realizujeme s integritou a transparentně informujeme o zdrojích financování.

Pro více informací navštivte webovou stránku EUKO: eukidsonline.net.

Poděkování

Tento výzkum byl realizován v rámci sítě EU Kids Online (EUKO), mezinárodní výzkumné sítě zaměřené na online příležitosti, rizika a bezpečnost evropských dětí. Více informací naleznete na eukidsonline.net (v angličtině).

Tato výzkumná zpráva vychází z **komparativního dotazníku pro děti EU Kids Online V** (2026), který je výsledkem spolupráce výzkumníků v síti EU Kids Online. Dotazník navazuje na předchozí šetření EU Kids Online a byl aktualizován a navržen výzkumnicemi a výzkumníky Elisabeth Staksrud, Ellen Helsper, Vilde Kalin, Sonia Livingstone, Bojana Lobe, Giovanna Mascheroni, Kjartan Olafsson a Mariya Stoilova ve spolupráci s členy národních týmů EU Kids Online.

Děkujeme národním výzkumným týmům napříč Evropou i všem dětem a rodičům, kteří se výzkumu zúčastnili. Podrobnosti viz eukidsonline.net.

Citace dotazníku:

Staksrud, E., Helsper, E., Kalin, V., Livingstone, S., Lobe, B., Mascheroni, G., Ólafsson K., Stoilova, M. (Eds.) - with members of EU Kids Online. (2025). *The EU Kids Online V Children's Questionnaire*. EU Kids Online.

Zúčastněné země a národní týmy EUKO

Členové EU Kids Online děkují za podporu institucím, které umožnily realizaci dotazníkového šetření v 17 zemích a kvalitativních rozhovorů v 15 zemích. Zároveň děkujeme všem výzkumným agenturám, učitelům a školnímu personálu, kteří pomáhali s realizací šetření a výzkumným procesem, stejně jako všem dětem a mladým lidem, kteří se výzkumu zúčastnili.

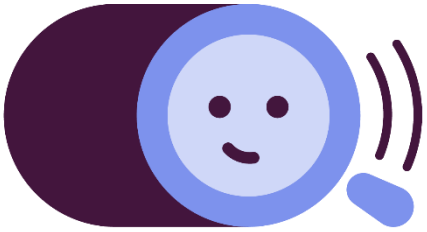

Marie Jaroň Bedrošová

marie.bedrosova@fss.muni.cz

Interdisciplinární výzkum internetu a společnosti

Fakulta sociálních studií

Masarykova Univerzita

Brno, Česká republika

DigiWELL

MUNI FSS Interdisciplinární výzkum internetu a společnosti